

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับ
การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

A STUDY ON THE RELATIONSHIP BETWEEN ADMINISTRATION FACTORS AND EARLY
CHILDHOOD EDUCATION MANAGEMENT OF BRAIN-BASED LEARNING IN SCHOOLS
UNDER TRAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

วิทยานิพนธ์
ของ
สุภาภรณ์ เทียงทางธรรม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

พฤษภาคม 2564

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับ
การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

A STUDY ON THE RELATIONSHIP BETWEEN ADMINISTRATION FACTORS AND EARLY
CHILDHOOD EDUCATION MANAGEMENT OF BRAIN-BASED LEARNING IN SCHOOLS
UNDER TRAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

วิทยานิพนธ์

ของ

สุภาภรณ์ เทียงทางธรรม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

พฤษภาคม 2564

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
โดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

A Study on the Relationship between Administration Factors and Early Childhood
Education Management of Brain-Based Learning in Schools
under Trat Primary Educational Service Area Office

สุภาภรณ์ เทียงทางธรรม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานสอบวิทยานิพนธ์
(อาจารย์ ดร.มุกดา แพทย์ประทุม)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวรรค์ ศิริศาสนันท์)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(อาจารย์ ดร.บุญกุล หัตถกิจ)

..... กรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(อาจารย์ ดร.เรงวิทย์ นิลโคตร)

ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวัสดีชัย ศรีพนมธนากร)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สุภาภรณ์ เทียงทางธรรม. (2564). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษา
กับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวรรค์ ศิริศานันท์

ประธานกรรมการ

กศ.ด. (การบริหารการศึกษา)

อาจารย์ ดร.บุญกุล หัตถกิจ ปร.ด. (การบริหารการศึกษา)

กรรมการ

บทคัดย่อ

ปัจจัยการบริหารสถานศึกษานั้นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
โดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 ที่กล่าวว่า หลักสูตรปฐมวัยมุ่งพัฒนา
เด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา อย่างมีคุณภาพ
และต่อเนื่องได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุขเหมาะสมตามวัย การวิจัยครั้งนี้
มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาตราด 2) ศึกษาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน
ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
ปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูปฐมวัยในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ปีการศึกษา 2562 จำนวน 190 คน กำหนด
ขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหาขนาดตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน และใช้การสุ่ม
แบบหลายขั้นตอน โดยใช้อำเภอเป็นขั้นของการแบ่ง เครื่องมือการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาความสัมพันธ์
ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ขั้นตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม
เกี่ยวกับปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
จำนวน 40 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.42 - 0.93 และตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม
เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาตรวด จำนวน 35 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.55 - 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยใช้สมองเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย คือ ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการจัดการ ด้านบุคลากร และด้านสภาพแวดล้อม ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอเพื่อเป็นการจัดให้มีแผนการใช้จ่ายเงินของโรงเรียนที่เหมาะสมและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพถ้ามีการจัดสรรงบประมาณที่ชัดเจน รวดเร็ว มีการวางแผน มีการควบคุมดูแล และมีการใช้จ่ายเงินงบประมาณที่ประหยัดคุ้มค่าก็จะทำให้การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยใช้สมองเป็นฐานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ให้กับผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปปรับใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เหมาะสมกับครูผู้สอน และผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียนมากที่สุด

คำสำคัญ : ปัจจัยการบริหารการศึกษา, การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยใช้สมองเป็นฐาน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Suphaphon Tiangtangtam. (2021). **A Study on the Relationship between Administration Factors and Early Childhood Education Management of Brain-Based Learning in Schools under Trat Primary Educational Service Area Office.** Thesis M.Ed. (Educational Administration). Chanthaburi: Rambhai Barni Rajabhat University.

Thesis Advisors

Assistant Professor Dr. Pornsawad Sirasatanan	Chairman
Ed.D. (Educational Administration)	
Dr. Boonyakul Hattakee Ph.D. (Educational Administration)	Member

Abstract

Educational administration factors positively correlated with early childhood education by using the brain-based learning in the schools under Trat Primary Educational Service Area Office. This is in line with the 2017 Early Childhood Education Program, which states that early childhood programs aim to develop all children to develop physically, emotionally, mentally, socially, and intellectually with quality and continuously being provided with a happy learning experience suitable for age. The purposes of this research were to study: 1) the level of educational institution administration factors in schools under Trat Primary Educational Service Area Office; 2) the early childhood education management by using the brain-based learning in the schools; and 3) the relationship between educational administration factors and early childhood education management by using the brain-based learning in schools under Trat Primary Educational Service Area Office. The sample consisted of 190 early childhood teachers in schools under Trat Primary Educational Service Area Office in the academic year 2019. The size was determined by using the comparison table of Krejcie and Morgan and using multi-step randomization by using the district as a layer of division. The research instrument was a five-rating scale questionnaire about the relationship between school administration factors and early childhood education management of brain-based learning in schools under Trat Primary Educational Service Area Office. It had a reliability of 0.98. It was divided into 2 parts. Part 1 was a questionnaire regarding school administration factors in schools under the consisting of 40 items with a discrimination of between 0.42 - 0.93. Part 2 was a questionnaire about the management of basic education by

using the brain-based learning in schools under Trat Primary Educational Service Area Office consisting of 35 items with a discrimination of between 0.55 - 0.95. The statistics used for data analysis were: mean, standard deviation and Pearson's product moment correlation coefficient.

The results of the research revealed that: 1) the factors of school administration in schools under Trat Primary Educational Service Area Office, overall was at a high level; 2) early childhood education management using the brain-based learning in schools under Trat Primary Educational Service Area Office consisting of, overall was at the high level; and 3) the relationship between the factors of school administration and early childhood education management by using the brain-based learning in schools was positive with the provision of early childhood education management by using the brain-based learning at the statistically significant level of .01. The factors in descending order were: budget, materials, management, personnel and environment. Therefore, school administrators should allocate enough of a budget to provide an appropriate and efficient school budget plan. If there is a clear, fast, budgeting plan, there is a plan for supervision, and with budgetary expenditures that are economical and worthy, it will make early childhood education management by using brain-based learning more efficient. The results of the research will be useful to the school administrators in that they can be adapted in educational institution management to suit teachers and learners to promote effective learning management and effective for learners.

Keywords: Educational administration factors, Early childhood education management using brain-based learning

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำอย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวัสดิ์ ศิริศาสนันท์ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.บุญยกุล หัตถกิจ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาและแนะนำแนวทางในการศึกษาค้นคว้า ติดตามตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ตลอดเวลา รวมถึง อาจารย์ ดร.มุกดา แพทย์ประทุม ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.เรณูวิญญู นิลโคตร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งใจเป็นอย่างยิ่งและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบแนะนำแก้ไขแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ นายอัมพล หันทอง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด นางสาวกัญชพร ปานเพชร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลองมะนาว นายประศาสน์ เกตุบันเทิง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหาดเล็ก นางสาวหัตตพร ศิลาชัย ครูโรงเรียนอนุบาลวัดคลองใหญ่ นางสาวรุ่งทิพา หาดอ้าน ครูโรงเรียนอนุบาลตราด ตลอดจนขอขอบพระคุณ ครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี รวมทั้งบุคคลอื่น ๆ ที่ได้ให้การสนับสนุน และช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

คุณประโยชน์อันใดที่เกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บิดามารดาของผู้วิจัย ที่ได้ให้กำลังใจและสนับสนุนมาโดยตลอด อีกทั้งบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และประสบการณ์ที่ดีให้แก่ผู้วิจัย

สุภาภรณ์ เทียงทางธรรม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมุติฐานในการวิจัย.....	8
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
การบริหารสถานศึกษา.....	9
ความหมายการบริหาร.....	9
ความหมายการบริหารสถานศึกษา.....	10
ทฤษฎีการบริหารสถานศึกษา.....	12
ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา.....	17
การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน.....	30
ความหมายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย.....	30
ความหมายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน.....	30
ทฤษฎีการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน.....	31
ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน.....	34
กลยุทธ์ 5 ดอก ของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน.....	36
บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด.....	46
อำนาจหน้าที่.....	46
พันธกิจ.....	52
เป้าประสงค์.....	52
วิสัยทัศน์.....	53
สภาพการจัดการศึกษา.....	53

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	54
งานวิจัยต่างประเทศ.....	54
งานวิจัยในประเทศ.....	55
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	58
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	58
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	79
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	79
วิธีดำเนินการวิจัย.....	79
สรุปผลการวิจัย.....	81
อภิปรายผล.....	81
ข้อเสนอแนะ.....	84
บรรณานุกรม.....	86

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก.....	91
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	92
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	94
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	102
ภาคผนวก ง ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม.....	112
ภาคผนวก จ ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	122
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	127

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ตารางวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา.....	20
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอ.....	59
3 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษา ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวม และรายด้าน.....	64
4 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษา ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านบุคลากร โดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ.....	65
5 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษา ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านงบประมาณ โดยรวมและจำแนก เป็นรายชื่อ.....	66
6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษา ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านวัสดุ อุปกรณ์ โดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ.....	67
7 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษา ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านการจัดการ โดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ.....	68
8 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษา ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านสภาพแวดล้อม โดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ.....	69
9 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับการจัดการศึกษาระดับ ปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด โดยรวมและรายด้าน.....	71
10 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับการจัดการศึกษาระดับ ปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด ด้านสนามเด็กเล่น โดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ.....	72

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
11 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับการจัดการศึกษาระดับ ปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด ด้านห้องเรียน โดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ.....	73
12 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับการจัดการศึกษาระดับ ปฐมวัย โดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด ด้านกระบวนการเรียนรู้ โดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ.	74
13 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านหนังสือ แบบฝึกหัดและใบงาน โดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ.....	75
14 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านสื่อ นวัตกรรมที่กระตุ้นสมอง โดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ.....	76
15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับ การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยแยกเป็นรายด้าน.....	77
16 ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัด การศึกษาระดับปฐมวัย โดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด.....	113
17 ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เรื่อง การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด.....	118
18 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัจจัยการบริหาร สถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด..	123
19 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด.....	125

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
---	---------------------------	---

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

ประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้าและพัฒนาในด้านต่าง ๆ ต้องอาศัยกำลังคนในประเทศเป็นปัจจัยสำคัญ และกำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการพัฒนาหาความรู้ ความคิด ความประพฤติ เจตคติ ค่านิยม เพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข อันจะส่งผลให้การพัฒนาประเทศทำได้อย่างราบรื่นและรวดเร็ว การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นความคาดหวังของสังคม โดยหวังว่าการจัดการศึกษามุ่งเน้นพัฒนาเด็กให้เติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพ โดยเฉพาะการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นวัยที่เหมาะสมในการพัฒนาให้เกิดความพร้อมทั้งด้านความรู้และปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคตเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่มีพัฒนาการเจริญเติบโตด้านสมองกว่าวัยอื่น ๆ ดังนั้นการจัดการศึกษาระดับนี้ควรได้รับการพัฒนาอย่างถูกวิธีและเป็นระบบ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2560 : 5)

การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กทุกคน เพราะเป็นการเตรียมตัวในระยะต้นของชีวิตก่อนที่จะเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา การศึกษาระดับนี้มุ่งจัดให้เด็กวัย 3 - 5 ปี ซึ่งเป็นวัยสำคัญในการวางรากฐานของชีวิต เพราะเป็นช่วงที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนบุคลิกภาพอันเป็นพัฒนาการต่อเนื่องมาจากวัยทารก ดังนั้นเด็กวัย 3 - 5 ปี จึงควรได้รับการเตรียมความพร้อมในทุกด้านของการพัฒนาและให้เติบโตอย่างถูกทิศทางและต่อเนื่อง เพื่อเป็นพื้นฐานในอนาคตในวงการการศึกษา ปัจจุบันยอมรับว่าการให้การอบรมเลี้ยงดูและการเตรียมความพร้อม เพื่อไปสู่การเรียนรู้อย่างถูกวิธีจะทำให้เด็กได้มีการพัฒนาที่ดีทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งจะมีผลทำให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีและมีคุณภาพเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ ครูปฐมวัยมีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับเด็กให้มีความพร้อมทุก ๆ ด้าน ให้เต็มศักยภาพของแต่ละบุคคลเพื่อจะได้เป็นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ต่อไป (กฤษณา สมะวรรณ. 2547 : 8)

ดังนั้นการนำหลักการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองจึงเป็นการเพิ่มเติมเป็นการเสริมความมั่นใจให้กับครูปฐมวัย ในการจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้ให้เด็กได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพ เพื่อวางรากฐานให้กับเด็กในช่วง โอกาสทองของการเรียนรู้ที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมสอดคล้องกับวัยและพัฒนาการทุกด้าน ทั้งกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม ปัญญาหรือจิตวิญญาณช่วงวัยนี้เด็กจะมีการ

เจริญเติบโตในอัตราที่สูงที่สุด โดยเฉพาะระบบประสาทและสมองซึ่งเจริญเติบโตได้ถึงร้อยละ 80 ของผู้ใหญ่ เป็นระยะที่สมองเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุดในชีวิต ศักยภาพแห่งการเรียนรู้และพัฒนการด้านต่าง ๆ สามารถพัฒนาได้อย่างเต็มที่ หากได้รับการส่งเสริมอย่างถูกต้องซึ่งจะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาการทุกด้านต่อเนื่องไปจนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2560 : 6)

การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain - based Learning) เป็นการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้หรือการทำงานของสมองทางธรรมชาติ เช่น ในเรื่องของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จะเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิธีการทำงานของสมอง แทนที่จะสอดคล้องกับอายุ ชั้นเรียน หรือห้องเรียนเพียงอย่างเดียว เพราะเด็กอายุเท่ากันสมองอาจไม่เหมือนกันก็ได้ เนื่องจากได้รับการถ่ายทอดสติปัญญาจากบรรพบุรุษ และอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ต่างกันซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโดยใช้สมองเป็นฐาน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีสมาธิเพื่อเตรียมความพร้อมโดยการทำความเข้าใจเรื่อง ออกกำลังกายแล้วให้นักเรียนมีโอกาสมือปฏิบัติจริงรู้จักฝึกฝนศึกษาค้นคว้า สร้างองค์ความรู้หรือผลงาน โดยการร่วมคิดร่วมทำและยังมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฝนความสามารถหรือทักษะและจำเรื่องที่เรียนได้ และการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานเป็นการสอนย้ำซ้ำทวนด้วยกิจกรรมหลากหลาย โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นระบบด้วยตนเอง ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ถาวร (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. 2553 : 65)

การนำนโยบายเรื่องการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานมาปฏิบัติงานในโรงเรียนนั้นต้องอาศัยทรัพยากรทางการศึกษา ซึ่งทรัพยากรทางการศึกษาถือว่าเป็นปัจจัยการบริหารสถานศึกษา โดยผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารสถานศึกษา และสามารถบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลบรรลุตามจุดมุ่งหมายในแต่ละด้าน ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านบุคคล ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านงบประมาณ ด้านการจัดการ และด้านสภาพแวดล้อม หากผู้บริหารไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารสถานศึกษา ก็อาจทำให้ไม่สามารถบริหารจัดการ การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานได้ตามจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้หรืออาจทำได้ แต่ไม่ได้ประสิทธิภาพ ดังนั้นการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียนจะมีประสิทธิภาพหรือประสพผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดนั้น ต้องอาศัยปัจจัยการบริหารสถานศึกษาเป็นตัวส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด มีความต้องการในการพัฒนาโรงเรียน และคุณภาพการศึกษา จึงเข้าร่วมเป็น โรงเรียนแกนนำและ โรงเรียนเครือข่ายตามหลักการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสมองหรือ “ Brain - based Learning Model ” และในปี พ.ศ.2558 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้มีโครงการ “พลิกโฉมโรงเรียน ป.1 อ่านออกเขียนได้ใน 1 ปี” ตามแนวทางการพัฒนาการทางสมอง (Brain - based Learning) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาตราด ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงมีนโยบายเพื่อให้โรงเรียนทุกโรงเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ครบทุกโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ได้ส่งเสริมให้ครูแต่ละโรงเรียนนั้นได้เข้าร่วมการอบรมในเรื่องรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน เพื่อที่จะได้นำความรู้ในเรื่องของใช้สมองเป็นฐาน ทั้งในด้านของกระบวนการจัดการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมภายใน โรงเรียนและห้องเรียน การใช้สื่อในการจัดกิจกรรมโดยมุ่งเน้นแก้ไขปัญหอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียน ในแต่ละโรงเรียน ซึ่งได้มีการดำเนินงานในโรงเรียนตามแนวทางกฎแฉ 5 ดอก ได้แก่ 1) สนามเด็กเล่น 2) ห้องเรียน 3) กระบวนการเรียนรู้ 4) หนังสือแบบฝึกหัดและใบงาน 5) สื่อนวัตกรรมที่กระตุ้นสมอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2558 : 12) จากการดำเนินงานไปของแต่ละโรงเรียนไปแล้วนั้น จากรายงานผลการดำเนินงาน โครงการพลิกโฉมโรงเรียน ป.1 อ่านออกเขียนได้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดนั้นพบปัญหาในเรื่องงบประมาณจำกัด โรงเรียนพื้นที่ที่มีน้อย นักเรียนไม่สามารถเข้าฐานการเคลื่อนไหวให้ครบได้ในแต่ละวัน เพราะฐานจำนวนมากและระยะเวลาจำกัด ครูไม่มีการจดบันทึกการเคลื่อนไหวของนักเรียนไว้อย่างชัดเจนและไม่มีการจดบันทึกพัฒนาการของนักเรียนตามวัยที่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสุขภาพ ส่วนหนังสือได้จากงบอุดหนุนเรียนฟรี 15 ปี ซึ่งไม่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนแบบใช้สมองเป็นฐาน จึงทำให้การดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. 2560 : 9)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ให้กับผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปปรับใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เหมาะสมกับครูผู้สอน และผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียนมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
2. เพื่อศึกษาระดับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ให้กับผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปปรับใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เหมาะสมกับครูผู้สอน และผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียนมากที่สุด

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ในปีการศึกษา 2562 จำนวนทั้งสิ้น 345 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. ออนไลน์. 2562)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ในปีการศึกษา 2562 จำนวนทั้งสิ้น 190 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้อำเภอเป็นชั้นของการแบ่ง หลังจากนั้นคัดเลือกครูปฐมวัยแต่ละโรงเรียนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากตารางเทียบหากลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัวแปร ประกอบด้วย

1. ตัวแปรที่ 1 ได้แก่ ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด มี 5 ด้าน ดังนี้

- 1.1 ด้านบุคลากร
- 1.2 ด้านงบประมาณ
- 1.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์
- 1.4 ด้านการจัดการ
- 1.5 ด้านสภาพแวดล้อม

2. ตัวแปรที่ 2 ได้แก่ การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด มี 5 ด้าน แบ่งเป็นดังนี้

- 2.1 ด้านสนามเด็กเล่น
- 2.2 ด้านห้องเรียน
- 2.3 ด้านกระบวนการเรียนรู้
- 2.4 ด้านหนังสือแบบฝึกหัดและใบงาน
- 2.5 ด้านสื่อวัตกรรมการกระตุ้นสมอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 6 ปี ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้แบบองค์รวม ครอบคลุมพัฒนาการเด็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม

การเรียนรู้ที่ใช้สมองเป็นฐาน หมายถึง การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานของสมอง ซึ่งเป็นการนำความรู้การทำงานหรือธรรมชาติการเรียนรู้ของสมองมาใช้ออกแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการทำงานของสมองและสร้างศักยภาพสูงสุดในการเรียนรู้ของมนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนตามแนวทางของกฎกระทรวงศึกษาธิการที่ได้กำหนดไว้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน ประกอบด้วย

1. ด้านสนามเด็กเล่น หมายถึง บริเวณพื้นที่จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมองทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ประกอบด้วย เครื่องเล่นที่สนุกสนานตื่นเต้นและหลากหลาย เช่น จิงช้า กระดานลื่น ม้าหมุน เพื่อให้ผู้เรียนได้ เดิน ก้าว ปีน มุด - ลอด กระโดด โยน วิ่ง ทรงตัว ซึ่งมีจำนวนฐานตามความเหมาะสม

2. ด้านห้องเรียน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้มีสีสันมีมุมอ่านในห้องเรียน มีการทาสีโต๊ะเรียนและจัดโต๊ะเรียนเป็นกลุ่ม ฝาผนังห้องเรียนมีบอร์ดที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียนและแสดงผลงานของนักเรียน รวมไปถึงชั้นวางแยกอุปกรณ์เครื่องเขียน หนังสือเรียนที่แขวนหรือตู้เก็บกระเป๋านักเรียนที่เป็นระเบียบ

3. ด้านกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินงานในขั้นตอนที่จะนำนักเรียนไปสู่เป้าหมาย มี 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นอุ่นเครื่องโดยทำให้สมองตื่นตัว 2) ขั้นนำเสนอความรู้ผ่านสื่อการเรียนรู้

ที่น่าสนใจ 3) ขั้นลงมือเรียนรู้ให้นักเรียนลงมือทดลองใช้ความรู้ด้วยกิจกรรมต่าง ๆ 4) ขั้นสรุปความรู้ และ 5) ขั้นประยุกต์ใช้ความรู้

4. ด้านหนังสือแบบฝึกหัดและใบงาน หมายถึง เอกสารที่เป็นความรู้และแบบฝึกปฏิบัติ มีรูปลักษณะน่าอ่าน มีภาพและสีสันเหมาะสมกับวัย มีการออกแบบเนื้อหา ขั้นตอนการเรียนรู้ และการฝึกให้นักเรียนก้าวไปทีละขั้นง่ายต่อการเรียนรู้

5. ด้านสื่อและนวัตกรรมการกระตุ้นสมอง หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นวัสดุอุปกรณ์หรือแนวคิด ที่ช่วยการเรียนรู้และกระตุ้นให้นักเรียนสนุกสนานพึงพอใจเกิดความตั้งใจ โดยใช้ของจริงสถานที่ และบริบทเหตุการณ์จริง

ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา หมายถึง เครื่องมือที่นำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ อันก่อให้เกิดความสำเร็จของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ 5 ปัจจัย ได้แก่

1. ด้านบุคลากร หมายถึง การจัดสรรมอบหมายบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการกำหนด เป้าหมาย และการวางแผนตัดสินใจในการแก้ปัญหาของโรงเรียน รวมทั้งให้มีอิสระในการทำงาน ที่ตรงกับความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคล ตลอดจนให้การฝึกอบรมและนำความรู้ และประสบการณ์มาใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนสูงสุด

2. ด้านงบประมาณ หมายถึง การจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้จ่ายในการดำเนินงาน สถานศึกษาอย่างเพียงพอเหมาะสมรวดเร็วและชัดเจน มีการตรวจสอบหลักฐานควบคุมดูแล และการใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดและคุ้มค่า เป็นไปตามเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนด

3. ด้านวัสดุอุปกรณ์ หมายถึง การจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนให้เหมาะสม เพียงพอ และได้ประโยชน์คุ้มค่าอย่างประหยัดเหมาะสมและถูกต้องตามระเบียบ ตลอดจนมีการจัดให้ เจ้าหน้าที่พัสดุ จัดทำบัญชีควบคุมพัสดุ ให้สามารถตรวจสอบและควบคุมได้ เพื่อให้สถานศึกษา มีเครื่องมือในการบริหารจัดการที่ง่ายขึ้น

4. ด้านการจัดการ หมายถึง การวางแผนการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้ โดยมอบหมายงานให้แก่บุคลากรอย่างชัดเจนและสอดคล้องกับความรู้ความสามารถ ตลอดจนมีการวางระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและปรับปรุง การจัดระเบียบงานในโรงเรียนอยู่เสมอ

5. ด้านสภาพแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่น่าสนใจทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกรักที่อยากเรียน และเกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น โดยมีการตกแต่งปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียน สนามหญ้า รั้ว ห้องเรียน ห้องพัสดุ ห้องน้ำ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้สวยงาม และปลอดภัย ตลอดจนปลูกต้นไม้และจัดสภาพแวดล้อมที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

ครู หมายถึง ครูที่ปฏิบัติการสอนปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

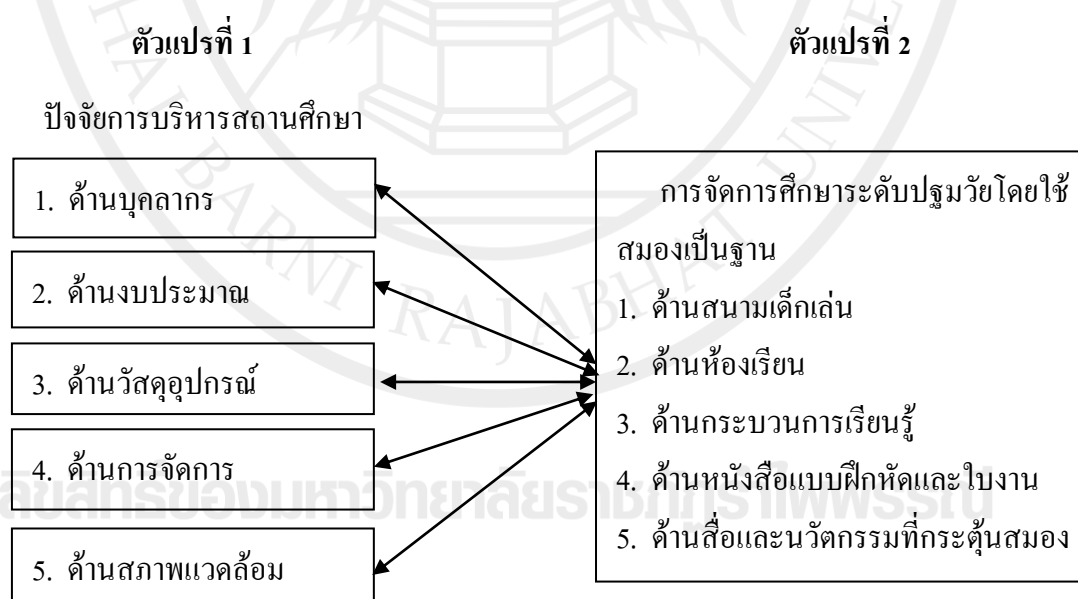
สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนในระดับชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด หมายถึง หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดกระบวนการทำงานโดยผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนทั้งศาสตร์และศิลป์ให้เกิดความร่วมมือกันของบุคลากรในสถานศึกษา ในการพัฒนาสถานศึกษา พัฒนาเยาวชน ชุมชน สังคมในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน และตรงตามความต้องการของสังคม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

ปัจจัยการบริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การบริหารสถานศึกษา
 - 1.1 ความหมายการบริหาร
 - 1.2 ความหมายการบริหารสถานศึกษา
 - 1.3 ทฤษฎีการบริหารสถานศึกษา
 - 1.4 ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา
2. การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน
 - 2.1 ความหมายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
 - 2.2 ความหมายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน
 - 2.3 ทฤษฎีการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน
 - 2.4 ขั้นตอนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน
 - 2.5 กฎแห่ง 5 ดอก ของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน
3. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
 - 3.1 อำนาจหน้าที่
 - 3.2 พันธกิจ
 - 3.3 เป้าประสงค์
 - 3.4 วิสัยทัศน์
 - 3.5 สภาพการจัดการศึกษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยต่างประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยในประเทศ

การบริหารสถานศึกษา

ความหมายการบริหาร

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหาร ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 43) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปที่จะทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยใช้กระบวนการ

ในการบริหาร ได้แก่ การวางแผนงาน การอำนวยการ การประสานงาน การติดต่องาน การประเมินผล และการปฏิบัติงาน เป็นต้น ด้วยเหตุนี้หน้าที่ของผู้บริหารจึงมีการจัดวางนโยบายการวางแผน และการจัดตั้งวัตถุประสงค์หน้าที่ถัดไป ได้แก่ การมอบหมายความรับผิดชอบให้กับหน่วยงาน การประสานงานติดต่อ การจัดสรรทรัพยากร รวมทั้งการติดตามประเมินผล

สุนทร โคตรบรรเทา (2554 : 2) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า การทำให้คนตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันทำงานให้บรรลุเป้าหมายหรือการทำงานกับคนและโดยคน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2556 : 22) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า เป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

บรรจบ บุญจันทร์ (2556 : 38) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า เป็นการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้บริหารและสมาชิกในองค์กร เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร

จตุณี แก้วเอียน (2557 : 2) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า กระบวนการทำงานกับคนและโดยคน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดขององค์กร

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2557 : 3) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า เป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใด หรือหลายอย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนด โดยใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบและใช้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

จากการศึกษาความหมายของการบริหาร สรุปได้ว่า การร่วมมือกันทำงานของกลุ่มคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปที่มีเป้าหมายร่วมกันโดยมีกระบวนการทำงานและกฎเกณฑ์ที่ชัดเจน ภายใต้เงื่อนไขการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่การดำเนินงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ความหมายการบริหารสถานศึกษา

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 8) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า ภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผนวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน ดังนั้น ผู้บริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การบริหารงานนั้นจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะว่าการดำเนินงานต่าง ๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ ซึ่งผู้ช่วยมีความแตกต่างกันทั้งในด้านสติปัญญา ความสามารถความถนัดและความต้องการที่ไม่เหมือนกัน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะนำเอา

ทฤษฎีการบริหารสถานศึกษา

การจัดการศึกษาในปัจจุบันนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้และความเข้าใจรวมทั้งต้องตระหนักเป็นอย่างยิ่ง การเลือกใช้ทฤษฎีต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างหลากหลายมาปรับใช้กับสถานศึกษาอย่างเหมาะสม ซึ่งทฤษฎีการบริหารสถานศึกษานั้น แบ่งเป็น ระยะที่ 1 เป็นยุคทฤษฎีการบริหารสมัยดั้งเดิมของแนวคิดเทย์เลอร์ (Taylor) ฟาโยล (Fayol) และเวเบอร์ ระยะที่ 2 เป็นยุคทฤษฎีมนุษยสัมพันธ์ของแนวคิดฟอลเลท (Follette) ระยะที่ 3 ยุคปัจจุบันเป็นยุคการใช้ทฤษฎีการบริหารของแนวคิดบาร์นาร์ด (Barnard) ทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow Theory) และทฤษฎี X ทฤษฎี Y แมคเกรเกอร์ (McGregor) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การดี อนันต์นาวี (2555 : 41) กล่าวถึง แนวคิดในการบริหาร แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ระหว่าง ค.ศ. 1887 - 1945 ยุคนักทฤษฎีการบริหารสมัยดั้งเดิม (The Classical Organization Theory) แบ่งย่อยเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) ของเทย์เลอร์ (Taylor) ความมุ่งหมายสูงสุดของแนวคิดเชิงวิทยาศาสตร์ คือ จัดการบริหารธุรกิจหรือโรงงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด เทย์เลอร์ (Taylor) มองคนงานแต่ละคนเปรียบเสมือนเครื่องจักรที่สามารถปรับปรุงเพื่อเพิ่มผลผลิตขององค์กรได้ เจ้าของตำรับ The One Best Way คือ ประสิทธิภาพของการทำงานสูงสุดจะเกิดขึ้นได้ต้องขึ้นอยู่กับสิ่งสำคัญ 3 อย่าง คือ

- 1.1 เลือกคนที่มีความสามารถสูงสุด (Selection)
- 1.2 ฝึกอบรมคนงานให้ถูกวิธี (Training)
- 1.3 หาสิ่งจูงใจให้เกิดกำลังใจในการทำงาน (Motivation)

เทย์เลอร์ ก็คือผลผลิตของยุคอุตสาหกรรมในงานวิจัยเรื่อง “Time and Motion Studies” เวลาและการเคลื่อนไหว เชื่อว่ามีวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่จะบรรลุวัตถุประสงค์เพียงวิธีเดียวที่ดีที่สุด เขาเชื่อในวิธีแบ่งงานกันทำ ผู้ปฏิบัติระดับล่างต้องรับผิดชอบต่อระดับบน เทย์เลอร์ เสนอระบบการจ้างงาน (จ่ายเงิน) บนพื้นฐานการสร้างแรงจูงใจ สรุปหลักวิทยาศาสตร์ของเทย์เลอร์ สรุปง่าย ๆ ประกอบด้วย 3 หลักการ ดังนี้

1. การแบ่งงาน (Division of Labors)
2. การควบคุมดูแลบังคับบัญชาตามสายงาน (Hierarchy)
3. การจ่ายค่าจ้างเพื่อสร้างแรงจูงใจ (Incentive Payment)

2. กลุ่มการบริหารจัดการ (Administration Management) หรือทฤษฎีบริหารองค์กรอย่างเป็นทางการ (Formal Organization Theory) ของฟาโยล (Fayol) บิดาของทฤษฎีการปฏิบัติการและการจัดการตามหลักบริหารทั้ง ฟาโยล (Fayol) และเทย์เลอร์ (Taylor) จะเน้นตัวบุคคลปฏิบัติงาน

บทวิธีการทำงานได้ประสิทธิภาพและประสิทธิผล แต่ก็ไม่ได้มองด้านจิตวิทยา ฟาโยล (Fayol) ได้เสนอแนวคิดในเรื่องหลักเกี่ยวกับการบริหารทั่วไป 14 ประการ แต่ลักษณะที่สำคัญดังนี้

- 2.1 หลักการทำงานเฉพาะทาง คือ การแบ่งงานให้เกิดความชำนาญเฉพาะทาง
- 2.2 หลักสายบังคับบัญชา เริ่มจากบังคับบัญชาในระดับสูงสุดสู่ระดับต่ำสุด
- 2.3 หลักเอกภาพของบังคับบัญชา
- 2.4 หลักขอบข่ายของการควบคุมดูแล ผู้ดูแลหนึ่งคนต่อ 6 คน ที่จะอยู่ใต้การดูแล
จึงจะเหมาะสมและมีประสิทธิภาพที่สุด
- 2.5 การสื่อสารแนวดิ่ง การสื่อสารโดยตรงจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง
- 2.6 หลักการแบ่งระดับการบังคับบัญชาให้น้อยที่สุดคือ ไม่ควรมีสายบังคับบัญชายืดยาวหลายระดับมากเกินไป

2.7 หลักการแบ่งความรับผิดชอบระหว่างสายบังคับบัญชาและสายเสนาธิการ

3. ทฤษฎีบริหารองค์กรในระบบราชการ (Bureaucracy) มาจากแนวคิดของเวเบอร์ (Weber) ที่กล่าวถึงหลักการบริหารราชการ ประกอบด้วย

- 3.1 หลักของฐานอำนาจจากกฎหมาย
- 3.2 การแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบที่ต้องยึดระเบียบกฎเกณฑ์
- 3.3 การแบ่งงานตามความชำนาญการเฉพาะทาง
- 3.4 การแบ่งงานไม่เกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนตัว
- 3.5 มีระบบความมั่นคงในอาชีพ

จะอย่างไรก็ตามระบบราชการก็มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ซึ่งในด้านข้อเสีย คือ สายบังคับบัญชายืดยาว การทำงานต้องอ้างอิงกฎระเบียบ จึงชักช้าไม่ทันการแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน เรียกว่าระบบ Red Tape ในด้านข้อดี คือ ยึดประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก การบังคับบัญชา การเลื่อนขั้นตำแหน่งที่มีระบบระเบียบ แต่ในปัจจุบัน ระบบราชการกำลังแทรกแซงทางการเมืองและทางเศรษฐกิจ ทำให้เริ่มมีปัญหา

ระยะที่ 2 ระหว่าง ค.ศ. 1945 - 1958 ยุคทฤษฎีมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation) ฟอลเลท (Follette) ได้นำเอาจิตวิทยามาใช้และได้เสนอ การแก้ปัญหาความขัดแย้ง (Conflict) ไว้ 3 แนวทางดังนี้

1. Domination คือ ใช้อำนาจอีกฝ่ายสยบลง คือ ให้อีกฝ่ายแพ้ให้ได้
2. Compromise คือ คนละครึ่งทาง เพื่อให้เหตุการณ์สงบโดยประนีประนอม
3. Integration คือ การหาแนวทางที่ไม่มีใครเสียหน้า ได้ประโยชน์ทั้ง 2 ทาง

นอกจากนี้ ฟอลเลท (Follette) ได้กล่าวไว้ว่า การเกิดความขัดแย้งในหน่วยงานเป็นความบกพร่องของการบริหาร การวิจัยหรือการทดลองฮอว์ธอร์น (Hawthorn Experiment) ที่เมโย

และคณะ (Mayo and Other) กับคณะทำการวิจัยเริ่มที่ข้อสมมติฐานว่าสิ่งแวดล้อมมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของคนงาน มีการค้นพบจากการทดลองคือมีการสร้างกลุ่มแบบไม่เป็นทางการในองค์กรทำให้เกิดแนวความคิดใหม่ที่ว่า ความสัมพันธ์ของมนุษย์มีความสำคัญมากซึ่งผลการศึกษาดทดลองของเมโย และคณะ (Mayo and Other) ดังนี้

1. คนเป็นสิ่งมีชีวิต จิตใจ ขวัญกำลังใจ และความพึงพอใจเป็นเรื่องสำคัญในการทำงาน
2. เงิน ไม่ใช่สิ่งล่อใจที่สำคัญแต่เพียงอย่างเดียว รางวัลทางจิตใจมีผลต่อการจูงใจในการทำงานไม่น้อยกว่าเงิน
3. การทำงานขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางสังคมมากกว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

ข้อคิดที่สำคัญ การตอบสนองคนด้านความต้องการศักดิ์ศรี การยกย่องส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานจากแนวคิด “มนุษย์สัมพันธ์”

ระยะที่ 3 ตั้งแต่ ค.ศ. 1958 - ปัจจุบัน ยุคการใช้ทฤษฎีการบริหาร (Administrative Theory) หรือการศึกษาเชิงพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral Science Approach) ยึดหลักระบบงาน + ความสัมพันธ์ของคน + พฤติกรรมขององค์กรซึ่งมีแนวคิดหลักการทฤษฎีที่หลาย ๆ คน ได้แสดงไว้ (ภาวดี อนันต์นาวี. 2555 : 43) ดังนี้

1. บาร์นาร์ด (Barnard) ได้เขียน หนังสือ The Function of The Executive กล่าวถึงงานในหน้าที่ของผู้บริหาร โดยให้ความสำคัญต่อบุคคลระบบของความร่วมมือองค์กร และเป้าหมายขององค์กรกับความต้องการของบุคคลในองค์กรต้องสมดุลกัน
2. ทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow Theory) ว่าด้วยการจัดอันดับขั้นของความต้องการของมนุษย์ (Hierarchy of Needs) เป็นเรื่องแรงจูงใจแบ่งความต้องการของมนุษย์ตั้งแต่ความต้องการด้านกายภาพ ความต้องการด้านความปลอดภัยความต้องการด้านสังคม ความต้องการด้านการเคารพนับถือ และประการสุดท้าย คือ การบรรลุศักยภาพของตนเอง (Self - actualization) คือ มีโอกาสได้พัฒนาตนเองถึงขั้นสูงสุดจากการทำงาน แต่ความต้องการเหล่านั้นต้องได้รับการสนองตอบตามลำดับขั้น
3. ทฤษฎี X ทฤษฎี Y แมคเกรเกอร์ (McGregor) เขาได้เสนอแนวคิดการบริหารอยู่บนพื้นฐานของข้อสมมติฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ต่างกัน

ทฤษฎี X (The Traditional View of Direction and Control) ทฤษฎีนี้เกิดข้อสมมติฐานดังนี้

1. คนไม่ชอบทำงาน และหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ
2. คนไม่ทะเยอทะยาน และไม่คิดริเริ่ม
3. คนเห็นแก่ตนเองมากกว่าองค์กร

4. คนมักต่อต้านการเปลี่ยนแปลง

5. คนมักโง่และหลอกลาย

ผลการมองธรรมชาติของมนุษย์เช่นนี้ การบริหารจัดการจึงเน้นการใช้เงินใช้วัตถุ เป็นเครื่องล่อใจเน้นการควบคุมการสั่งการ เป็นต้น

ทฤษฎี Y (The integration of Individual and Organization Goal) ทฤษฎีข้อนี้เกิดจาก ข้อสมมติฐาน ดังนี้

1. คนจะให้ความร่วมมือ สนับสนุน รับผิดชอบ ขยัน
2. คนไม่เกียจคร้านและไว้วางใจได้
3. คนมีความคิดริเริ่มทำงานถ้าได้รับการจูงใจอย่างถูกต้อง
4. คนมักจะพัฒนาวิธีการทำงานและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

ผู้บังคับบัญชาจะไม่ควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเข้มงวด แต่จะส่งเสริมให้รู้จักควบคุมตนเองหรือของกลุ่มมากขึ้นต้องให้เกียรติซึ่งกันและกันจากความเชื่อที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดระบบการบริหารที่แตกต่างกันระหว่างระบบที่เน้นการควบคุมกับระบบที่ค่อนข้างให้อิสราภาพ

เฉลิมชัย หาญกล้า (2559 : 106) ได้กล่าวไว้ว่า ทฤษฎีการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. หลักของการมีสายการบังคับบัญชา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงอำนาจหน้าที่ลดหลั่นลงมาภายในองค์กร
2. หลักการมอบหมายงาน ถือเป็นกระบวนการในการถ่ายโอนภารกิจไปยังบุคคลที่เกี่ยวข้องในสายงาน
3. หลักการรวมอำนาจและกระจายอำนาจ ต้องพิจารณาว่าอำนาจส่วนใดที่ควรสงวนไว้สำหรับผู้บริหารหรือส่วนใดที่ควรกระจายลงมาเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น
4. หลักของสายงานหลักและสายงานที่ปรึกษา ทำให้เห็นว่าในการปฏิบัติงานควรที่จะต้องประกอบด้วย บุคลากรที่มีหน้าที่ และความรับผิดชอบโดยตรงในสายงานหลัก และมีบุคลากรคอยให้การสนับสนุนในการพัฒนาในสายงานที่ปรึกษา
5. หลักของช่วงการจัดการ มีผลต่อการนิเทศกำกับติดตามการทำงานระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ปฏิบัติงาน
6. หลักของการออกแบบงาน ช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หากการออกแบบงานเป็นไปด้วยความเหมาะสม
7. หลักของการจัดแผนแผนงาน สามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และสถานภาพการปฏิบัติงานแต่ละแบบ

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 9) ได้กล่าวไว้ว่า ทฤษฎีการบริหารสถานศึกษาที่ดีควรคำนึงถึงหลักการบริหาร ดังนี้

1. มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่ชัดเจน ผู้บริหารต้องเข้าใจถึงเป้าหมายของสถานศึกษาว่าเป็นไปในทิศทางใด จึงจะจัดงาน จัดคน จัดเงิน จัดวัสดุอุปกรณ์ได้เหมาะสม
2. ต้องมีเทคนิควิธีการในการบริหารงาน การบริหารงานทุกประเภทย่อมต้องมีเทคนิควิธีการขั้นตอน และกระบวนการงานที่ทำควรมีระบบ มีความรอบคอบทำให้งานดำเนินไปด้วยดี
3. มีการประเมินผล เมื่อได้ดำเนินกิจการใด ควรมีการประเมินผล และติดตามผลเพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น การทำงานที่ขาดการประเมินผลจะไม่ช่วยในการพัฒนาสถานศึกษา

ประภาพรณ รักเลี้ยง (2556 : 17) ได้กล่าวไว้ว่า ทฤษฎีการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 8 ประการ ดังนี้

1. ประสิทธิภาพ
2. ประสิทธิผล
3. การประหยัด
4. ความเป็นธรรม
5. ความครอบคลุม
6. ความซื่อสัตย์และมีเกียรติ
7. ความรับผิดชอบ
8. การมีส่วนร่วม

จตุณี แก้วเอียน (2557 : 6) ได้กล่าวไว้ว่า ทฤษฎีการบริหารสถานศึกษาที่ดีต้องมีหลักสำคัญ ดังนี้

1. ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน และสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม
2. มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด
3. มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้
4. มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ โดยสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้นทั้งระดับ เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

5. มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากการศึกษาทฤษฎีการบริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ สำคัญที่สุดที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เป็นแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งสามารถทำได้โดยการกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน บริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างรู้คุณค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด บริหารจัดการให้สถานศึกษามีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบยุติธรรม ตลอดจนมีการประเมินผลการดำเนินงานตามสภาพจริง และมีการปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ

ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ เข้ามาสนับสนุนการบริหาร การพัฒนางานทางวิชาการและงานที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการจัดการ ด้านสภาพแวดล้อมและด้านอื่น ๆ ในส่วนของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นส่วนหนึ่งที่ต้องได้รับการสนับสนุนในเรื่องเหล่านี้

สมคิด บางโม (2547 : 20) กล่าวว่า การจัดการหรือการบริหารกิจการต่าง ๆ จำเป็นต้องมีทรัพยากรเป็นปัจจัยพื้นฐานทางการจัดการปัจจัยสำคัญของการจัดการมี 4 ประการ ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) และการจัดการ (Method)

จันทราณี สงวนนาม (2548 : 13) กล่าวว่า ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาการบริหารงานทุกประเภทในทุกองค์กร จำเป็นต้องมีปัจจัยหรือทรัพยากรพื้นฐานทางการบริหารโดยทั่วไปถือว่าปัจจัยที่สำคัญของการบริหารมีอยู่ 4 ประการ ซึ่งรู้จักกันในนามของ 4M's ได้แก่

1. คน (Man) ได้แก่ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในองค์กรที่ร่วมกันทำงาน
2. เงิน (Money) ได้แก่ งบประมาณที่ใช้ในการบริหารทุก ๆ ส่วนขององค์กร
3. วัสดุสิ่งของ (Materials) ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ เทคโนโลยีต่าง ๆ
4. การจัดการ (Management) ได้แก่ การบริหารขององค์กรที่ทำโดยผู้บริหาร

ประจักษ์ บัวผัน (2554 : 31) กล่าวว่า ปัจจัยทางการบริหารหรือทรัพยากรการบริหารนั้นมีความสำคัญต่อการบริหารงานอย่างมาก เพราะประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของคุณภาพของปัจจัยการบริหาร อันประกอบด้วย ปัจจัยด้านกำลังคน (Man) ปัจจัยด้านงบประมาณ (Money) ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material or Machine) ปัจจัยด้านกระบวนการบริหาร (Management) ปัจจัยด้านขวัญกำลังใจในการทำงาน (Moral) และปัจจัย

ด้านเวลาในการปฏิบัติงาน (Time) เรียกย่อ ๆ ว่า 5 M's+1T โดยนำปัจจัยเหล่านี้มาผสมผสานกัน
อย่างเหมาะสม

วิโรจน์ สารรัตนะ (2555 : 180) กล่าวว่า ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาประเด็นความเป็น
โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพความเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิผล (Effective School) หรือในบางครั้ง
ถูกเรียกโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ (Successful School) นั้นมิได้เป็น โรงเรียนที่เกิดขึ้นอย่างมีโชคช่วย
หรืออย่างพล่อยให้เป็นไปตามขบวนการ หรือมิได้เกิดขึ้นในลักษณะที่ทำอะไรก็ได้หรือมิได้เกิดขึ้น
อย่างไม่ต้องทุ่มเทความพยายามเท่าใดนักหรือไม่ได้เกิดขึ้น โดยไม่ต้องใช้กรอบแนวคิดทฤษฎี
มาประยุกต์ใช้หรือเป็นแนวทางหรือมิได้เกิดขึ้น โดยล้าพังความสามารถของผู้บริหารหรือ
ครูคนใดคนหนึ่งหรือมิได้เกิดขึ้น โดยไม่ต้องคำนึงถึงตัวผู้เรียนเป็นหัวใจที่สำคัญหรือไม่ได้เกิดขึ้น
โดยที่ไม่ใส่ใจต่อเป้าหมายและการบรรลุผลต่อเป้าหมายหรือไม่ได้เกิดขึ้น โดยไม่คำนึงถึง
บรรยากาศและวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมหรือมิได้เกิดขึ้น โดยไม่มีการพัฒนาคุณภาพของครูหรือ
มิได้เกิดขึ้น โดยไม่คำนึงถึงการมีกิจกรรมร่วมกันของครูนักเรียนและชุมชนหรือมิได้เกิดขึ้น
โดยไม่มีการวางแผนเพื่อการใช้ทรัพยากรที่มีประสิทธิผลหรือไม่ได้เกิดขึ้น โดยไม่เน้น
ความมีจิตสำนึกชุมชนหรือมิได้เกิดขึ้น โดยไม่คำนึงถึงผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียหรือที่เกี่ยวข้องกับ
โรงเรียน แต่ความเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิผลหรือโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จนั้น ต้องอาศัย
หลักการแนวคิดและทฤษฎีเป็นแนวทางต้องอาศัยความทุ่มเทพยายาม ในด้านจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง
ต้องอาศัยเป้าหมายที่ชัดเจนและท้าทายต้องอาศัยทรัพยากรที่เพียงพอ และมีคุณภาพต้องอาศัย
ความมีชีวิตชีวาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรและการสอนต้องอาศัยภาวะความเป็นผู้นำทั้งของ
ผู้บริหารและคณะครูต้องอาศัยบรรยากาศแห่งการยอมรับนับถือและไว้วางใจซึ่งกันและกัน เป็นต้น

การดี อนันต์นวี (2555 : 207) กล่าวว่า ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. ปัจจัยมนุษย์ (Human) ได้แก่
 - 1.1 กำลังคน
 - 1.2 ความสามารถ
 - 1.3 พลัง
 - 1.4 ความต้องการ
 - 1.5 ความหวัง
2. ปัจจัยนอกจากมนุษย์ (Nonhuman) ได้แก่
 - 2.1 เงินทุน
 - 2.2 เครื่องมือเครื่องจักร

2.3 วัสดุ

2.4 เทคนิควิธีการ

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2556 : 32) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยบริหารของโรงเรียน คือ 1) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำสูง 2) บรรยากาศเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ 3) นักเรียนมีความรู้ความสามารถสูง 4) ครูมีความคาดหวัง ความตั้งใจสูง และ 5) มีการวัดผลการเรียนรู้และปฏิบัติงานของนักเรียน

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2557 : 44) กล่าวว่า ปัจจัยการบริหารสถานศึกษานั้น ถ้าพิจารณาในฐานะเป็นธุรกิจแบบหนึ่ง ก็นับว่าเป็นธุรกิจที่มีขอบเขตกว้างขวางและซับซ้อนมากที่สุด ในบรรดาธุรกิจทั้งหลายถ้าหากเทียบธุรกิจอื่น ๆ เช่น การค้า อุตสาหกรรมหรือแม้แต่การจากระบบการปกครองก็ตามเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาต้องใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานที่เรียกว่า 4M's กล่าวคือ

1. คน (Man) ใช้กำลังคนมากกว่าหน่วยงานประเภทอื่น ถ้าเอาครูของทุกระดับการศึกษา มารวมเข้าด้วยกันจะมีบุคลากรมากกว่าหน่วยงานใด ๆ หรือในเชิงวุฒิความต้องการของบุคคลที่จะมามีส่วนในการดำเนินการศึกษาก็เห็นว่าเป็นบุคลากรที่มีวุฒิโดยเฉลี่ยสูงสุด

2. เงิน (Money) ในด้านงบประมาณ เมื่อเอางบประมาณการศึกษาของทุกระดับมารวมกันเข้าแล้วก็จะป็นหน่วยงานที่ใช้งบประมาณสูงสุด

3. วัสดุ (Materials) วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการดำเนินการศึกษาก็เช่นเดียวกัน ถ้าจะคิดเพียงค่าปลูกสร้างอาคารสถานศึกษาของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามารวมกันเห็นได้ว่าเป็นเงินก่อสร้างที่สูงที่สุดในบรรดาค่าก่อสร้างของรัฐที่ได้ลงทุนไปในรอบปี

4. การจัดการ (Management) ระบบบริหารการศึกษามีความซับซ้อนในเชิงบริหารมากกว่าการจัดการธุรกิจใด ๆ

จากการศึกษาปัจจัยการบริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่สะท้อนถึงการใช้ความรู้ความสามารถ ตลอดจนทักษะหรือความชำนาญรวมถึงประสบการณ์ของแต่ละคนที่มีสะสมอยู่ในตัวเอง และสามารถนำสิ่งเหล่านี้มารวมเข้าด้วยกันจนเกิดเป็นศักยภาพขององค์กรหรือเป็นทรัพยากรหรือต้นทุนที่สำคัญและมีคุณค่า ซึ่งจะทำให้สถานศึกษานั้นมีความสามารถสร้างความได้เปรียบเหนือคู่แข่ง และมีความสำคัญต่อการจัดการของสถานศึกษาจากทัศนะของนักวิชาการจากแหล่งต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อสรุปเป็นตัวแปรปัจจัยการบริหารสถานศึกษา ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ตารางวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา

ปัจจัยการบริหาร สถานศึกษา	สมคิด บงโม (2547 : 20)	จันทราณี สงวนนาม (2548 : 13)	ประจักษ์กร บัวผัน (2554 : 31)	วิโรจน์ สารรัตน์ (2555 : 180)	การดี อนันต์นารี (2555 : 207)	จอมพงศ์ มงคลวนิช (2556 : 32)	นพพงษ์ บุญจิตราดูลย์ (2557 : 44)	รวม
1. ด้านสภาพแวดล้อม				✓		✓		2
2. ด้านบุคลากร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
3. ด้านงบประมาณ	✓	✓	✓		✓		✓	5
4. ด้านวัสดุอุปกรณ์	✓	✓	✓		✓		✓	5
5. ด้านการจัดการ	✓	✓	✓				✓	4
6. ด้านกระบวนการ ทางสังคม								
7. ด้านผลผลิตของ โรงเรียน						✓		1
8. ด้านขวัญกำลังใจ			✓					1
9. ด้านการบริหารเวลา			✓					1
10. ด้านความเป็นผู้นำ				✓		✓		2
11. ด้านการวัดผล การเรียนรู้						✓		1

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาจากทัศนชนนักวิชาการ พบว่า ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา มี 11 ด้าน เมื่อพิจารณาปัจจัยที่มีความถี่ 2-7 สรุปได้ว่า 5 ด้านที่มีความถี่สูง คือ 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ 4) ด้านการจัดการ และ 5) ด้านสภาพแวดล้อม ดังนั้นในการศึกษาปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผู้วิจัยจึงได้สรุปตัวแปรออกมาทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการจัดการ และด้านสภาพแวดล้อม

โดยวิเคราะห์จาก สมคิด บางโม (2547 : 20) จันทราณี สงวนนาม (2548 : 13) ประจักษ์ บัวผัน (2554 : 31) วิโรจน์ สารรัตนะ (2555 : 180) ภารดี อนันต์นารี (2555 : 207) และนพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2557 : 44) มาเป็นแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ โดยมีรายละเอียดเนื้อหาในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านบุคลากร มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงปัจจัยด้านภาพรวมด้านบุคลากร ดังนี้

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2548 : 15) กล่าวว่า การกำหนดนโยบายการบริหารให้บุคลากรต้องผ่านกระบวนการการฝึกฝนทักษะความสามารถก่อนเข้างาน จึงจะมอบหมายงานที่มีลักษณะเหมาะสมกับทักษะที่มีให้แต่ละคน โดยการแบ่งงานกันทำมีการส่งเสริมพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรให้เกิดความเชี่ยวชาญอยู่ตลอดเวลา สร้างคนให้มีประสิทธิภาพมีความพร้อมต่อการทำงานและการเรียนรู้งานใหม่ ๆ เพื่อให้ผลงานที่ผลิตออกมามีคุณภาพ เป็นการบริหารคนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งการบริหารคนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการบริหารและเรียกได้ว่าเป็นองค์ประกอบของการบริหารที่ผู้บริหารแต่ละคนนำไปใช้ในกระบวนการทำงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ธำรงค์ศักดิ์ คงสวัสดิ์ (2550 : 8) กล่าวว่า ทุมนมนุษย์ คือ ความรู้ความสามารถตลอดจนทักษะหรือความชำนาญรวมถึงประสบการณ์ของแต่ละคนที่มีสะสมอยู่ในตัวเอง และสามารถนำสิ่งเหล่านี้มารวมเข้าด้วยกัน จนเกิดเป็นศักยภาพขององค์กรหรือเป็นทรัพยากรหรือต้นทุนที่สำคัญและมีคุณค่าซึ่งจะทำให้องค์กรนั้นมีความสามารถสร้างความได้เปรียบเหนือคู่แข่ง และมีความสำคัญต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ขององค์กร ดังนี้

1. เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้องค์กรนั้นบรรลุเป้าหมายได้ตามกลยุทธ์ที่วางไว้
2. เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน
3. ทำให้องค์กรมีการพัฒนาอยู่รอดและประสบความสำเร็จ

สุทธวีวรรณ ดันตริจนาวงศ์ (2553 : 152) กล่าวว่า บุคลากรเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญเป็นผู้ที่ดำเนินการจัดการทรัพยากรอื่น เช่น ทรัพยากรทางวัตถุ ทรัพยากรการเงิน ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น ให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาซึ่งบุคลากรมีความสำคัญดังต่อไปนี้

1. บุคลากร เป็นผู้ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษารวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาหรือชักจูงบุคลากรภายนอกสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคม ชุมชน และประเทศชาติต่อไป

2. บุคลากร เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะทรัพยากรบุคคลในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา เช่น ครู อาจารย์ ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ ปราชญ์ชาวบ้าน

ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นต้น ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ทักษะและประสบการณ์มาใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนสูงสุด

3. บุคลากร จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนด้านการบริหารสถานศึกษาและด้านการเรียนการสอน โดยนำความรู้ทางวิชาการผสมผสานกับประสบการณ์ตนเองมีอยู่ มาสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ให้ทันสมัยตรงกับความต้องการความสนใจของผู้เรียน

4. บุคลากร เป็นแบบอย่างที่ดีที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนปฏิบัติตามเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิตตามศักยภาพ โดยเฉพาะชุมชนที่มีความพร้อมจะมีความร่วมมือกันระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน และระหว่างชุมชนให้สถานศึกษาที่อยู่ในชุมชนสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

5. บุคลากร เป็นผู้ที่ทำให้สถานศึกษามีทรัพยากรเพียงพอในการจัดการศึกษา เช่น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องมือฝึกทักษะต่าง ๆ เป็นต้น

อุทัย บุญประเสริฐ (2553 : 156) กล่าวว่า บุคลากรมีความสำคัญต่อการจัดการองค์กรเป็นบุคคลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาและสถานศึกษานำความรู้ ทักษะและประสบการณ์มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาได้ เช่น ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง นักเรียน นักศึกษา เจ้าของประกอบการ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำศาสนา เป็นต้น

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาด้านบุคลากรเป็นการจัดสรรมอบหมายบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย และการวางแผนตัดสินใจในการแก้ปัญหาของโรงเรียน รวมทั้งให้มีอิสระในการทำงานที่ตรงกับความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคลตลอดจนให้การฝึกอบรมและนำความรู้และประสบการณ์มาใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนสูงสุด

2. ด้านงบประมาณ โดยมีนักวิชาการได้กล่าวถึงด้านงบประมาณดังนี้

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2548 : 15) กล่าวว่า การกำหนดแนวทางการบริหารการใช้จ่ายเงินหรือต้นทุนการผลิตอย่างประหยัดและคุ้มค่าให้ได้ผลลัพท์มากกว่าต้นทุนที่กำหนดไว้ ซึ่งการบริหารการเงินเป็นการบริหารจัดการที่มีในกระบวนการต่าง ๆ เป็นไปอย่างคุ้มค่า ทำให้สถานศึกษามีเงินไปพัฒนาด้านอื่น ๆ หรือการจัดสวัสดิการอื่นเพิ่มเติมให้บุคลากรได้ต่อไป กล่าวคือการบริหารการเงินเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเชิงกลยุทธ์ได้โดยคำนึงถึง 1) ลักษณะการดำเนินงานของสถานศึกษา 2) ลักษณะการดำเนินงานในอนาคต 3) สภาพแวดล้อม 4) การจัดสรรทรัพยากร 5) การปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ นอกจากนี้การบริหารการเงินอย่างประหยัดและคุ้มค่านี้มีความสอดคล้องกับการกำหนดกลยุทธ์ที่ต้องการเป็นผู้นำในเชิงการแข่งขันเป็น การกำหนดกลยุทธ์ที่ครอบคลุมวิธีการในการแข่งขันแก่ผู้เกี่ยวข้องในหน่วยงาน (Function) ต่าง ๆ

มุ่งเน้นให้ส่วนงานตามหน้าที่พัฒนากลยุทธ์ขึ้นมา โดยอยู่ภายใต้กรอบของกลยุทธ์ เช่น แผนการบริหาร แผนการดำเนินงานทั่วไป แผนการด้านทรัพยากรบุคคล แผนการเงิน เป็นต้น

ธรรมรส โชติคุณุช และจำรัส นองมาก (2554 : 554) กล่าวถึง ความสำคัญของงบประมาณไว้ดังนี้

1. ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารสถานศึกษา สถานศึกษาแต่ละแห่งมีภารกิจที่ต้องดำเนินการมากมาย เช่น เรื่องเกี่ยวกับการดำเนินงานวิชาการหรืองานการเรียนการสอน งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ งานธุรการและการเงิน งานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน รวมทั้งงาน โครงการพิเศษต่าง ๆ เป็นต้น งานดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยเงินอันเป็นทรัพยากรหลัก เพื่อสนับสนุนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติโครงการหรือกิจกรรม เพื่อช่วยให้งานด้านต่าง ๆ บรรลุมากขึ้นเท่านั้น งบประมาณจึงเป็นปัจจัยให้ผู้บริหารปฏิบัติภารกิจให้สอดคล้องตามขอบข่ายงานที่กำหนดและในขณะเดียวกันจะได้ป้องกันการปฏิบัติงานที่ไม่จำเป็นของสถานศึกษาให้ลดน้อยลงได้

2. ช่วยให้อาจจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เนื่องจากทรัพยากรไม่ว่าจะเป็นคน เงิน และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างจำกัด อาจกล่าวได้ว่าไม่มีสถานศึกษาใดที่มีทรัพยากรเพียงพอกับความต้องการทรัพยากรทุกอย่างที่สามารถสรรหามาได้ เพื่อดำเนินการต่าง ๆ ล้วนมีอยู่อย่างจำกัดทั้งสิ้นวิธีการของงบประมาณจะเป็นเครื่องมือในการใช้จ่ายหรือจัดสรรทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีการวางแผนการใช้จ่ายทรัพยากร โดยเฉพาะเรื่องเงินให้สอดคล้องกับรายได้ว่าจะจัดขึ้นเพื่อการดำเนินงานด้านใดเท่าไรมีการจัดลำดับความสำคัญของงาน โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ การกำหนดระดับและปริมาณที่ควรจะใช้ รวมทั้งการติดตามกำกับกับการปฏิบัติงานนั้น การดำเนินงานของสถานศึกษาจึงสามารถก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดภายใต้ภาวะทรัพยากรซึ่งมีอยู่อย่างจำกัด

3. เป็นประโยชน์ในการตรวจสอบดูแลการปฏิบัติงาน เนื่องจากงบประมาณได้ระบุการใช้จ่ายเงินแต่ละงานหรือโครงการไว้ชัดเจนจึงสามารถตรวจสอบ ติดตามการดำเนินงานในแต่ละเรื่องได้ว่าผลของงานที่ได้รับกับเงินที่ใช้จ่ายไปนั้น สอดคล้องกันมากน้อยแค่ไหน โดยเฉพาะความสัมพันธ์ของเงินกับวัตถุประสงค์เป้าหมายและระยะเวลาที่ปฏิบัติงานแผนหรือโครงการต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา เพื่อให้สามารถช่วยกันทำงานสนองนโยบายหรือวัตถุประสงค์หลักร่วมกัน ไม่ขัดแย้งหรือต่างฝ่ายต่างทำไปพร้อม ๆ กับการติดตามควบคุมและตรวจสอบการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานย่อยภายในองค์กร

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาด้านงบประมาณ เป็นการจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้จ่ายในการดำเนินงานสถานศึกษาอย่างเพียงพอเหมาะสม รวดเร็ว ชัดเจนมีการตรวจสอบหลักฐาน ควบคุมดูแล และการใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดและคุ้มค่าเป็นไปตามเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้

3. ด้านวัสดุอุปกรณ์ โดยมีนักวิชาการได้กล่าวถึงด้านวัสดุอุปกรณ์ ดังนี้

ดอกจันทร์ คำมีรัตน์ และคณะ (2552 : 31) กล่าวว่า การกำหนดแนวทางการใช้งานเครื่องมือเครื่องใช้ที่เป็นส่วนสำคัญของการบริหารจัดการให้มีคุณภาพ และกำหนดระยะเวลาที่กำหนด ดังนั้นจึงกำหนดให้บุคลากรทุกคนต้องมีความรู้ความสามารถในการใช้งานเครื่องมือต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี โดยมีการฝึกฝนและทำความเข้าใจรวมถึงเทคนิคต่าง ๆ ที่จะเป็นการดูแลรักษาและป้องกันอันตรายหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติงานได้

เสริมสุข ชลวณิช (2553 : 24) กล่าวว่า วัสดุอุปกรณ์ เป็นปัจจัยที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการบริหารงานด้านคุณภาพการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการอุดมศึกษา เนื่องจากวัสดุอุปกรณ์เป็นปัจจัยสนับสนุนให้การดำเนินการเป็นไปตามแผนและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เพราะถ้าขาดวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้การจัดการศึกษา จะไม่สามารถดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

กิดานันท์ มลิทอง (2554 : 88) กล่าวว่า วัสดุอุปกรณ์เป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญที่ส่งผลต่อผู้เรียน ดังนี้

1. ช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ช่วยกระตุ้นความสนใจให้กับผู้เรียน
3. ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เป็นนามธรรมและยากต่อความเข้าใจ
4. ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น
5. สร้างเสริมลักษณะที่ดีในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้
6. การใช้วัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบการเรียนการสอนช่วยให้บรรยากาศในการสอนน่าสนใจยิ่งขึ้น
7. เป็นการกระตุ้นให้ครูผู้สอนตื่นตัวอยู่เสมอในการเตรียมผลิตวัสดุและเรื่องราวและเทคนิควิธีการใหม่ ๆ เพื่อการเรียนรู้ที่น่าสนใจยิ่งขึ้น

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาด้านวัสดุอุปกรณ์เป็นการจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนให้เหมาะสมเพียงพอและได้ประโยชน์คุ้มค่าอย่างประหยัดเหมาะสมและถูกต้องตามระเบียบ ตลอดจนมีการจัดให้เจ้าหน้าที่พัสดุจัดทำบัญชีควบคุมพัสดุให้สามารถตรวจสอบและควบคุมได้เพื่อให้สถานศึกษามีเครื่องมือในการบริหารจัดการที่ง่ายขึ้น

4. ด้านการจัดการ โดยมีนักวิชาการได้กล่าวถึงด้านการจัดการ ดังนี้

สุรพันธ์ นันทแดนสุวรรณ (2550 : 9) กล่าวว่า วิธีการบริหารหรือวิธีการปฏิบัติเป็นการจัดการหรือการบริหารในสถานศึกษา ประกอบด้วย ระบบการผลิตหรือระบบการให้บริการต่าง ๆ หากมีระบบที่ชัดเจนตลอดจนมีระเบียบขั้นตอนวิธีการต่าง ๆ ในการทำงานย่อมส่งผลให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จได้ด้วยดี

ดอจันท์ คำมีรัตน์ และคณะ (2552 : 31) กล่าวว่า การกำหนดกลยุทธ์การบริหารงานที่คำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร โดยทำการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการบริหารงานอยู่ตลอดเวลา เพื่อหากลยุทธ์ในการหลีกเลี่ยงและปรับเปลี่ยนแนวทางการบริหารให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นกลยุทธ์การบริหารที่มีความครอบคลุมการจัดการ 4 M โดยใช้หลักการควบคุมเป็นส่วนสำคัญของการบริหารจึงทำให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ โดยที่ต้องควบคุมปริมาณงาน ควบคุมคุณภาพของงาน ควบคุมเวลาการทำงานและควบคุมค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานต่าง ๆ เหล่านี้จะส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา และต้องสร้างจิตสำนึกกรองค์กรให้เกิดขึ้นกับพนักงานทุกคน รวมทั้งผู้บริหารด้วยกันด้วยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้น เพื่อพัฒนาองค์กรให้มุ่งไปสู่ความเป็นเลิศในการจัดการ

เสริมสุข ชลวณิช (2553 : 42) กล่าวว่า การบริหารจัดการ (Management) เป็นการดำเนินการของสถานศึกษาขนาดย่อมตามขั้นตอนต่าง ๆ ตั้งแต่การวางแผนการดำเนินการ การจัดองค์กร การบริหารบุคลากร การอำนวยการและควบคุม โดยนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้ธุรกิจบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้มี 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การวางแผน เป็นการประเมินสถานการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตอย่างมีหลักเกณฑ์ และดำเนินการตามแผนที่วางไว้ โดยการนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การวางแผนที่ดีหลังจากดำเนินการเสร็จแล้วจะต้องมีการวัดผลและประเมินผลเพื่อหาปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ มาแก้ไขต่อไป

2. การจัดองค์กร หมายถึง การประกอบกิจกรรมขนาดย่อมหน่วยงานภายในองค์กร หรือสถานศึกษามีน้อย การดำเนินงานไม่ยุ่งยากซับซ้อนลงทุนน้อย โดยมีผู้บริหารเป็นผู้จัดการโดยตรงซึ่งต่างจากบริษัทหรือโรงงานในบางครั้ง บุคลากรในบุคลากรขนาดย่อมจะทำงานหลาย ๆ หน้าที่พร้อม ๆ กัน

3. การบริหารบุคลากร สถานศึกษาขนาดย่อมมีบุคลากรภายในน้อยสายงานภายในก็มีไม่มาก เพราะฉะนั้นการบริหารบางครั้งก็ไม่ตรงตามหลักวิชาการมากนัก การเข้าออกของบุคลากรภายในสถานศึกษาก็มีสูงทำให้ต้องมีการเปลี่ยนบุคลากรบ่อยครั้ง

4. การอำนวยการ ส่วนมากแล้วผู้บริหารสถานศึกษาจะประสานกับบุคลากรเองสั่งการเอง หรืออาจจะแบ่งแยกออกเป็นแผนกหรือสายงาน ถ้าผู้บริหารขาดความเป็นผู้นำและไม่มีความรู้ทางการบริหารและการจัดการจะทำให้เกิดปัญหาในการบริหาร

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาด้านการจัดการ เป็นการวางแผนการดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยมอบหมายงานให้แก่บุคลากร

อย่างชัดเจนและสอดคล้องกับความรู้ความสามารถ ตลอดจนมีการวางระบบการติดตามประเมินผล การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและปรับปรุงการจัดระเบียบงานในโรงเรียนอยู่เสมอ

5. ด้านสภาพแวดล้อม โดยมีนักวิชาการได้กล่าวถึงด้านสภาพแวดล้อม ดังนี้

พัชรี ผลโยธิน และคณะ (2550 : 15) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาปฐมวัย มีความสำคัญต่อการพัฒนาและการเรียนรู้ของเด็ก ตามหลักการของไฮสโคปถือว่าสภาพแวดล้อม เป็นเสมือนครูคนที่ 3 และเป็นส่วนหนึ่งของวงจรการเรียนรู้ โดยสรุปเนื้อหาในเรื่องของพื้นที่ ดังนี้

เด็กปฐมวัยเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำเด็กจึงต้องการพื้นที่ที่ส่งเสริมการเรียนรู้พื้นที่ ในการใช้สื่อต่าง ๆ สำรวจ เล่นก่อสร้างและแก้ปัญหาพื้นที่ในการเคลื่อนไหว พื้นที่ส่วนตัวพื้นที่ สำหรับเล่นคนเดียวและเล่นกับผู้อื่น พื้นที่เก็บของใช้ส่วนตัวและจัดแสดงผลงาน พื้นที่สำหรับผู้ใหญ่ที่จะร่วมเล่นและสนับสนุนความสนใจของเด็ก การจัดแบ่งพื้นที่ภายในห้องเรียนจะประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้

1. พื้นที่เก็บของใช้ส่วนตัวของเด็ก เช่น ผ้ากันเปื้อน แปรงสีฟัน แก้วน้ำ ฯลฯ อาจจะเป็นตู้ยาวแยกเป็นช่องรายบุคคลหรือชั้นวางของเป็นช่อง ๆ โดยมีชื่อเด็กติดแสดงความเป็นเจ้าของ

2. พื้นที่กิจกรรมกลุ่มใหญ่ เช่น กิจกรรมฟังนิทาน ร้องเพลงเคลื่อนไหว ฯลฯ ที่ทำร่วมกันทั้งชั้นเรียน

3. พื้นที่กิจกรรมกลุ่มย่อย เช่น กิจกรรมศิลปะร่วมมือ กิจกรรมทำหนังสือนิทานร่วมกัน เป็นกลุ่มย่อย กิจกรรมเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ฯลฯ โดยสมาชิกกลุ่มที่เหมาะสม คือ 4 - 6 คน ทั้งนี้เพื่อจะได้มีโอกาสปฏิบัติสัมพันธ์ได้ใกล้ชิดและทั่วถึงมากขึ้น

4. พื้นที่สำหรับมุมเล่นไฮสโคปได้กำหนดให้มีมุมพื้นฐาน 5 มุม ประกอบด้วย มุมหนังสือ มุมบล็อก มุมบ้าน มุมศิลปะ และมุมของเล่นซึ่งหมายถึงเครื่องเล่นสัมผัส เกมและของเล่นบนโต๊ะ ทั้งนี้ ไฮสโคปมีหลักการเรียกชื่อมุมต่าง ๆ ด้วยภาษาที่เด็กเข้าใจจะไม่ใช้ภาษาซึ่งเป็นนามธรรมมาก ๆ เช่น มุมบทบาทสมมติ มุมเครื่องเล่นสัมผัส นอกจากนี้ ไฮสโคปเชื่อว่ามุมเล่นต้องเปลี่ยนแปลงไปตามความสนใจของเด็ก เช่น เมื่อเด็กเกิดความสนใจหลากหลายมุมบ้านก็อาจปรับเปลี่ยนเป็นมุมร้านเสริมสวย มุมหมอ หรือมุมร้านค้าได้ตามบริบทของสิ่งที่เด็กสนใจในขณะนั้น

5. พื้นที่เก็บของใช้ครู เช่น หนังสือ คู่มือครู เอกสารโปรแกรมสื่อการสอนส่วนรวมของชั้นเรียน เช่น วัสดุศิลปะต่าง ๆ เป็นต้น

ปรีชมน กาลพัฒน์ (2554 : 4 - 6) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัย และระดับของผู้เรียนจะเป็นสิ่งที่จะเป็นสิ่งที่สนับสนุนทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกที่อยากเรียนและเกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ความสำคัญของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีหลายประการ ได้แก่

1. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวก ในการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่น ห้องเรียนมีความสะดวกสบาย มีอุปกรณ์และสื่อการเรียน การสอนครบถ้วน ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน ผู้สอนก็มีความสุขในการสอนสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ก็จะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยความราบรื่น สะดวก รวดเร็ว ตามแผนที่วางไว้

2. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สนับสนุนการเรียนรู้หลายด้าน เช่น ทำให้ผู้เรียน เกิดความประทับใจ เป็นตัวกระตุ้นผู้เรียนให้มีความสนใจและเกิดแรงจูงใจในการเรียนเปลี่ยนเจตคติ ไปในทางที่ดี มีความพึงพอใจในการเรียนช่วยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปัจจัยสำคัญ ในกระบวนการเรียนการสอนก็คือความรู้สึที่เกิดจากตัวผู้เรียนความรู้สึกพึงพอใจ สนใจอยากเรียน อยากรู้ ซึ่งจะเป็นตัวการนำไปสู่การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพในที่สุด ดังนั้นถ้าผู้เรียนอยู่ใน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ ทั้งทางด้านกายภาพ จิตภาพ และทางด้านสังคมภาพแล้ว จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึดังกล่าวได้

3. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ช่วยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียน ประสบการณ์การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ตามปกติแล้วการรับรู้และการเรียนรู้ของผู้เรียน จะเกิดขึ้นหลังจากที่ได้ปะทะสัมพันธ์กับสิ่งภายนอกที่มากระตุ้นประสาทสัมผัสของผู้เรียน การปะทะสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ เป็นการสร้างประสบการณ์ ดังนั้นถ้าเราต้องการให้ผู้เรียนได้รับ ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีก็ต้องจัดให้ผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีก่อนแล้ว สภาพแวดล้อมต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดประสบการณ์ของผู้เรียนภายหลัง

4. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีจะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียนจุดมุ่งหมายที่สำคัญ ของการจัดการศึกษาประการหนึ่งก็คือมุ่งให้ผู้เรียนมีบุคลิกภาพดี มีการแสดงออกทางกายวาจา และใจตามแบบอย่างที่ดีงามยอมรับ กล่าวคือ มีคุณธรรมและจริยธรรมที่เป็นเครื่องหมายของคนดี มีการประพฤติปฏิบัติสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างดี การที่จะหล่อหลอมพฤติกรรม หรือ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์นั้นต้องใช้เวลาและอาศัยปัจจัย หลายอย่างประกอบกัน จึงจะสามารถกล่อมเกล่าผู้เรียนได้สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ถือว่าเป็น ปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยปรับหรือโน้มน้าวพฤติกรรมของผู้เรียน โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ที่มีบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตร มีความเป็นประชาธิปไตยยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตัดสินปัญหาด้วยเหตุผลต่าง ๆ เหล่านี้จะค่อย ๆ แทรกซึมเข้าไปในความรู้สึนึกคิดของผู้เรียน สะสมทีละน้อยจนในที่สุดก็จะแสดงออกในลักษณะของบุคลิกภาพรูปแบบในการรับรู้ ตลอดจน ค่านิยมต่าง ๆ ของผู้เรียน

5. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีส่วนช่วยในการควบคุมชั้นเรียนให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เป็นตัวกำหนดอาณาเขตของการเรียน ทำให้มีบรรยากาศที่แตกต่างไปจาก

กิจกรรมอื่น ยกตัวอย่างเช่น ลักษณะของสภาพแวดล้อมในสถานเริงรมย์ ผู้เรียนเมื่ออยู่ในสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่จัดไว้อย่างเหมาะสมก็จะรู้จักสำรวจอยู่ในระเบียบวินัยมากขึ้น โดยเฉพาะถ้ามีการจัดโต๊ะเก้าอี้ของนักเรียนอย่างมีวัตถุประสงค์จะช่วยให้การควบคุมชั้นเรียน มีระบบระเบียบและง่ายสำหรับผู้สอนมากขึ้น

6. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เป็นแหล่งทรัพยากรทางการเรียน การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในปัจจุบันเป็นไปอย่างกว้างขวางหลายแหล่ง เห็นความสำคัญของมุมวิชาการศูนย์วิชาการ มุมสื่อการเรียนการสอนทำให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอน สามารถใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้ตลอดเวลาที่ต้องการเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลางได้อย่างดี นอกจากนี้แหล่งทรัพยากรการเรียนจะช่วยพัฒนาความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนตลอดจนเป็นการสร้างนิสัยให้ใฝ่เรียนใฝ่รู้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ไม่ยึดติดอยู่เฉพาะความรู้ที่ได้จากผู้สอน

7. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เสริมสร้างบรรยากาศในการเรียนสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีจะทำให้บรรยากาศในการเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด ในสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีความสะดวกสบาย สงบ ปราศจากสิ่งรบกวนจะช่วยสร้างบรรยากาศทางวิชาการให้เกิดขึ้น ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาหาความรู้หรือทำกิจกรรมการเรียนต่าง ๆ อย่างตั้งใจและมีสมาธิยิ่งถ้าผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นซึ่งจัดว่าเป็นสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้านจิตภาพมีบุคลิกลักษณะที่อบอุ่นเป็นมิตรก็จะยิ่งทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์มากยิ่งขึ้น

8. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน การจัดสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ง่ายต่อการเคลื่อนไหวโยกย้ายทำให้ผู้สอนไปถึงตัวผู้เรียนได้สะดวก ตำแหน่งของผู้สอนไม่จำเป็นต้องอยู่หน้าชั้นเสมอไป ผู้สอนอาจนั่งอยู่ท่ามกลางผู้เรียนเพื่อให้คำปรึกษาแนะแนวทางสภาพแวดล้อมเช่นนี้ช่วยให้ผู้สอนมีความใกล้ชิดกับผู้เรียนมากขึ้นทำให้ได้รู้จักอุปนิสัย ตลอดจนพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ได้มีส่วนผู้เรียนจะลดความกลัวและมีความกล้ามากขึ้น กล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็นมีเจตคติที่ดีต่อผู้สอน

9. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมจะช่วยลดความเมื่อยล้า หรือความอ่อนเพลียทางด้านสรีระของผู้เรียนเช่นการจัด โต๊ะ เก้าอี้ที่มีขนาดพอเหมาะกับร่างกายของผู้เรียนช่วยให้การนั่งสบายสามารถนั่งได้นาน ๆ โดยไม่ปวดหลัง การให้แสงสว่างในห้องเรียนที่เหมาะสมจะช่วยให้ผู้เรียนคลายความเมื่อยล้าของสายตา นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัยควรมีหลักการ ดังนี้

9.1 การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน

จัดอาคารสถานที่และบริเวณ โรงเรียนให้สะอาดปลอดภัยสวยงามสร้างบรรยากาศให้ปลอดโปร่งสบายใจใกล้ชิดธรรมชาติ และกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมในชุมชน มีเครื่องเล่นสนามที่ตั้งในตำแหน่งที่ปลอดภัยอยู่ในสภาพดี เครื่องเล่นควรทำจากวัสดุธรรมชาติ ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น จัดบริเวณสำหรับเล่นให้มีความหลากหลายทั้งในร่มและกลางแจ้ง มีพื้นที่ผิวแตกต่างกัน เช่น หญ้า ดิน ปูน ไม้ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยและการดูแลรักษา มีสถานที่ประกอบอาหารเป็นสัดส่วน สะอาด จัดสถานที่และเครื่องใช้ในการรับประทานอาหารให้สะอาดและสวยงาม จัดน้ำดื่มให้พอเพียงให้เด็กดื่มได้โดยสะดวก มีห้องส้วมเพียงพอ โดยให้มีขนาดและตำแหน่งที่ตั้งที่เหมาะสมกับวัยของเด็กดูแลให้สะอาดถูกสุขลักษณะมีอุปกรณ์และสถานที่สะอาดและเหมาะสมในการทำความสะดวกร่างกาย เช่น ล้างมือ ล้างหน้า แปรงฟัน รวมทั้งจัดถังขยะให้เพียงพอ และเหมาะสมกับการใช้งานและดูแลรักษาด้วย

9.2 การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน

ห้องเรียนควรมีอากาศถ่ายเทสะดวกมีแสงสว่างเพียงพอและสม่ำเสมอทั่วห้อง โต๊ะเก้าอี้มีขนาดเหมาะสมกับวัยน้ำหนักเบาให้เด็กเคลื่อนย้ายได้ โดยสะดวกเด็กแต่ละคนมีเครื่องใช้ส่วนตัวในการทำความสะดวกร่างกายและเครื่องใช้ในการนอน โดยจัดเก็บเป็นระเบียบสวยงาม ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการตกแต่งห้องเรียนให้สวยงาม เลือกสรรวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ที่มีความสร้างสรรค์ ทนทานหลากหลายมาใช้งาน โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าและความทนทาน มีการจัดระบบการวางวัสดุอุปกรณ์ให้เด็กหยิบใช้ได้โดยสะดวก มีการตรวจสอบความสะดวก ความพร้อมในการใช้งานของวัสดุอุปกรณ์และสื่ออย่างสม่ำเสมอ เลือกสถานที่ในการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม เช่น กิจกรรมที่สงบอยู่ไกลจากกิจกรรมที่ใช้เสียงกิจกรรมที่ต้องการแสงสว่างอยู่ใกล้กับหน้าต่าง เป็นต้น จัดการจราจรทั้งในและนอกห้องเรียนให้สะดวกต่อการเคลื่อนไหวของเด็กขณะทำกิจกรรม สิ่งสำคัญคือสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้อบอุ่นเป็นมิตรและเต็มไปด้วยความรักความเมตตา

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาด้านสภาพแวดล้อมเป็นสิ่งที่สนับสนุนทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกรักที่อยากเรียนและเกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น โดยมีการตกแต่ง ปรับปรุง ซ่อมแซม อาคารเรียน สนามหญ้า รั้ว ห้องเรียน ห้องพักรู ห้องน้ำ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้สวยงามและปลอดภัย ตลอดจนปลูกต้นไม้ และจัดสภาพแวดล้อมที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน

ความหมายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

มีนักวิชาการได้กล่าวถึงความหมายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ไว้ดังนี้

สิริมา ภิญ โณนันทพงษ์ (2553 : 1) ได้ให้ความหมายของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยไว้ว่า กระบวนการในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กที่อยู่ในวัยเด็กตอนต้น ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่วัยทารกจนถึงอายุหกปี (แต่ในบางแห่งอาจหมายรวมถึงเด็กที่มีอายุตั้งแต่ปฏิสนธิในครรภ์มารดาจนถึงอายุแปดปี) เพื่อให้เด็กได้มีความเจริญงอกงามตามธรรมชาติ

นฤมล เนียมหอม (2556 : 22) ได้ให้ความหมายของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยไว้ว่าเป็นการจัดการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กให้มีความรู้ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นการสร้างรากฐานชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม

สุริยา ช้องแสนะ (ออนไลน์. 2556) ได้ให้ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ว่าเป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และจัดกระบวนการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นในช่วงที่มีการพัฒนาการด้านสมอง และการเรียนรู้อย่างรวดเร็วที่สุด

จากการศึกษาความหมายของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยว่า หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 6 ปี ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้แบบองค์รวม ครอบคลุมพัฒนาการเด็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม

ความหมายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน

มีนักวิชาการได้กล่าวถึงความหมายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานไว้ดังนี้

สถาบันวิทยาการการเรียนรู้ (ออนไลน์. 2551) ได้ให้ความหมายของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานไว้ว่า การเรียนรู้โดยเข้าใจสมอง เป็นการทำความเข้าใจหรือมุมมองต่อกระบวนการเรียนรู้ โดยอ้างอิงความรู้ความเข้าใจการทำงานของสมอง ซึ่งโดยสาระหลักความเข้าใจเรื่องสมองนี้มีที่มา 2 ประการ คือ ประการแรก ความรู้ทางประสาทวิทยาเป็นความรู้ความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการขององค์ประกอบโครงสร้างและสรีระการทำงานของสมองโดยเฉพาะในด้านที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับทักษะการเรียนรู้คือ ความสามารถในการเรียนรู้

ความจำความเข้าใจและความชำนาญ ประการที่สอง คือ แนวคิดทฤษฎีที่อธิบายว่าการเรียนรู้ของสมองมนุษย์คืออะไรเกิดขึ้นและมีพัฒนาการอย่างไร

คารุณี ประพันธ์ (2557 : 15) ได้ให้ความหมายของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานไว้ว่า เป็นการเรียนรู้ที่สอดคล้องวิธีการเรียนรู้หรือการทำงานของสมองทางธรรมชาติ เช่น ในเรื่องการเรียนการสอนจะเป็นการสอนให้สอดคล้องกับวิธีการทำงานของสมองแทนที่จะสอดคล้องกับอายุชั้นเรียนหรือห้องเรียนเพียงอย่างเดียว เพราะเด็กที่อายุเท่ากันอาจมีสมองไม่เหมือนกันก็ได้หรือมีความสามารถแตกต่างกันหรือความสนใจแตกต่างกันด้วย การใช้ความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับสมองเป็นเครื่องมือในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างศักยภาพสูงสุดในการเรียนรู้ของมนุษย์

นิโคลา (Nicola. 2003 : 9) ได้ให้ความหมายของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานไว้ว่า การเรียนรู้ที่อธิบายการประยุกต์ใช้ความรู้ แนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสมองมาช่วยเด็กให้เกิดการเรียนรู้ที่ถาวรมากที่สุด ถ้ามีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีที่อยู่เบื้องหลังของการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานก็สามารถนำความรู้แนวคิดหรือทฤษฎีที่หลากหลายเหล่านั้นไปใช้เพื่อฝึกหรือส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กได้หลักการในการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สมองเป็นฐาน

จากการศึกษาความหมายของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานสรุปได้ว่า การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานของสมองซึ่งเป็นการนำความรู้การทำงานหรือธรรมชาติการเรียนรู้ของสมองมาใช้ออกแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการทำงานของสมองและสร้างศักยภาพสูงสุดในการเรียนรู้ของมนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

ทฤษฎีการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการใช้สมองเป็นฐาน

มีนักวิชาการได้กล่าวถึงทฤษฎีการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน ไว้ดังนี้

สถาบันคลังสมองของชาติ (2551 : 48) ได้กล่าวไว้ว่า ทฤษฎีการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้สมองมีความตื่นตัวหรือกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ โดยมีหลักการสำคัญ ดังนี้

1. การเรียนรู้เป็นเรื่องทางสรีรวิทยา กล่าวคือ ในระหว่างที่เกิดการเรียนรู้จะเกิดโครงสร้างใหม่ ๆ ในสมองของผู้เรียน ดังนั้น การเรียนรู้ หมายถึง การสร้างโครงสร้างสมองใหม่ การสอนจึงเปรียบเหมือนกับการปลูกดอกไม้ที่ผู้สอนจะต้องทำหน้าที่ช่วยและเปิดโอกาสให้สมองได้สร้างโครงสร้างใหม่ขึ้นมา

2. โครงสร้างสมองจะเติบโตเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งเมื่อได้รับการฝึกฝนในเรื่องนั้น ๆ ดังนั้นการเรียนรู้ที่จะบรรลุผลจะต้องเกิดจากการที่นักเรียนได้ฝึกฝนจนชำนาญ

3. การก่อตัวของโครงสร้างสมองใหม่จะต้องใช้เวลาในการฝึกฝนไม่ได้เกิดขึ้นอย่างทันทีทันใด

4. การเริ่มต้นเรียนรู้ในเรื่องใหม่ ๆ มีความจำเป็นต้องช่วยให้นักเรียนแต่ละคนสามารถเชื่อมต่อกับประสบการณ์ส่วนตัวของตน เพื่อให้เกิดความรู้ขึ้นพื้นฐานก่อนที่จะพัฒนาเป็นความรู้ในขั้นสูงหรือสามารถคิดแบบสร้างสรรค์หรือวิพากษ์วิจารณ์ต่อไป ดังนั้น การออกแบบหลักสูตรต้องให้ออกาสแก่นักเรียนในการสร้างพื้นฐานความรู้ของความรู้ใหม่ก่อนที่จะพัฒนาเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ในขั้นสูงและขั้นของการคิดสร้างสรรค์และคิดวิเคราะห์

5. คีเอ็นเอ็มีผลต่อการเรียนรู้และการเติบโตของโครงสร้างสมองนักเรียนบางคนมีความได้เปรียบที่สามารถสร้างโครงสร้างสมองได้ดี ทำให้สามารถเรียนรู้ได้ง่ายและเร็วกว่าคนอื่น

ปริชมน กาลพัฒน์ (2554 : 4) ได้กล่าวไว้ว่า ทฤษฎีการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain - based Learning) กับการนำมาใช้จริงในการจัดการเรียนรู้ คือการนำหลักการเกี่ยวกับสมองมาเชื่อมโยงกับการจัดการศึกษา สามารถรวมเอาเทคนิคที่หลากหลายรูปแบบมาประยุกต์ใช้หรือบูรณาการเทคนิคต่าง ๆ ที่หลากหลายมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่

1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Mastery Learning)
2. ลีลาการเรียนรู้ (Learning Styles)
3. พหุปัญญา (Multiple Intelligences)
4. การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)
5. การสร้างสถานการณ์ (Practical Simulation)
6. การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง (Experiential Learning)
7. การเรียนรู้จากการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning)
8. ความเคลื่อนไหวทางการศึกษา (Movement Education)

นิตยา ภัตตรศิริ และวิศิษฐ์ ลิ้มพัฒนศิริ (2556 : 12 - 13) ได้กล่าวไว้ว่า ทฤษฎีการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับแรกเพื่อวางรากฐานชีวิตของเด็กไทยให้เจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์มีพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุลทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา บนพื้นฐานความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการของสมองอย่างเต็มที่ รวมทั้งเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับที่สูงขึ้น อันจะนำไปสู่ความเป็นบุคคลที่คุณภาพของประเทศชาติต่อไป การศึกษาปฐมวัยมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็ก ภายใต้อบรมทางวัฒนธรรม อารยธรรมและวิถีชีวิตทางสังคม ซึ่งมีลักษณะเฉพาะและแตกต่างกัน โดยมีหลักการจัดการศึกษา ดังนี้

1. หลักการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม โดยเริ่มจากการพัฒนาด้านร่างกายให้แข็งแรง สมบูรณ์ กระตุ้นให้สมองได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ พัฒนาด้านจิตใจและอารมณ์ให้เป็นผู้มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ร่าเริง แจ่มใส สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ พัฒนาด้านสังคมโดยให้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รวมทั้งพัฒนาสติปัญญา ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ บนวิถีชีวิตของเด็กตามสภาพครอบครัว บริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรมไทย

2. หลักการจัดประสบการณ์ที่ยึดเด็กเป็นสำคัญ โดยการจัดอบรมเลี้ยงดูด้วยความรัก ความเอาใจใส่และจัดการเรียนรู้ผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นเรียนรู้ให้สนุก เล่นให้มีความสุขและเกิดพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุล

3. หลักการสร้างเสริมความเป็นไทย โดยการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย ความเป็นชาติไทยที่มีวัฒนธรรมอันดีงาม เคารพนับถือและกตัญญูต่อบิดา มารดา ครูบาอาจารย์ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นศูนย์รวมจิตใจ ทำให้เกิดความรักและภาคภูมิใจในตนเอง ครอบครัว ท้องถิ่น และประเทศไทย

4. หลักความร่วมมือ โดยครอบครัว ชุมชนและสถานศึกษาร่วมมือกันในการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการเหมาะสมกับวัย สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ และมีความสุขตลอดจนพร้อมที่จะเรียนรู้ในการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

5. หลักแห่งความสอดคล้อง อุดมการณ์ หลักการและมาตรฐานในการจัดการศึกษาปฐมวัย ต้องสอดคล้องกับสาระบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นโยบายการศึกษาของรัฐบาล ที่แถลงต่อรัฐสภาสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและสัมพันธ์เชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2560 : 4) ได้กล่าวไว้ว่า ทฤษฎีการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยใช้สมองเป็นฐานเด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนาและให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัยเพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของการพัฒนาการทุกด้านอย่างเป็นองค์รวม มีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ ดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชนสังคมและวัฒนธรรมไทย

3. ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย และมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ

4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิตและสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัยและมีความสุข

5. สร้างความรู้ ความเข้าใจและประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

จากการศึกษาทฤษฎีการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน สรุปได้ว่า สมองจะมีหน้าที่ในการควบคุมการสั่งการต่าง ๆ ของร่างกาย การกระตุ้นการตื่นของหัวใจปรับสมดุลของเหลวในร่างกาย ปรับอุณหภูมิ หรือแม้แต่การควบคุมความดันโลหิตภายในร่างกาย นอกจากนี้ สมองยังมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ การจดจำ การเคลื่อนไหวอารมณ์ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน ได้แก่ สนามเด็กเล่น ห้องเรียน กระบวนการเรียน หนังสือเรียน สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างศักยภาพสมองของมนุษย์ได้เรียนรู้อย่างเต็มที่

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

มีนักวิชาการได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ไว้ดังนี้ พรพิไล เลิศวิชา (2550 : 124 - 125) ได้กล่าวไว้ว่า ขั้นตอนการจัดกิจกรรมเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การเชื่อมโยงสิ่งที่จะเรียนรู้ใหม่กับสิ่งที่รู้มาก่อนแล้ว หรือความรู้เบื้องต้นที่มีอยู่แล้ว ในสมองเป็นสิ่งสำคัญกล่าวคือ เด็กนำสิ่งใหม่เชื่อมเข้ากับสิ่งที่อยู่ในสมองของพวกเขาเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดจากการมีประสบการณ์มาก่อนนี้เป็นพื้นฐานเพื่อจะให้ได้ความคิดรวบยอด ทักษะ และความรู้ใหม่ ซึ่งประมวลกันขึ้นเป็นเรื่องใหม่ที่จะเรียนรู้

2. การศึกษา ทดลอง และลงมือทำซ้ำ ๆ ทำให้สมองรู้จักคุ้นเคยกับความคิดรวบยอดทักษะ และความรู้ใหม่ที่รับเข้ามา

3. การศึกษา ทดลอง และลงมือทำซ้ำ ๆ ให้มากยิ่งขึ้น จะทำให้เข้าใจความคิดรวบยอด ทักษะ และความรู้ใหม่ได้

4. การทำซ้ำมากขึ้น การอ่านและการฟังบรรยายไม่ใช่จุดตั้งต้น แต่เป็นกระบวนการที่จะทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น การอ่านและการฟังบรรยายจะสามารถสะท้อนวิเคราะห์อธิบาย เปรียบเทียบความคิดรวบยอดทักษะ และความรู้ของเรื่องที่กำลังเรียนรู้เป็นการเริ่มสู่ระดับการคิดสร้างสรรค์

5. การใช้ความคิดรวบยอดทักษะ และความรู้ไปในการประยุกต์ใช้ในเรื่องต่าง ๆ ในชีวิต การผสมผสานสิ่งที่รู้ เข้ากับเรื่องที่ได้เรียนรู้อื่น ๆ นำไปสู่การมีความคิดระดับสูงขึ้น และมีความคิดสร้างสรรค์

6. การจัดเวลาและปรับปรุงผลงาน (จากคำวิจารณ์ของตนเองและผู้อื่น) ทำให้สามารถควบคุมและเข้าใจความคิดรวบยอดทักษะและความรู้นั้นได้ดีเยี่ยมยิ่งขึ้น แต่นี้ก็ยังไม่ใช่วิธีสุดท้ายของการเรียนรู้ หากเป็นเพียงพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้ระดับสูงขึ้นไป

นิราศ จันทรจิตร (2553 : 339 - 441) ได้กล่าวไว้ว่า ขั้นตอนการจัดกิจกรรมเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ดังนี้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นที่ครูวางแผนในการสนทนากับนักเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมให้เข้าใจในสิ่งที่จะเรียน และสามารถเชื่อมโยงไปสู่เรื่องที่จะเรียนได้
2. ขั้นตกลงกระบวนการเรียนรู้ เป็นขั้นที่ครูและนักเรียนตกลงร่วมกันว่านักเรียนจะต้องทำกิจกรรมใดบ้าง อย่างไร และจะมีวิธีวัดและประเมินผลอย่างไร
3. ขั้นเสนอความรู้ใหม่ เป็นขั้นที่ครูจะต้องเชื่อมโยงประสบการณ์การต่าง ๆ มาสร้างองค์ความรู้ใหม่ คือ การสอนหรือการสร้างความคิดรวบยอดให้แก่ นักเรียน จนเกิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เรียน
4. ขั้นฝึกทักษะ เป็นขั้นที่นักเรียนเข้ากลุ่มแล้วร่วมมือกันเรียนรู้และสร้างผลงานในขั้นนี้ คำว่า ฝึกทักษะ หมายถึง การวิจัย การฝึกปฏิบัติการทดลอง การสังเกตจากสิ่งแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ การทำแบบฝึกการวาดภาพและการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ จนประสบผลสำเร็จได้ผลงานออกมา (ผลงานควรชัดเจนน่าสนใจไม่ใช่ใส่กระดาษ A4 หรือกระดาษแผ่นเล็ก ๆ แต่ควรเป็นกระดาษขนาดใหญ่ เช่น กระดาษปฐพีใช้นำเสนออาจเป็นการเขียนธรรมชาติหรือแผนผังความคิด)
5. ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นขั้นที่ตัวแทนแต่ละกลุ่มที่ได้จากการจับสลากออกมาเสนอผลงาน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
6. ขั้นสรุปความรู้ เป็นขั้นที่ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้แล้วให้นักเรียนทำใบงานเป็นรายบุคคล แล้วเปลี่ยนกันตรวจโดยครูและนักเรียนร่วมกันเฉลย แล้วให้นักเรียนแต่ละคนปรับปรุงผลงานตนเองให้ถูกต้องครูรับทราบแล้วเก็บผลงานไว้ในแฟ้มสะสมงานของตนเอง
7. ขั้นกิจกรรมเกม เป็นขั้นที่ครูจัดทำข้อสอบมาให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคลโดยไม่ซักถามกัน ส่งเป็นกลุ่มแล้วเปลี่ยนกันตรวจเป็นกลุ่ม โดยครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแล้วให้แต่ละกลุ่มหาค่าคะแนนเฉลี่ย บอกครูบันทึกไว้แล้วประกาศผลเกม กลุ่มใดได้คะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดเป็นกลุ่มชนะเลิศ

จากการศึกษาขั้นตอนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน สรุปได้ว่า ลำดับขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้ของสมอง เป็นการเชื่อมโยงองค์ความรู้เดิมกับองค์ความรู้ใหม่ โดยมีกระบวนการในการเรียนรู้ โดยนำมาเชื่อมต่อกันและทำการปฏิบัติจนเกิดเป็นความเคยชิน และเกิดทักษะความเข้าใจนำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์และประยุกต์ใช้ในชีวิตและเป็นพื้นฐาน สำหรับการเรียนรู้สิ่งใหม่ เกิดการเรียนรู้ได้แม่นยำและจำได้นาน

กฎแฉ 5 ดอก ของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน

พรพิไล เลิศวิชา (2558 : 12 - 18) กล่าวว่า แนวคิดในการพัฒนาการ โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) มีนโยบาย “พหุกิจโรงเรียน ป.1 อ่านออกเขียนได้ ใน 1 ปี” ตามแนวทางพัฒนาการทางสมอง กับกฎแฉ 5 ดอก เพื่อพหุกิจโรงเรียน ได้แก่ 1) สนามเด็กเล่น (Playground) 2) ห้องเรียน (Classroom) 3) พหุกิจกระบวนการเรียนรู้ (Teaching & Learning) 4) หนังสือเรียนและใบงาน (Book & Worksheets) และ 5) สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ (Resources & Innovations) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กฎแฉดอกที่ 1 สนามเด็กเล่น (Playground)

เปลี่ยนสนามเด็กเล่น เพื่อพัฒนาสมองน้อยและไขสันหลังให้แข็งแรง เมื่อเด็ก ออกกำลังกายร่างกายจะส่งเลือดไปเลี้ยงสมองมากขึ้นทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1. มีฐานเคลื่อนไหวที่หลากหลาย

สนามเด็กเล่น ควรประกอบด้วยเครื่องเล่นสนามหลากหลายแบบที่ต้องใช้ร่างกาย เคลื่อนไหวในท่วงท่าต่าง ๆ ช่วยให้พัฒนาร่างกายทุกส่วน เช่น เดิน ก้าว ปีน มุด ลอด กระโดด โหน วิ่ง ทรงตัว อาจใช้ยางรถยนต์ ท่อนไม้ พลาสติก หรือเหล็ก เพื่อสร้างฐานการเคลื่อนไหวต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

2. เด็กได้เคลื่อนไหว 15 - 20 นาทีต่อวัน

หัวใจสำคัญของการใช้สนามเด็กเล่น ก็คือใช้เวลาให้นานพอต่อเนื่องโดยไม่หยุด คล้ายกับการเล่นเอโรบิค เพื่อกระตุ้นให้หัวใจเต้นเร็ว เลือดสูบฉีด สนามที่ดีควรมีฐาน การเคลื่อนไหว ที่เด็กสามารถเล่นสนามได้ทุกวัน โดยใช้เวลาต่อเนื่องกันอย่างน้อย 20 นาที

3. มีคุณครูคอยดูแลความปลอดภัยในการเล่น

คุณครูควรดูแลอย่างใกล้ชิด ในขณะที่นักเรียนลงเล่นสนาม ตรวจสอบความปลอดภัย ของอุปกรณ์ ตรวจสอบวัตถุแปลกปลอม หรือสัตว์ที่เข้ามาอาศัย อันจะทำให้เกิดอันตราย ควรตั้งกฎกติกา โดยเฉพาะฐานที่มีความเสี่ยงในการเล่นสำหรับฐานที่อันตรายไม่ควรให้เด็กเล็กเล่น ถ้าเด็กไม่พร้อม แล้วลงเล่นฐานที่ยากเกินไปเด็กอาจตกลงมาบาดเจ็บ

4. ตรวจสอบความปลอดภัยของสนามอย่างสม่ำเสมอ

ควรปูพื้นสนามด้วยทราย หรือหญ้าเพื่อความปลอดภัย สนามที่ใช้ยางรถยนต์ ควรเจาะรู หรือใส่ทราย เพื่อป้องกันน้ำขัง สนามที่มีการปีน การ โหน ต้องยึดกับพื้นอย่างแน่นหนาและแข็งแรง ต้องเผื่อทั้งน้ำหนักของวัสดุ น้ำหนักของเด็ก และแรง โหนแรงดึงที่เกิดขึ้นขณะเล่นด้วย (ต้องให้ความสำคัญและลงทุนเพื่อให้มีความปลอดภัยเหนือสิ่งอื่นใด)

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. มีสนามที่กระตุ้นพัฒนาการร่างกายเด็กทุกคนต้องได้เคลื่อนไหว หรือเล่นสนามทุกวัน โดยใช้เวลาอย่างน้อย 10 - 20 นาทีต่อเนื่องกัน
2. มีเครื่องเล่นที่น่าสนใจสนุกสนานตื่นเต้น เช่น ชิงช้า กระดานลื่น ม้าหมุน
3. มีเครื่องเล่นสนามอื่น ๆ ที่ช่วยพัฒนาร่างกายทุกส่วนที่หลากหลาย เช่น เดิน ก้าว ปีน มุด ลอด กระโดด โหน วิ่ง ทรงตัว อาจใช้ยางรถยนต์เพื่อสร้างฐานการเล่นหลากหลาย มีจำนวนฐานให้เพียงพอมากหรือน้อยตามความเหมาะสม
4. แบ่งพื้นที่การเล่น หรือทำเครื่องหมายว่าส่วนใดเป็นสนามของอนุบาล ส่วนใดเป็นของเด็กประถม
5. มีคุณครูตรวจสอบก่อนการเล่น และคอยดูแลความปลอดภัยระหว่างการเล่น
6. ควรมีทราย หญ้า หรือวัสดุกันกระแทกรองรับบริเวณที่อาจมีอันตรายหรืออาจเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย
7. หลีกเลี่ยงการใช้สีที่มีสารตะกั่วเจือปน

จากการศึกษาคุณภาพแฉกที่ 1 สรุปได้ว่า คุณภาพแฉกที่ 1 สนามเด็กเล่น (Playground) หมายถึง บริเวณพื้นที่จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมองทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ประกอบด้วย เครื่องเล่นที่สนุกสนานตื่นเต้นและหลากหลาย เช่น ชิงช้า กระดานลื่น ม้าหมุน เพื่อให้ผู้เรียนได้เดิน ก้าว ปีน มุด ลอด กระโดด โหน วิ่ง ทรงตัว ซึ่งมีจำนวนฐานตามความเหมาะสม

คุณภาพแฉกที่ 2 ห้องเรียน (Classroom)

เปลี่ยนห้องเรียน เพื่อเปลี่ยนสมองของเด็กสิ่งแวดล้อมที่แปลกใหม่ มีความเข้มข้น มีสีสัน จะช่วยกระตุ้นให้เด็กสามารถเรียนรู้และจดจำ เนื้อหาที่เรียนได้ดีขึ้น

Color ปรับปรุงห้องเรียน ทาสีผนัง หรือ นำฟิวเจอร์บอร์ดสีต่าง ๆ มาตกแต่งผนังห้อง เพื่อไม่ให้ห้องเรียนดูทึมทึมและเก่า ถ้าได้เรียนเก่ามาก ควรจัดการทาสีได้แก่ไอ้เสียใหม่

Corner จัดมุมอ่าน (Reading Corner) ไว้ในห้องเรียนทุกห้อง

Clean ทิ้งของที่ไม่ใช้ในห้องเรียน จัดวางอุปกรณ์และสื่อต่าง ๆ ไว้บนชั้นให้เป็นระเบียบ

Clear รื้อสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ รวมทั้งบอร์ดเก่าที่ไม่มีประโยชน์ทิ้งไปแล้วนำความรู้ที่มีประโยชน์มาจัดบอร์ด

1. ปรับห้องเรียนเปลี่ยนสิ่งแวดล้อม

ปัญหาใหญ่โรงเรียนในประเทศไทยส่วนมากก็คือ โรงเรียนมีอายุเก่าแก่แต่ขาดการดูแลรักษาสภาพ โดยเฉพาะ โรงเรียนในชนบท ประกอบกับเป็นเมืองร้อน มีฝุ่นมากจึงทำให้ฝุ่นสะสมอยู่ในห้องเรียนเป็นจำนวนมาก และข้าวของเครื่องใช้ก็อยู่ในสภาพเก่าทรุดโทรมข้าวของที่สะสมไว้ในแต่ละปีมากขึ้นทุกวัน ดังนั้น โรงเรียนควรกำหนดวัน “Big Cleaning Day” (วันทำความสะอาดครั้งใหญ่) ทุก ๆ สองสามเดือน โดยอาจกำหนดวันที่แน่นอนให้คุณครู นักเรียน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการทำทำความสะอาดโรงเรียนด้วย

2. ปรับสีผนังห้องเรียน

ห้องเรียนส่วนใหญ่ในประเทศไทย ยังคงเป็นห้องเรียนเหมือนกับเมื่อ 100 ปีก่อน จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนสีผนังให้สอดคล้องกับยุคสมัย ห้องเรียนควรมีสีผนังกระตุ้นสมองการใช้คู่สีที่เข้ากันจะทำให้ห้องดูสวยงาม แต่ที่สำคัญคือทำให้ห้องรู้สึกมีเอกภาพเป็นระบบ ทำให้ครูสามารถควบคุมชั้นเรียนได้ง่าย ถ้าต้องการสีคลาสสิกอาจใช้สีโอ๊คก็ได้

3. การปรับปรุงโต๊ะเรียนและเก้าอี้

ปัจจุบันนี้การใช้สีในเฟอร์นิเจอร์ต่าง ๆ ก้าวหน้าขึ้นมาก จึงควรมีการปรับปรุงโต๊ะเรียนและเก้าอี้ของนักเรียนอย่าให้อยู่ในสภาพทรุดโทรมควรปรับสีใหม่ โต๊ะเรียนและเก้าอี้ควรใช้สีโทนอ่อน เช่น เทียวอ่อน เหลืองอ่อน ชมพูอ่อน ฟ้าอ่อน หลีกเลียงสีโทนเข้ม สีมืด เช่น น้ำตาลดำ แดงเข้ม เขียวแก่ สีโทนเข้ม สีมืด ไม่ช่วยกระตุ้นสมองทำให้สมองปิดต่อการเรียนรู้

4. การจัดโต๊ะเรียน

ครูควรพิจารณาจัดโต๊ะเรียนให้สอดคล้องกับวิธีสอน เช่น ถ้าสอนแบบจัดกิจกรรมอาจจัดโต๊ะเป็นกลุ่ม ถ้าสอนแบบบรรยายก็จัดเรียงหน้ากระดาน ปัจจุบันนิยมจัดโต๊ะเป็นกลุ่มเพื่อให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันขณะเรียนรู้ การจัดโต๊ะเรียนที่ดีมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ต่อการสอนของคุณครู อย่างไรก็ตามลักษณะการจัดโต๊ะเรียนขึ้นอยู่กับวิธีการสอนที่คุณครูถนัดด้วยเช่นกัน

5. การจัดห้องเรียน

การมีมุมอ่านอยู่ในห้องเรียนจะปลูกฝังนิสัยรักการอ่านในห้องเรียนจึงควรมีมุมอ่าน (Reading Corner) เพื่อจัดวางหนังสือที่น่าสนใจ อีกทั้งคุณครูสามารถใช้เพื่ออ่านเพิ่มเติมให้นักเรียนฟังไม่ควรให้นักเรียนต้องรอถึงจนชั่วโมงห้องสมุดกว่าจะได้อ่านหนังสือที่ชอบ

6. ใช้กระดานเคลื่อนที่

แม้ในห้องเรียนจะมีกระดานดำหรือกระดานไวท์บอร์ดแล้ว แต่กระดานแบบนี้มักอยู่ห่างจากนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนแถวหลัง ยิ่งอยู่ไกลจากกระดานในห้องเรียนควรมีกระดาน

เคลื่อนที่เพื่อให้ครูสามารถนำเสนอความรู้ที่โดดเด่นและใกล้ชิดกับนักเรียน รวมถึงใช้ในการติดบัตรภาพ บัตรคำสื่อการสอนต่าง ๆ และผลงานนักเรียน การใช้แต่กระดานดำหน้าห้อง ในกิจกรรมการสอน ไม่เพียงพอที่จะดึงดูดความสนใจของสมอง

7. ในห้องเรียนควรมีบอร์ดความรู้

บอร์ดที่เรามักคุ้นเคยกันดีในห้องเรียน ก็คือบอร์ดที่ครูซื้อภาพสำเร็จรูปจากร้านค้ามาติดไว้ เช่น บอร์ดวันวิสาขบูชา บอร์ดผักผลไม้ ประเทศอาเซียน เป็นต้น อันที่จริงแล้วบอร์ดที่สำคัญที่สุดก็คือ บอร์ดที่ใช้ในการนำเสนอความรู้ใหม่ ๆ ครูช่วยถามสอดคล้องกับเนื้อหาที่กำลังเรียนอยู่

8. จัดแสดงผลงานนักเรียนเป็นประจำ

การแสดงผลงานนักเรียนในห้องเรียนมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียน คุณครูนิยมแสดงผลงานของนักเรียนบนบอร์ด แต่นอกเหนือจากการใช้บอร์ดแล้ว คุณครูยังสามารถแสดงผลงานของนักเรียนได้ในพื้นที่ต่าง ๆ ของห้องเรียน แต่ไม่ควรติดผลงานไว้นรกห้องไปหมด ผลงานเก่าควรเก็บให้เรียบร้อย

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. ผนังห้องเรียนสะอาดสะอ้านมีสีสันกระตุ้นความสนใจเปิดสมอง
2. มีมุมอ่านในห้องเรียนเพื่อจัดกิจกรรมการอ่านและกระตุ้นให้รักการอ่าน
3. โต๊ะเก้าอี้ของนักเรียนควรอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ ทาสีใหม่หรือใช้โฟมเก่าปิดทับที่ชำรุดหรือที่เก่าเกินไป
4. จัดโต๊ะเรียนเป็นกลุ่ม เพื่อสะดวกในการจัดกิจกรรมกลุ่ม
5. ภาพและสื่อที่ติดอยู่บนฝาผนัง และบอร์ดต่าง ๆ ต้องสอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน ไม่ติดตายไว้ตลอดปี
6. มีป้ายนิเทศ บอร์ดความรู้ และพื้นที่แสดงผลงานของนักเรียน
7. มีโต๊ะเพื่อใช้ในการสาธิตการสอนต่างหากจากโต๊ะครู
8. มีชั้นแยกเก็บอุปกรณ์ เครื่องเขียน หนังสือเรียน สมุดแบบฝึกหัดเป็นสัดส่วน
9. มีที่แขวนหรือตู้เก็บกระเป๋าหนังสือของนักเรียนเป็นสัดส่วน
10. มีกระดานเคลื่อนที่เพื่อนำเสนอความรู้ให้โดดเด่น และใกล้ชิดกับนักเรียน

จากการศึกษาคุณภาพแฉกที่ 2 สรุปได้ว่า คุณภาพแฉกที่ 2 ห้องเรียน (Classroom) หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้มีสีสัน มีมุมอ่านในห้องเรียน มีการทาสีโต๊ะเรียน และจัดโต๊ะเรียนเป็นกลุ่มฝาผนังห้องเรียนมีบอร์ดที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียนและแสดงผลงานของนักเรียนรวมไปถึงชั้นวางแยกอุปกรณ์เครื่องเขียน หนังสือเรียนที่แขวนหรือตู้เก็บกระเป๋านักเรียนที่เป็นระเบียบ

กฎเจดอกที่ 3 กระบวนการเรียนรู้ (Teaching & Learning)

กระตุ้นกระบวนการเรียนรู้ของเด็กโดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สมองของเด็กตื่นตัว สนใจท้าทายการคิดค้นหา ลองผิด ลองถูก เรียนรู้และจดจำ

One กระตุ้นสมองน้อย ด้วยกิจกรรม “ขยับกาย ขยายสมอง” ทุก ๆ ต้นชั่วโมง เพื่อให้สมองน้อย แข็งแรง สนับสนุนการทำงานของสมองใหญ่ซึ่งเป็นส่วนที่คิดจำและใช้เหตุผล

Two กระตุ้นสมองทั้งสองซีก โดยใช้บทเพลงและบทกลอนและกิจกรรมที่สนุกสนาน ช่วยในการสอนภาษาและคณิตศาสตร์

Four กระตุ้นสมองทั้งสี่ส่วน คือ ส่วนรับภาพ ส่วนสัมผัส ส่วนรับเสียง และสมองส่วนหน้า โดยจัดกิจกรรมให้นักเรียน ได้เห็นภาพ ได้รับรู้ผ่านการได้ยินเสียง ได้เคลื่อนไหว และได้ใช้ประสาทสัมผัส เพื่อกระตุ้นการคิดและการเรียนรู้

1. ขึ้นอุ่นเครื่อง (Warm - up)

กิจกรรมที่ทำให้สมองตื่นตัว เตรียมพร้อมที่จะเรียนรู้วิชาต่อไป หรือระหว่างชั่วโมง ที่ดีที่สุด ก็คือ การ Warm - up (อุ่นเครื่อง) ควรให้ทำ Warm - up เพื่อกระตุ้นสมอง การ Warm - up นั้น ทำได้ 3 วิธี คือ 1) Brain Exercise 2) การเคลื่อนไหวเป็นจังหวะ (Rhythm) อาจมีเสียงเพลงและ คำกลอนประกอบ 3) ยืดเส้นยืดสาย (Stretching)

Brain Exercise คือ การเคลื่อนไหวร่างกายข้ามแกนกลางของลำตัว เพื่อกระตุ้นและ พัฒนาสมองทั้งสองซีก

Rhythm คือ กิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายอย่างอิสระ โดยใช้เสียงเพลง จังหวะ และทำนอง คำคล้องจอง หรืออุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว

Stretching คือ การยืดเหยียด นักเรียนควรได้ยืดเส้นยืดสาย หรือทำโยคะ เช่น ทำโยคะสำหรับเด็ก การเคลื่อนไหวร่างกายในท่วงท่าต่าง ๆ ทำให้สมองน้อยพัฒนาร่างกายแข็งแรง และมีพัฒนาการดีขึ้น

2. ขึ้นนำเสนอความรู้ (Present)

การนำเสนอความรู้ (การสอน) เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยนำเสนอความรู้ใหม่ผ่านสื่อการเรียนรู้ที่น่าสนใจ เช่น สื่อของจริง บัตรภาพ บัตรคำ บัตรตัวเลข ชาร์ตบทกลอน บทเพลง กระดานเคลื่อนที่ เป็นต้น

เริ่มสอนจากของจริงสิ่งใกล้ตัว สมองต้องการรู้ว่าสิ่งที่ตัวเองกำลังเรียนนั้น มีความหมาย เกี่ยวข้องต่อชีวิตจริงของคนตรงไหน อย่างไร

ใช้สื่อการเรียนการสอนที่แปลกใหม่ น่าสนใจ การนำเสนอความรู้ ควรใช้สื่อที่แปลกใหม่ น่าสนใจ นำข้อมูลที่จะให้เรียนรู้ นั้น ออกมานำเสนอให้เห็นโดดเด่นไม่ควรสอนโดยเขียน

บนกระดานดำ หรือบรรยายปากเปล่าตลอดเวลา มีชาร์ตฝึกอ่าน เช่น ชาร์ตสะกดคำ บทคล้องจอง และบทเพลง ชาร์ตที่ดีควรเขียนด้วยตัวหนังสือขนาดใหญ่เห็นได้ชัดเจนถ้าเป็นระดับอนุบาล - ป.3 ควรจะเว้นวรรคทุกคำ

นำเสนอความรู้ให้เป็นระบบและน่าสนใจ ใช้กระดานเคลื่อนที่เป็นพื้นที่นำเสนอ ข้อมูลที่แปลกใหม่น่าสนใจ

ใช้ระบบ IT ให้เป็นประโยชน์ ปัจจุบันมีระบบการสอนทางไกล (Distance Learning) ผ่านดาวเทียม เช่น DLTV และ DLIT ช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูในหลายรายวิชาถ้าจัดการให้ดี เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลก็จะช่วยตอบโจทย์การเรียนรู้และลดปัญหาในเรื่องที่ว่าครูไม่พอ หรือครูผู้สอนเรียนจบมาไม่ตรงกับวิชาที่ตัวเองต้องสอน เป็นต้น

3. ขั้นลงมือเรียนรู้ - ฝึกทำ - ฝึกฝน (Learn - practice)

การที่คุณครูนำเสนอความรู้ หรือที่เรียนว่า "สอน" นั้น เป็นเพียงแต่การเสนอความรู้ และประสบการณ์ใหม่ให้นักเรียนแต่การเรียนรู้จริงๆ อยู่กับการลงมือทำให้ความรู้ที่ได้นั้น ด้วยกิจกรรมต่างๆ เช่น พานักเรียนไปดูของจริง ตำราและบันทึกจากสิ่งที่พบเห็น ทำกิจกรรมจากใบงาน เช่น เล่นเกม บิงโก ใช้อุปกรณ์เกาะลงบนข้อความหรือคำศัพท์ให้เด็กได้เคลื่อนไหว และควรมีใบงานที่ให้นักเรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้

นักเรียนได้เคลื่อนไหวในกิจกรรมการเรียนรู้ อย่าปล่อยให้เด็กนั่งอยู่ที่โต๊ะเฉยๆ และเป็นฝ่ายฟังครูฝ่ายเดียว การเรียนรู้เช่นนั้นเท่ากับ ครูเป็นผู้ควบคุมทั้งหมด และไม่ใช่ว่า Active Learning การเคลื่อนไหวมีหลายแบบ เช่น ตบมือ ตบการ์ดคำศัพท์ ถีบบัตรตัวอักษร จับย้ายบัตรคำ กระโดดบนตารางหรือเส้นจำนวน เป็นต้น

นักเรียนลงมือใช้สื่อและเครื่องมือต่าง ๆ ขั้นตอนที่สำคัญของการเรียนรู้ที่นักเรียนจะประกอบการเรียนรู้ที่รู้มาถ้าจริงต้องประกอบความรู้ขึ้นมาได้ (Construct)

ฝึกทำซ้ำ ๆ จนเข้าใจและมองเห็น Pattern ขององค์ความรู้ชุดนั้น ๆ ใบงานและกิจกรรมควรออกแบบให้นักเรียนไปสู่การจับกฎเกณฑ์ หรือ Pattern ของความรู้ที่ได้นั้น ๆ ให้ได้ อาจมีแบบฝึกให้นักเรียนฝึกทำซ้ำ ๆ พยายามให้มีบรรยากาศที่สนุกสนาน

4. ขั้นสรุปความรู้ (Summary)

การนำประสบการณ์ทั้งหมดจากการเรียนรู้มาสรุปรวบยอดเป็นความรู้ขึ้นอีกครั้งหนึ่ง มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเรามักสังเกตได้ว่านักเรียนอาจทำการฝึกฝึกผลัดทำแบบฝึกหัด ไม่ถูกสร้างความรู้จาก Concept ที่ฝึก เป็นต้น ความผิดพลาดเหล่านี้จะปล่อยไปไม่ได้ การตรวจงานไม่ใช่การขีดถูกขีดผิดแล้วจบ แต่ต้องทำงานแก้ไขให้นักเรียนทำความเข้าใจเสียใหม่ แก่ความเข้าใจที่ผิดนั้น เราจะรู้ปัญหานี้ได้ก็ต่อเมื่อเรามีกิจกรรมหรือใบงาน ที่ให้นักเรียนได้ทำการสรุปความรู้

แสดงหัวข้อหรือประเด็นให้ชัดเจน ถ้าต้องการให้สมองสามารถรวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่เรียนมาเชื่อมโยงกันเป็นความคิดรวบยอดได้เร็วขึ้น การแสดงหัวข้อหรือประเด็นให้โดดเด่นก็จะช่วยให้นักเรียนเห็นภาพรวมทั้งหมดของการเรียนรู้ในช่วงนั้น ๆ ทำการจัดวางข้อมูลให้ชัดเจน ควรจัดหมวดหมู่ของข้อมูลและความรู้โดยใช้สีขนาดตัวหนังสือ ระยะห่างที่ว่าง (Space) และเส้นเข้าช่วย การแบ่งตำแหน่งของข้อมูลแต่ละหมวดหมู่ช่วยให้สมองบันทึกข้อมูลนั้นไว้ได้ง่าย

สรุปโดยใช้แผนภาพ ตาราง กราฟ รูปภาพ ฯลฯ (Graphic Organizers) เข้าช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสร้างกระบวนการคิดได้ง่ายขึ้น ปัจจุบันนี้ Graphic Organizers มีการพัฒนาขึ้นมาก เช่น มีการเปลี่ยนเป็นภาพที่สวยงามมากขึ้น เส้นที่ใช้ไม่แข็งเกินไป และยังมีแบบสามมิติอีกด้วย

5. ขั้นประยุกต์ใช้ความรู้ (Apply)

นักเรียนนำความรู้ที่มีอยู่ไปประยุกต์ใช้ สร้างสรรค์ชิ้นงานใหม่ ๆ และแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยวิธีคิดความสำเร็จ

1. มีการ Warm Up ร่างกาย โดยใช้กระบวนการกายยบกายขยายสมอง (Brain Gym) / ยืดเส้นยืดสาย (Stretching) / กิจกรรมเคลื่อนไหว (Movement) / เพลงและเกม

2. เสนอข้อมูลและเนื้อหาบนพื้นที่หลากหลาย ไม่ใช่แค่วิธีเขียนบนกระดานดำ

3. ใช้บัตรภาพ บัตรคำแถบประโยค เพื่อเสนอความรู้ หรือประเด็นต่าง ๆ

4. แสดงภาพเคลื่อนไหว และเชื่อมต่อกับระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อเชื่อมกระบวนการเรียนรู้เข้ากับเทคโนโลยีใหม่ในเนื้อหาที่จำเป็น ระวังไม่ใช้ IT ในการสอนตลอดเวลา เพื่อป้องกันภาวะเครียดต่อเนื่อง (Prolonged Stress)

5. นำเสนอเนื้อหาและข้อมูล ด้วยเทคนิคแปลกใหม่ ทำให้สมองติดตามการสอนตลอดเวลา

6. มีการสรุปเนื้อหาความรู้ที่สอน โดยการจัดกลุ่มเชื่อมโยงความสัมพันธ์ และสื่อความหมาย โดยใช้กราฟ ชาร์ต ตาราง Concept Web หรือ Graphic Organizers แบบอื่น ๆ และถ้าเป็นไปได้ควรใช้เทคนิคช่วยจำ (Mnemonics)

7. หลังจากขั้นเรียนรู้ (Learning Stage) แล้ว ให้นักเรียนทำการฝึกซ้ำ ๆ จนคล่อง (Practice)

8. ต้องให้มีใบงาน (Worksheet) ที่มีคุณภาพที่จะช่วยเสริมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะจากสิ่งที่เรียนรู้จนคล่อง

9. หลังจากการฝึกทักษะแล้ว ต้องอดช่องว่างด้วยการ “สรุปซ้ำให้เกิดความคิดรวบยอด” (Concept) ของบทเรียน ด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น ใช้ Graphic Organizer เข้าช่วย เป็นต้น

10. มีกิจกรรมหรือใบงาน เพื่อให้นักเรียนได้ประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ (Apply) และมีโอกาสสร้างสรรค์ผลงาน (Creativity)

11. จัดกิจกรรมและช่วยสอนนักเรียนเป็นรายบุคคลไม่ใช่สอนแบบทั้งชั้น (Whole Class Teaching) ตลอดเวลา

จากการศึกษาคุณแจดอกที่ 3 สรุปได้ว่า คุณแจดอกที่ 3 กระบวนการเรียนรู้ (Teaching & Learning) หมายถึง การดำเนินงานในขั้นตอนที่จะนำนักเรียนไปสู่เป้าหมายมี 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นอุ่นเครื่อง (Warm - up) โดยทำให้สมองตื่นตัว 2) ขั้นนำเสนอความรู้ (Present) ผ่านสื่อการเรียนรู้ที่น่าสนใจ 3) ขั้นลงมือเรียนรู้ (Learn - practice) ให้นักเรียนลงมือทดลองใช้ความรู้ด้วยกิจกรรมต่าง ๆ 4) ขั้นสรุปความรู้ (Summary) และ 5) ขั้นประยุกต์ใช้ความรู้ (Apply)

คุณแจดอกที่ 4 หนังสือแบบฝึกหัดและใบงาน (Book & Worksheets)

ใช้หนังสือและใบงานที่ได้รับการออกแบบให้สอดคล้องกับการทำงานของสมอง เพื่อช่วยกระตุ้นสมองของนักเรียนฝึกให้เด็กคิดทีละขั้นตอน และนำทักษะและความรู้ในแต่ละขั้นมาประกอบกันเป็นความเข้าใจ (Concept) ในที่สุด

Brainy Books คัดเลือกหนังสือเรียน และหนังสืออ่านเพิ่มเติมต่าง ๆ ที่จะกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

Brainy Worksheets ผลิตใบงานตามหลักการ BBL ที่มี Roadmap นำนักเรียนสู่ความสำเร็จ

1. ลักษณะของหนังสือเรียนที่กระตุ้น การเรียนรู้มีสีสันสวยงาม จัดรูปเล่มน่าอ่าน มีขนาดพอเหมาะกับนักเรียนแต่ละวัย

2. การใช้ภาพประกอบในหนังสือเรียนเลือกหนังสือเรียนที่มีภาพประกอบชัดเจน สวยงาม ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาในแต่ละหน้าแต่ละตอนง่ายขึ้น กระตุ้นให้อยากรู้ต่อไป

3. หนังสือเรียนออกแบบให้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อ่านไม่ควรเลือกหนังสือเรียนที่มีแต่ตัวหนังสือเป็นพืดเขียนต่อกันไปเรื่อย ๆ แบบบอกเล่า (Informative) ควรเลือกหนังสือที่มีเทคนิคสูงในการเขียนกระตุ้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ด้วย

4. มีวิธีนำเสนอที่ตื่นเต้น น่าสนใจ เข้าใจง่ายเหมาะกับวัยหนังสือเรียนที่ดี ควรมีการออกแบบวิธีนำเสนอให้ตื่นเต้น เข้าถึงได้ง่าย เข้าใจง่าย จดจำง่าย โดยใช้โปรแกรมการออกแบบหนังสือรุ่นใหม่ ๆ ที่ทำให้หนังสือสมัยใหม่นี้มีชีวิตชีวา มีลักษณะที่คล้ายสามมิติมากยิ่งขึ้น

5. เนื้อหาและแบบฝึก น่าสนใจ น่าลงมืออ่าน ลงมือทำหนังสือเรียนและแบบฝึกหัดที่ดี ต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากจะอ่าน และลงมือทำแบบฝึกหัด แบบฝึกคล้ายเป็นเกมสนุก เพราะในวัยประถมนี้นี้ เด็กยังไม่พร้อมที่จะเรียนเนื้อหาขงยาก

6. หนังสือแบบฝึกหัด BBL หนังสือแบบฝึกหัดที่ดี มีภาพประกอบกระตุ้นให้อยากอ่าน อยากทำ มีการเว้นช่องว่าง น่าอ่าน มีแบบฝึกหลากหลาย ไม่ใช่หนังสือที่ทิ้งช่องว่างให้นักเรียนเติมเป็นหน้า ๆ

7. หนังสืออ่านเพิ่มเติมการเลือกหนังสืออ่านเพิ่มเติมมีความสำคัญยิ่ง ควรเลือกหนังสือที่สอดคล้องกับพัฒนาการของแต่ละช่วงวัย ต้องจัดหาหนังสือที่กระตุ้นให้อยากรู้ อยากรู้อยากเรียน รวมทั้งรู้จักต่อยอด จากฐานที่มีอยู่แล้วอย่าปล่อยให้เกิดเหตุการณ์ที่ว่าตั้งแต่เด็กจนโตนักเรียนก็สนใจอ่านแต่การ์ตูนเท่านั้น

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. หนังสือเรียนออกแบบสอดคล้องกับหลักสูตร เหมาะกับวัย น่าตื่นใจ น่าอ่าน มีภาพประกอบมากพอที่จะสร้างความเข้าใจให้แก่เด็ก ไม่ใช่หนังสือที่เน้นแต่คำบรรยาย (Text - based)

2. หนังสือเรียนใช้กระดานคุณภาพ มีการออกแบบ (Design) อย่างมีศิลปะและกระตุ้นผู้เรียนให้สนใจ อยากรู้

3. หนังสือเรียนมีการนำเสนอความรู้ โดยใช้ตาราง แผนผัง แผนภาพ Concept Web ไดอะแกรม ฯลฯ ให้นักเรียนฝึกฝน เชื่อมโยงความรู้ขึ้นสู่การมีทักษะการคิดระดับสูง (Higher Order Thinking)

4. แบบฝึกหัดในหนังสือเรียนมีการออกแบบจากง่ายไปยาก มีการออกแบบให้มีแบบฝึกหลากหลายประเภทพอที่จะพัฒนาเด็ก และมีการจัดระบบการเรียนรู้เป็นขั้นตอน (Instructional System Design) ทำให้เกิดการเรียนรู้ง่ายไม่น่าเบื่อหน่าย

5. แบบฝึกหัดในหนังสือเรียน มีจำนวนมากพอที่จะช่วยพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของนักเรียน จากการศึกษาคุณภาพแฉกที่ 4 สรุปได้ว่า คุณภาพแฉกที่ 4 หนังสือแบบฝึกหัดและใบงาน (Book & Worksheets) หมายถึง เอกสารที่เป็นข้อความรู้และแบบฝึกปฏิบัติ มีรูปลักษณะน่าอ่านมีภาพและสีสันเหมาะสมกับวัยมีการออกแบบเนื้อหา ขั้นตอนการเรียนรู้ และการฝึกให้นักเรียนก้าวไปทีละขั้นง่ายต่อการเรียนรู้

คุณภาพแฉกที่ 5 สื่อและนวัตกรรมที่กระตุ้นสมอง (Resources & Innovations)

ใช้สื่อและนวัตกรรมที่แปลกใหม่ น่าตื่นเต้น และมีสีสัน และมีจำนวนเพียงพอสำหรับนักเรียนทุกคน เครื่องมือเหล่านี้จะช่วยในการเรียนรู้ และกระตุ้นให้เด็กรู้สึกสนุกสนานพึงพอใจ เกิดความตั้งใจที่จะเรียนรู้เนื้อหาที่ซับซ้อน ดำเนินการดังนี้

Learning Tools เตรียมสื่อ เครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นไว้ล่วงหน้าเป็นรายปีไม่ควรเตรียมสื่อแบบวันต่อวัน

Learning Board จัดให้มีกระดานเคลื่อนที่ สำหรับห้องเรียนชั้นอนุบาลและประถมทุกห้อง

Learning Cards ควรมียุทธภาพ บัตรคำ และแถบประโยคต่าง ๆ เพื่อใช้ประกอบการสอน

1. สื่อของจริงต่าง ๆ มีความจำเป็นยิ่งสำหรับวัยประถมไม่มีสื่อใดจะทำให้นักเรียนสร้างความรู้ได้ดี เท่ากับสื่อของจริง เพราะสื่อของจริงอยู่ในชีวิตประจำวันเข้าใจได้สัมผัสได้การที่เราต้องเลือกสื่ออื่นเข้ามาใช้ก็เพราะสื่อของจริงนั้นใช้ไม่ได้ทุกกรณีไป ถ้าคุณครูอธิบายปากเปล่าอย่างเดียว ผลที่เกิดขึ้นก็คือความไม่เข้าใจของนักเรียน

2. เรียนรู้จากสถานที่และเหตุการณ์จริงการลงสัมผัสพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ต่าง ๆ เช่น ป่าภูเขาลำห้วย ที่ราบ ห้วย หนอง คลอง บึง หรือการเข้าไปในสถานที่จริงอื่น ๆ เช่น ตลาด โรงพยาบาล วัด ช่วยให้การเรียนรู้ดีขึ้น แต่ครูจำเป็นต้องออกแบบกระบวนการสอนก่อนและหลังลงสนามให้ดี เช่น ถ้าออกภาคสนามแล้ว นักเรียนจะเรียนรู้อะไร ใบงาน (Worksheets) ชนิดไหนที่ต้องใช้ ไม่ควรแจกกระดาษเปล่าให้นักเรียนเขียนสรุปสิ่งที่เรียนรู้

3. กระดานเคลื่อนที่ คุณครูควรใช้กระดานเคลื่อนที่เพื่อนำเสนอความรู้ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการติดบัตรตัวอักษร บัตรตัวเลข ติดแถบประโยค ชาร์ต บทกลอน หรือบทเพลง และแขวนถุงบรรจุสิ่งของแทนจำนวน เป็นต้น

4. บัตรคำ บัตรตัวเลข ชาร์ต สื่อการเรียนรู้ที่จำเป็นมาก ได้แก่ บัตรภาพ บัตรคำ บัตรตัวเลข และชาร์ต สิ่งเหล่านี้ทำให้ข้อมูลที่ครูป้อนเข้าไป ความรู้ที่เด็กกำลังคิด ความคิดที่เด็กกำลังไตร่ตรอง คิดคำนวณเกิดเป็นภาพจริงขึ้นบนบอร์ด ปัญหาที่สำคัญก็คือข้อมูลและความรู้ลอยอยู่ในอากาศ ต้องคิดเอาเองในสมองโดยไม่มีตัวช่วยอยู่บนบอร์ดเลย

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. ใช้สื่อการเรียนรู้ทั้งของจริง สื่อสามมิติ และสื่อสองมิติ
2. สื่อการเรียนรู้มีจุดเน้นชัดเจนมีขนาดใหญ่มองเห็นชัดเจนมีสีสันกระตุ้นความสนใจ
3. ออกแบบสื่อที่กระตุ้นให้นักเรียนได้เคลื่อนไหว และให้นักเรียนได้ร่วมในการใช้สื่อการเรียนรู้
4. สื่อการเรียนรู้มีลักษณะช่วยก่อรูปความรู้ความเข้าใจของนักเรียน เป็นขั้นเป็นตอนช่วยสร้าง Concept

5. ใช้สื่อการเรียนรู้ที่น่าตื่นเต้น สนุกสนาน ทำท่ายให้อยากรู้
6. ใช้สื่อการเรียนรู้ที่ดีที่สุด คือ สื่อที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ได้ในกลุ่มย่อย และเรียนรู้เป็นบุคคล
7. สื่อต้องมีจำนวนมากพอให้นักเรียนทุกคนทุกกลุ่มได้ลงมือเรียนรู้ไม่ใช่ให้ตัวแทนเพียงหนึ่งหรือสองคนเท่านั้นที่ได้ใช้สื่อ เพราะการได้ใช้สื่อด้วยตัวเองเป็นการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของตัวนักเรียนผู้ใช้อย่างแท้จริง

จากการศึกษาบุญเจดอกที่ 5 สรุปได้ว่า บุญเจดอกที่ 5 สื่อและนวัตกรรมที่กระตุ้นสมอง (Resources & Innovations) หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นวัสดุอุปกรณ์หรือแนวคิดที่ช่วยการเรียนรู้และกระตุ้นให้นักเรียนสนุกสนานพึงพอใจเกิดความตั้งใจ โดยใช้ของจริงสถานที่และบริบทเหตุการณ์จริง

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการของสมองแต่ละช่วงวัย เป็นการนำองค์ความรู้เรื่องสมองมาใช้เป็นฐานในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่มุ่งเน้นพัฒนาการของสมองในแต่ละช่วงวัย ตามแนวทางของบุญเจ 5 ดอก ประกอบด้วย บุญเจดอกที่ 1 สนามเด็กเล่น บุญเจดอกที่ 2 ห้องเรียน บุญเจดอกที่ 3 กระบวนการเรียนรู้บุญเจดอกที่ 4 หนังสือแบบฝึกหัดและใบงาน และบุญเจดอกที่ 5 ด้านสื่อและนวัตกรรมที่กระตุ้นสมอง

บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2553 เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2553 และมีผลบังคับใช้ในวันที่ 14 กันยายน 2553 ทำให้โครงสร้างของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยมีเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 183 เขต และเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 42 เขต สำหรับพื้นที่ในจังหวัดตราด กำหนดให้มีสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาตราดเพียงแห่งเดียว โดยมีทิศทางการบริหารดังนี้

อำนาจหน้าที่

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. จัดทำ นโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น
2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว
3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา
5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุน การจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

7. จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษารูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

9. ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

10. ประสาน ส่งเสริม การดำเนินการของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และ คณะทำงานด้านการศึกษา

11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

12. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ไว้ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มอำนวยการ
2. กลุ่มนโยบายและแผน
3. กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
4. กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์
5. กลุ่มบริหารงานบุคคล
6. กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
7. กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
8. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
9. หน่วยตรวจสอบภายใน
10. กลุ่มกฎหมายและคดี

ส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มอำนวยการ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้
 - 1.1 ปฏิบัติงานสารบรรณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 - 1.2 ดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยการ
 - 1.3 ดำเนินการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และยานพาหนะ

- 1.4 จัดระบบบริหารงาน การควบคุมภายใน และพัฒนาองค์กร
- 1.5 ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่กิจการ ผลงาน และบริการข้อมูลข่าวสาร
- 1.6 ประสานการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอกเขตพื้นที่การศึกษา
- 1.7 ดำเนินการเลือกตั้งและสรรหากรรมการและอนุกรรมการ
- 1.8 ประสาน ส่งเสริมการจัดสวัสดิการและสวัสดิภาพ
- 1.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ที่มีใช้งานของส่วนราชการใดโดยเฉพาะ
- 1.10 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
หรือที่ได้รับมอบหมาย
2. กลุ่มนโยบายและแผน มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้
 - 2.1 จัดทำนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐาน
การศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น
 - 2.2 วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและแจ้งการ
จัดสรรงบประมาณ
 - 2.3 ตรวจสอบ ติดตาม ประเมิน และรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณและผลการ
ปฏิบัติตามนโยบายและแผน
 - 2.4 ดำเนินการวิเคราะห์ และจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ รวม เลิก และโอน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.5 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
หรือที่ได้รับมอบหมาย
3. กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีอำนาจหน้าที่
ดังต่อไปนี้
 - 3.1 ศึกษา วิเคราะห์ ดำเนินการ และส่งเสริมการจัดการศึกษาทางไกล
 - 3.2 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารและการจัด
การศึกษา
 - 3.3 ดำเนินงานสารสนเทศเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษา
 - 3.4 ดำเนินการวิเคราะห์ และปฏิบัติงานระบบคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ
และการสื่อสาร
 - 3.5 ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินงานบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ

3.6 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

4. กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

4.1 ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารการเงิน

4.2 ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารงานบัญชี

4.3 ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารงานพัสดุ

4.4 ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารสินทรัพย์

4.5 ให้คำปรึกษาสถานศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานบริหารการเงิน งานบัญชี งานพัสดุ และงานบริหารสินทรัพย์

4.6 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

5. กลุ่มบริหารงานบุคคล มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

5.1 วางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง

5.2 ส่งเสริม สนับสนุนการมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ

5.3 วิเคราะห์และจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการสรรหา บรรจุและแต่งตั้ง ข้าย โอน และการลาออกจากราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

5.4 ศึกษา วิเคราะห์ และดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงาน การเลื่อนเงินเดือน การมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

5.5 จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับบำเหน็จความชอบและทะเบียนประวัติ

5.6 จัดทำข้อมูลระบบจ่ายตรงเงินเดือนและค่าจ้างประจำ

5.7 ปฏิบัติการบริการและอำนวยความสะดวกในเรื่องการออกหนังสือรับรองต่าง ๆ การออกบัตรประจำตัว และการขออนุญาตต่าง ๆ

5.8 ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำข้อมูลเพื่อดำเนินงานวินัย อุทธรณ์ ร้องทุกข์ และการดำเนินคดีของรัฐ

5.9 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

6. กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

6.1 ดำเนินงานฝึกอบรมการพัฒนาก่อนแต่งตั้ง

6.2 ดำเนินงานฝึกอบรมพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงาน

6.3 ดำเนินงานพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ

6.4 ปฏิบัติงานส่งเสริม สนับสนุน และยกย่องเชิดชูเกียรติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

6.5 ดำเนินการเกี่ยวกับการลาศึกษาต่อ ฝึกอบรม หรือปฏิบัติการวิจัยภายในประเทศ หรือต่างประเทศ

6.6 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และเสริมสร้างระบบเครือข่ายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

6.7 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

7. กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

7.1 ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตร การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา และหลักสูตรการศึกษาพิเศษ

7.2 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตรการสอนและกระบวนการเรียนรู้ของ ผู้เรียน

7.3 วิจัย พัฒนา ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินเกี่ยวกับการวัดและการ ประเมินผลการศึกษา

7.4 วิจัย พัฒนา ส่งเสริม มาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งประเมิน ติดตาม และตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

7.5 นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

7.6 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาสื่อวัตกรรมการนิเทศทางการศึกษา

7.7 ปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศ การศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา

7.8 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

8. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

8.1 ศึกษา วิเคราะห์ ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินงานเกี่ยวกับศาสตร์พระราชา

8.2 ส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษา นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

8.3 ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเตรียมข้อมูลการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานของบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

8.4 ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบาย และมาตรฐานการศึกษา

8.5 ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ

8.6 ส่งเสริมงานการแนะแนว สุขภาพ อนามัย กีฬา และนันทนาการ ลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษาวิชาทหาร ประชาธิปไตย วินัยนักเรียน การพิทักษ์สิทธิเด็ก และเยาวชน และงานกิจการนักเรียนอื่น

8.7 ส่งเสริม สนับสนุนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

8.8 ประสานการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาไรใช้สารเสพติด และส่งเสริมป้องกัน แก้ไขและคุ้มครองความปลอดภัยนักเรียนและนักศึกษา รวมทั้งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

8.9 ดำเนินงานวิเทศสัมพันธ์

8.10 ประสาน ส่งเสริมการศึกษากับการศาสนาและการวัฒนธรรม

8.11 ส่งเสริมแหล่งการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมทางการศึกษา และภูมิปัญญาท้องถิ่น

8.12 ประสานและส่งเสริมสถานศึกษาให้มีบทบาทในการสร้างความเข้มแข็งของ ชุมชน

8.13 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

9. หน่วยตรวจสอบภายใน ให้ปฏิบัติงานขึ้นตรงกับหัวหน้าส่วนราชการ และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

9.1 ดำเนินงานเกี่ยวกับงานตรวจสอบการเงิน การบัญชี และตรวจสอบระบบการดูแล ทรัพย์สิน

9.2 ดำเนินงานเกี่ยวกับงานตรวจสอบการดำเนินงานหรือกระบวนการปฏิบัติงาน เปรียบเทียบกับผลผลิตหรือเป้าหมายที่กำหนด

9.3 ดำเนินงานเกี่ยวกับการประเมินการบริหารความเสี่ยง

9.4 ดำเนินการอื่นเกี่ยวกับการตรวจสอบภายในตามที่กฎหมายกำหนด

9.5 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

10. กลุ่มกฎหมายและคดี ให้ปฏิบัติงานขึ้นตรงกับผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาและมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

10.1 ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาการมีวินัยและรักษาวินัย

10.2 ดำเนินการสืบสวนเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียน

- 10.3 ดำเนินการสอบสวนเกี่ยวกับวินัยและการตรวจพิจารณาวินัย
- 10.4 ดำเนินการเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์
- 10.5 ดำเนินการเกี่ยวกับการร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องทุกข์
- 10.6 ดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
- 10.7 ดำเนินการเกี่ยวกับงานคดีปกครอง คดีแพ่ง คดีอาญา และคดีอื่น ๆ ของรัฐ
- 10.8 ดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- 10.9 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย จัดทำข้อมูลและติดตามประเมินผลเพื่อพัฒนางานกฎหมายและงานคดีของรัฐ
- 10.10 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

พันธกิจ

พันธกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพสู่ความเป็นเลิศ
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรและค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ
3. พัฒนาระบบบริหารจัดการโดยการมีส่วนร่วม เสริมสร้างความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษา
4. สนับสนุนการดำเนินชีวิตด้วยวิถีความเป็นไทยบนพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่พิเศษ

เป้าประสงค์

เป้าประสงค์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

1. ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา สู่ความเป็นเลิศ
2. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรและค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดและสถานศึกษามีระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพ
4. ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ดำเนินชีวิตด้วยวิถีชีวิตบนพื้นฐานความเป็นไทยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5. ผู้เรียนในเขตพื้นที่พิเศษได้รับการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาที่เหมาะสม

วิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด “มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา นำพาสู่ความเป็นเลิศ เชิดชูคุณธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ค่านิยมวิสัยทัศน์

คุณภาพ หมายถึง ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้มีคุณภาพ สถานศึกษา และสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาเป็น “องค์กรคุณภาพ”

เป็นเลิศ หมายถึง ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีคุณธรรมและคุณภาพเป็นเลิศในระดับชาติ

คุณธรรม หมายถึง ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้มีความดี จริยธรรม สถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็น “องค์กรคุณธรรม”

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต มีสติ ปัญญา และความเพียร ความพอเพียงในการดำรงอยู่และปฏิบัติตน บนพื้นฐานของทางสายกลาง

สภาพการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เป็นหน่วยงานที่อยู่ในกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

1. จัดทำนโยบายแผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษาแผนการศึกษาแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น

2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณ เงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับ กำกับตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงาน

3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา

5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

7. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กร ชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

ดูแมน (Duman, 2006 : 71) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลของการสอนโดยใช้สมองเป็นฐาน เพื่อที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในการสอนรายวิชาสังคมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ของงานวิจัยคือ เปรียบเทียบการสอนระหว่างการสอนโดยใช้สมองเป็นฐานและการสอนแบบดั้งเดิม และศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแรงจูงใจในการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนโดยใช้สมองเป็นฐาน ซึ่งรูปแบบงานวิจัยเป็นแบบ Pretest-posttest Control Group Design กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 ห้องเรียน ซึ่งทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ซึ่งกลุ่มทดลองให้เรียน โดยการสอนที่ใช้สมองเป็นฐานและกลุ่มควบคุมให้เรียน โดยการสอนแบบดั้งเดิม ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้สมองเป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบดั้งเดิม อย่างมีนัยสำคัญและพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้สมองเป็นฐานมีแรงจูงใจในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบดั้งเดิม

คอนเนล (Connell, 2009 : 28) ได้ศึกษาแง่มุมที่เป็นภาพรวมของการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน การวิจัยแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความสามารถที่จะนำไปพัฒนาการเรียนการสอน ช่วยส่งเสริมความสามารถให้กับผู้เรียน ได้รู้ลึกถึงความสะดวกในการเรียนรู้ ซึ่งจากที่ผ่านมากกว่า 20 ปี การเรียนโดยคำนึงถึงสมองได้มีการพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง และล่าสุดได้พัฒนาต่อยอดเป็นทฤษฎีปัญหา มีข้อที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) แนวคิดนี้เกิดจากการวิจัยของนักการศึกษาที่ศึกษาทางสมองโดยเฉพาะ ทำให้เกิดแนวคิดที่เชื่อมโยงระหว่างการสอนกับการเรียนรู้ 2) ต่อมานักการศึกษาได้ออกแบบสภาพชั้นเรียนและสถานศึกษาที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ตามแนวคิดดังกล่าว และ 3) ทำให้งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานรวมถึงการจัดทำยุทธศาสตร์มีความชัดเจนมากขึ้น มีหลักการสำหรับนักวิชาการที่สนใจได้นำไปสร้างสรรค์การเรียนรู้ที่คำนึงถึงสมองได้ประสบความสำเร็จต่อไป

มอริส (Morris, 2010 : 104) ได้ศึกษาการนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาประจำเมืองเมมฟิส (Memphis City) มีวัตถุประสงค์เพื่อประยุกต์ใช้แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เพื่อเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนของครูกับประสบการณ์การสอนที่ผ่านมาและเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างการสอนโดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน กับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาสามารถประยุกต์ใช้แนวคิดในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐาน โดยครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 11 ปี สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ดีกว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญและครูผู้สอนระดับประถม มีการนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานได้มากกว่าครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา แสดงให้เห็นว่า แนวคิดดังกล่าวสามารถใช้ได้ดีและเห็นกระบวนการได้เด่นชัดในระดับประถมศึกษา

งานวิจัยในประเทศ

นภา ศรีลักษณ์ (2552 : 81) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองชุม อำเภอบัวตี่ จังหวัดยโสธร ผลการศึกษาค้นพบว่า หลังจากการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์ กิจกรรม 5 ส การประชุมการปฏิบัติการและการนิเทศจากการดำเนินงานกิจกรรมดังกล่าว พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจในการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน และกิจกรรม 5 ส สามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ได้ดี ครูและนักเรียนแต่ละห้องช่วยกัน จัดตกแต่งห้องเรียน ป้ายนิเทศ มีมุมหนังสือประจำห้องเรียน จัดโต๊ะครู และโต๊ะนักเรียนเป็นระเบียบสภาพแวดล้อมในห้องเรียนสะอาดและเป็นระเบียบ ครูมีการปรับเปลี่ยนวิธีการสอน แต่ยังมีจุดที่ควรพัฒนาต่อไปอีก คือการรักษาความสะอาดเป็นระเบียบอย่างต่อเนื่อง ครูยังจัด กิจกรรมไม่หลากหลาย นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมน้อย ซึ่งต้องปรับปรุงพัฒนาในวงรอบที่ 2 ต่อไป โดยใช้กิจกรรม 5 ส และการนิเทศ พบว่า ครูและนักเรียนได้พัฒนาสภาพแวดล้อม ในห้องเรียนให้มีความสะอาดและเรียบร้อยมากขึ้น เป็นที่น่าพอใจของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีผลการประเมินสภาพแวดล้อมในห้องเรียนผ่านเกณฑ์ ครูได้ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่หลากหลาย นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ครูใช้ทักษะการสอนทำให้นักเรียนเกิดความสนใจนักเรียนมีความสุขสนุกสนานกับการเรียนส่งผลให้นักเรียนอยากมาโรงเรียน ทำให้สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนดียิ่งขึ้น

วรารณ เนาเพชร (2558 : 73) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหาร กับประสิทธิผลสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน 2) ระดับประสิทธิผล
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 อยู่ในระดับมาก
ทั้งโดยรวมและรายด้าน และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับประสิทธิผลสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีความสัมพันธ์กันสูงอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สุพรรณิกา จันเพชร (2559 : 60) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานของโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผลการศึกษพบว่า 1) สภาพในการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานของโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า การดำเนินงานโดยรวมน้อยในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) คุณครูแจกดอกไม้ 1) สนามเด็กเล่น 2) ห้องเรียนเปลี่ยนสมอง 3) คุณครูแจกดอกไม้ 5) สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ 6) คุณครูแจกดอกไม้ 4) หนังสือเรียนและใบงาน และคุณครูแจกดอกไม้ 3) กระบวนการเรียนรู้ ตามลำดับ 2) ผลการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการปฏิบัติในการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานของโรงเรียนแกนนำ ประกอบด้วย 1) แนวคิดการจัดการเรียนรู้ 2) หลักการดำเนินงาน และ 3) แนวทางในการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษา ผลการตรวจสอบข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด

วิภาพร ยืนยง (2560 : 77) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวม อยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนด้านบุคลากร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน ทุกฝ่ายต้องศึกษาและวิเคราะห์ให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ และสามารถนำปัจจัยต่าง ๆ ไปใช้เป็นกลไกในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน ซึ่งปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่สัมพันธ์กับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน นั้นมีอยู่ 5 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ

ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการจัดการและด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน ทุกฝ่ายต้องศึกษาวิเคราะห์ให้เกิดความเข้าใจ และนำปัจจัยต่าง ๆ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนตามแนวทางของ 5 ดอกของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้กำหนดไว้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน ประกอบด้วย 5 ดอกคือ ดอกที่ 1 สนามเด็กเล่น ดอกที่ 2 ห้องเรียน ดอกที่ 3 กระบวนการเรียนรู้ ดอกที่ 4 หนังสือแบบฝึกหัดและใบงาน และดอกที่ 5 สื่อและนวัตกรรมที่กระตุ้นสมองให้ประสบความสำเร็จต่อไป ซึ่งการนำนโยบายเรื่องการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน มาปฏิบัติงานในโรงเรียนนั้นต้องอาศัยทรัพยากรทางการศึกษา ซึ่งทรัพยากรทางการศึกษาถือว่าเป็นปัจจัยการบริหารสถานศึกษา โดยผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารสถานศึกษา และสามารถบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุตามจุดมุ่งหมายในแต่ละด้าน หากผู้บริหารไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารสถานศึกษา ก็อาจทำให้ไม่สามารถบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ได้ตามจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้ หรืออาจทำได้ แต่ไม่ได้ประสิทธิภาพ ดังนั้นการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียนจะมีประสิทธิภาพหรือประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดนั้น ต้องอาศัยปัจจัยการบริหารสถานศึกษาเป็นตัวส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด มีขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ในปีการศึกษา 2562 จำนวนทั้งสิ้น 345 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. ออนไลน์. 2562)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ในปีการศึกษา 2562 จำนวนทั้งสิ้น 190 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้อำเภอเป็นชั้นของการแบ่ง หลังจากนั้นคัดเลือกครูปฐมวัยแต่ละโรงเรียนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากตารางเทียบหากลุ่มตัวอย่างรายละเอียด ดังตาราง 2

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอ

ลำดับที่	อำเภอ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	เมืองตราด	122	67
2	คลองใหญ่	49	27
3	เขาสมิง	71	39
4	บ่อไร่	52	29
5	แหลมงอบ	20	11
6	เกาะกูด	23	13
7	เกาะช้าง	8	4
รวม		345	190

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามทฤษฎีการวัดเจตคติของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2560 : 77)

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมาก
- 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อย
- 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมาก
- 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อย
- 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาจากทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเป็นกรอบความคิดในการวิจัย

2. ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามกรอบความคิดที่กำหนด ประกอบด้วย ปัจจัยทางการบริหาร สถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด และการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

3. นำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นขอคำแนะนำ และตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence : IOC) ดังนี้ แบบสอบถามปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 และแบบสอบถามและการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item - total Correlation) และหาค่าความเชื่อมั่น โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202 - 204) โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 2 ตอน ดังนี้

4.1 ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำนวน 5 ด้าน มีข้อคำถามทั้งหมด 40 ข้อ ประกอบด้วย ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการจัดการ ด้านสภาพแวดล้อม โดยมีค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.42 - 0.93 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

4.2 ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำนวน 5 ด้าน มีข้อคำถามทั้งหมด 35 ข้อ ประกอบด้วย ด้านสนามเด็กเล่น ด้านห้องเรียน ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านหนังสือแบบฝึกหัดและใบงาน และด้านสื่อวัตกรรมการกระตุ้นสมอง โดยมีค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.55 - 0.95 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

5. นำแบบสอบถามที่หาค่าอำนาจจำแนกแล้วมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.98 และสามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีถึงผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 190 ฉบับด้วยตนเอง พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ให้โรงเรียนส่งแบบสอบถามกลับมายังผู้วิจัย โดยผู้วิจัยกำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนและมีความสมบูรณ์ครบ 190 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
 2. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้
 - 2.1 วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายด้านและรายข้อ
 - 2.2 วิเคราะห์ข้อมูลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายด้านและรายข้อ
- เกณฑ์ในการวิเคราะห์ระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษาและระดับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) ดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2560 : 78)
ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 2.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ใช้การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r_{xy})

การแปลผลความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด มีการแปลผลในกรณีที่ค่า r_{xy} เป็นบวก ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2552 : 314)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 1.00 มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.71 ถึง 0.99 มีค่าความสัมพันธ์สูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.41 ถึง 0.70 มีค่าความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.21 ถึง 0.40 มีค่าความสัมพันธ์ต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.00 ถึง 0.20 มีค่าความสัมพันธ์ต่ำที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน

1. ค่าเฉลี่ย (Mean)
2. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence : IOC)
2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r_{xy}) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม
3. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
X	แทน	การบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน
X_1	แทน	ด้านบุคลากร
X_2	แทน	ด้านงบประมาณ
X_3	แทน	ด้านวัสดุอุปกรณ์
X_4	แทน	ด้านการจัดการ
X_5	แทน	ด้านสภาพแวดล้อม
Y	แทน	การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน
r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอเป็นตอนๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลปรากฏดังตาราง 3 - 8

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมและรายด้าน

ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ (n = 190)			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ด้านบุคลากร	4.14	0.65	1	มาก
2. ด้านงบประมาณ	4.10	0.59	2	มาก
3. ด้านวัสดุอุปกรณ์	3.71	0.63	5	มาก
4. ด้านการจัดการ	3.85	0.58	4	มาก
5. ด้านสภาพแวดล้อม	3.97	0.70	3	มาก
รวม	3.95	0.49		มาก

จากตาราง 3 พบว่า ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.14$) ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 4.10$) ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 3.97$) ด้านการจัดการ ($\bar{X} = 3.85$) และด้านวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X} = 3.71$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษา
ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านบุคลากร โดยรวม
และจำแนกเป็นรายข้อ

ด้านบุคลากร	ระดับการปฏิบัติ (n = 190)			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษาให้บุคลากรทุกคน มีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจและ แก้ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน	4.20	0.85	4	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้บุคลากร พัฒนาตนเองอยู่เสมอ	4.22	0.93	3	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากร ทุกคนมีสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	4.17	0.84	5	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากร มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	4.31	0.88	2	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษาให้อิสระในการทำงาน ที่ตรงกับความถนัดและความสนใจของบุคลากร	4.33	0.86	1	มาก
6. ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้บุคลากรที่ผ่าน การศึกษาฝึกอบรมได้นำความรู้และ ประสบการณ์ไปใช้ในการปฏิบัติงาน	4.02	1.05	7	มาก
7. บุคลากรมีความรู้และประสบการณ์ที่เหมาะสม กับการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	4.05	0.96	6	มาก
8. ครูมีเทคนิควิธีสอนและเลือกใช้สื่อการสอน ที่เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	3.82	1.30	8	มาก
รวม	4.14	0.65		มาก

จากตาราง 4 พบว่า ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามด้านบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.14$) เมื่อพิจารณา
รายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้อิสระในการทำงาน

ที่ตรงกับความถนัดและความสนใจของบุคลากร ($\bar{X} = 4.33$) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.31$) ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.22$) และด้านบุคลากรที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูมีเทคนิควิธีสอนและเลือกใช้สื่อการสอนที่เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.82$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านงบประมาณ โดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ

ด้านงบประมาณ	ระดับการปฏิบัติ (n = 190)			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. โรงเรียนได้รับการจัดสรรงบประมาณเพียงพอและเหมาะสมต่อการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.02	1.04	7	มาก
2. โรงเรียนมีระบบบริหารงบประมาณได้อย่างชัดเจน ตรวจสอบได้	4.04	1.05	6	มาก
3. โรงเรียนมีการเบิกจ่ายงบประมาณเป็นไปอย่างรวดเร็วทันตามกำหนดเวลา	4.15	0.73	4	มาก
4. มีการแต่งตั้งบุคลากรในการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงินและบัญชีของโรงเรียน	4.21	0.79	2	มาก
5. มีการจัดให้มีแผนการใช้จ่ายเงินของโรงเรียนอย่างเหมาะสม	4.07	0.74	5	มาก
6. มีการควบคุม ดูแล การใช้จ่ายเงินงบประมาณอย่างประหยัดและคุ้มค่า	4.22	0.83	1	มาก
7. มีการตรวจสอบหลักฐานการรับจ่ายเงินให้เป็นปัจจุบัน	4.20	0.85	3	มาก
8. มีการรายงานผลการปฏิบัติงานด้านการใช้จ่ายงบประมาณให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามกำหนด	3.88	1.05	8	มาก
รวม	4.10	0.59		มาก

จากตาราง 5 พบว่า ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามด้านงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ มีการควบคุม ดูแลการใช้ จ่ายเงินงบประมาณอย่างประหยัดและคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.22$) มีการแต่งตั้งบุคลากรในการตรวจสอบ ภายในเกี่ยวกับการเงินและบัญชีของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.21$) มีการตรวจสอบหลักฐานการรับจ่ายเงิน ให้เป็นปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.20$) และด้านงบประมาณที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการรายงานผลการปฏิบัติงาน ด้านการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียนให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามกำหนด ($\bar{X} = 3.88$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที และระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษา ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านวัสดุอุปกรณ์ โดยรวม และจำแนกเป็นรายข้อ

ด้านวัสดุอุปกรณ์	ระดับการปฏิบัติ (n = 190)			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. โรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน เครื่องใช้สำหรับเด็กอย่างเหมาะสม และเพียงพอ	3.92	0.91	2	มาก
2. มีการแต่งตั้งบุคลากรในการตรวจสอบหรือ ตรวจพัสดุของโรงเรียนอย่างเหมาะสม	3.61	1.35	6	มาก
3. มีการจำหน่ายพัสดุที่ชำรุด เสียหาย เสื่อมสภาพ ของโรงเรียนอย่างถูกต้องและเป็นปัจจุบัน	3.92	1.03	1	มาก
4. มีการควบคุม ดูแล การเบิกใช้พัสดุโรงเรียน อย่างประหยัดและได้ประโยชน์คุ้มค่า	3.80	1.06	3	มาก
5. มีการจัดแผนการใช้พัสดุของโรงเรียนอย่างเหมาะสม	3.65	0.90	5	มาก
6. มีการซ่อมแซมบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ใน สภาพพร้อมใช้งาน	3.50	0.88	7	ปานกลาง
7. มีการจัดหา จัดซื้อ จัดจ้าง จัดทำเองและ แลกเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในโรงเรียน อย่างเหมาะสมและถูกต้องตามระเบียบ	3.48	0.91	8	ปานกลาง
8. มีการจัดให้เจ้าหน้าที่พัสดุ จัดทำบัญชีควบคุม พสดุให้สามารถตรวจสอบและควบคุมการใช้ได้	3.77	0.83	4	มาก
รวม	3.71	0.63		มาก

จากตาราง 6 พบว่า ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามด้านวัสดุอุปกรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ มีการจำหน่ายพัสดุที่ชำรุดเสียหายเสื่อมสภาพของโรงเรียนอย่างถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.92$) โรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน เครื่องใช้สำหรับเด็กอย่างเหมาะสมและเพียงพอ ($\bar{X} = 3.92$) มีการควบคุมดูแล การเบิกใช้พัสดุโรงเรียนอย่างประหยัดและได้ประโยชน์คุ้มค่า ($\bar{X} = 3.80$) และด้านวัสดุอุปกรณ์ที่มีค่าน้อยที่สุด คือ มีการจัดหา จัดซื้อ จัดจ้าง จัดทำเองและแลกเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในโรงเรียนอย่างเหมาะสมและถูกต้องตามระเบียบ ($\bar{X} = 3.48$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านการจัดการ โดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ

ด้านการจัดการ	ระดับการปฏิบัติ (n = 190)			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. โรงเรียนมีการจัดแบ่งงานอย่างเป็นระบบ	3.60	0.76	7	มาก
2. โรงเรียนมีการมอบหมายงานให้แก่บุคลากรได้อย่างชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน	3.44	0.78	8	ปานกลาง
3. โรงเรียนมีการจัดทำข้อมูลการดำเนินงานอย่างชัดเจน	3.65	0.85	6	มาก
4. โรงเรียนมีการมอบหมายงานให้แก่บุคลากรสอดคล้องกับความรู้ความสามารถ	4.04	1.01	3	มาก
5. โรงเรียนมีการวางระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	3.90	1.28	5	มาก
6. มีการกำหนดนโยบายของโรงเรียนไว้ อย่างชัดเจน	4.06	1.02	2	มาก
7. โรงเรียนมีการวางแผนงาน ทบทวน ปรับแผนงาน และประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ	3.98	1.05	4	มาก
8. มีการปรับปรุงการจัดระเบียบงานในโรงเรียน อยู่เสมอ	4.09	0.79	1	มาก
รวม	3.85	0.58		มาก

จากตาราง 7 พบว่า ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามด้านการจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ มีการปรับปรุงการจัดระเบียบงานในโรงเรียนอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.09$) มีการกำหนดนโยบายของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.06$) โรงเรียนมีการมอบหมายงานให้แก่บุคลากรสอดคล้องกับความรู้ความสามารถ ($\bar{X} = 4.04$) และด้านการจัดการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนมีการมอบหมายงานให้แก่บุคลากรได้อย่างชัดเจนไม่ซ้ำซ้อน ($\bar{X} = 3.44$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านสภาพแวดล้อม โดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ

ด้านสภาพแวดล้อม	ระดับการปฏิบัติ (n = 190)			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. มีการสร้างสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียน เพื่อให้มีความภาคภูมิใจในสถาบัน	4.11	0.86	2	มาก
2. มีการตกแต่งอาคารเรียน สนามหญ้า รั้ว จัดห้องเรียน ห้องพักรู สำนักงานห้องน้ำ ห้องส้วม ให้ปลอดภัยสวยงาม	3.94	0.79	6	มาก
3. มีการสร้างความรู้สึกรักให้มีความรักต้นไม้ โดยเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนได้ปลูกดูแลรักษาต้นไม้ด้วยตนเอง	4.10	0.82	3	มาก
4. มีการพัฒนาดัดแปลงให้เกิดสิ่งใหม่ เช่น การจัดสถานที่การทำงานของครู การจัดโต๊ะเรียน การจัดป้ายนิเทศ	4.16	0.83	1	มาก
5. มีการใช้ของหรือสถานที่ของโรงเรียน อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	3.88	1.05	7	มาก
6. มีการจัดตกแต่งห้องเรียนมี มุมหนังสือ สื่อการเรียนการสอนและวัสดุต่าง ๆ	3.95	0.91	5	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้านสภาพแวดล้อม	ระดับการปฏิบัติ (n = 190)			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
7. มีการปรับปรุง ซ่อมแซม บำรุงรักษา สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกบริเวณ โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	3.62	1.29	8	มาก
8. มีการจัดสภาพแวดล้อมที่สอดคล้องกับ สภาพท้องถิ่น	4.03	0.98	4	มาก
รวม	3.97	0.70		มาก

จากตาราง 8 พบว่า ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามด้านสภาพแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงให้เกิดสิ่งใหม่ เช่น การจัดสถานที่การทำงานของครู การจัดโต๊ะเรียน การจัดป้ายนิเทศ ($\bar{X} = 4.16$) มีการสร้างสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียนเพื่อให้มีความภาคภูมิใจในสถาบัน ($\bar{X} = 4.11$) มีการสร้างความรู้สึกรักให้มีความรักต้นไม้โดยเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนได้ปลูกดูแลรักษาต้นไม้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.10$) และด้านสภาพแวดล้อมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการปรับปรุง ซ่อมแซม บำรุงรักษาสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกบริเวณโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.62$)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ดังตาราง 9 - 14

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
โดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
โดยรวมและรายด้าน

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยใช้สมองเป็นฐาน	ระดับการปฏิบัติ (n = 190)			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ด้านสนามเด็กเล่น	3.57	0.54	5	มาก
2. ด้านห้องเรียน	3.62	0.54	4	มาก
3. ด้านกระบวนการเรียนรู้	4.20	0.70	1	มาก
4. ด้านหนังสือแบบฝึกหัดและใบงาน	4.08	0.80	2	มาก
5. ด้านสื่อนวัตกรรมที่กระตุ้นสมอง	4.00	0.64	3	มาก
รวม	3.89	0.40		มาก

จากตาราง 9 พบว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$)
เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.20$) ด้านหนังสือ
แบบฝึกหัดและใบงาน ($\bar{X} = 4.08$) ด้านสื่อนวัตกรรมที่กระตุ้นสมอง ($\bar{X} = 4.00$) ด้านห้องเรียน
($\bar{X} = 3.62$) และด้านสนามเด็กเล่น ($\bar{X} = 3.57$)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านสนามเด็กเล่น โดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านสนามเด็กเล่น	ระดับการปฏิบัติ (n= 190)			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. โรงเรียนจัดให้มีเครื่องเล่นที่สนุกสนานตื่นเต้น	3.88	1.03	1	มาก
2. โรงเรียนจัดให้มีสนามเด็กเล่นที่ให้นักเรียนได้เล่นทุกวันเพื่อกระตุ้นพัฒนาการร่างกาย	3.56	0.90	3	มาก
3. โรงเรียนจัดให้มีเครื่องเล่นที่หลากหลายมีฐานที่เหมาะสมที่ช่วยพัฒนาการของร่างกาย	3.46	0.93	5	ปานกลาง
4. โรงเรียนมีการแบ่งพื้นที่การเล่นหรือทำเครื่องหมายสำหรับพื้นที่เล่น เพื่อแยกเป็นสัดส่วน	3.44	0.92	6	ปานกลาง
5. โรงเรียนมีครูคอยดูแลความปลอดภัยในการเล่นเครื่องเล่นของนักเรียน	3.67	0.85	2	มาก
6. โรงเรียนจัดให้มีพื้นที่ สนามหญ้า ทราย หรือวัสดุกันกระแทก รองรับบริเวณที่อาจมีอันตราย	3.55	0.73	4	มาก
7. โรงเรียนจัดให้มีการตรวจสอบสภาพความปลอดภัยของสนามและเครื่องเล่นอย่างสม่ำเสมอ	3.40	0.76	7	ปานกลาง
รวม	3.57	0.54		มาก

จากตาราง 10 พบว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามด้านสนามเด็กเล่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) เมื่อพิจารณารายชื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ โรงเรียนจัดให้มีเครื่องเล่นที่สนุกสนานตื่นเต้น ($\bar{X} = 3.88$) โรงเรียนมีครูคอยดูแลความปลอดภัยในการเล่นเครื่องเล่นของนักเรียน ($\bar{X} = 3.67$) โรงเรียนจัดให้มีสนามเด็กเล่นที่ให้นักเรียนได้เล่นทุกวันเพื่อกระตุ้นพัฒนาการร่างกาย ($\bar{X} = 3.56$) และด้านสนามเด็กเล่นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนจัดให้มีการตรวจสอบสภาพความปลอดภัยของสนามและเครื่องเล่นอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.40$)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านห้องเรียน โดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านห้องเรียน	ระดับการปฏิบัติ (n= 190)			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ทุกห้องเรียนมีมุมอ่านหนังสือเพื่อจัดกิจกรรม การอ่านให้เด็กรักการอ่าน	3.52	0.87	5	มาก
2. ทุกห้องเรียนมีโต๊ะ เก้าอี้เพียงพอและอยู่ใน สภาพที่ใช้งานได้	3.33	0.62	7	ปานกลาง
3. ทุกห้องเรียนมีการจัด โต๊ะเรียนเป็นกลุ่ม เพื่อสะดวกในการจัดกิจกรรมกลุ่ม	3.40	0.60	6	ปานกลาง
4. โรงเรียนมีการทาสีผนังห้องเรียนที่มีสีสัน กระตุ้นความสนใจและเปิดสมองของเด็ก	4.04	0.84	1	มาก
5. ทุกห้องเรียนมีสื่อการสอนที่สอดคล้อง กับเหตุการณ์ปัจจุบัน	3.69	0.86	3	มาก
6. ทุกห้องเรียนมีพื้นที่สำหรับการจัดแสดงผลงาน นักเรียน	3.57	0.83	4	มาก
7. ทุกห้องเรียนมีชั้นแยก จัดเก็บอุปกรณ์ เครื่องเขียน หนังสือเรียน สมุดแบบฝึกหัด อย่างเป็นระเบียบ	3.81	0.89	2	มาก
รวม	3.62	0.54		มาก

จากตาราง 11 พบว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามด้านห้องเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.62$) เมื่อพิจารณารายชื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ โรงเรียนมีการทาสีผนังห้องเรียนที่มีสีสันกระตุ้นความสนใจและเปิดสมองของเด็ก ($\bar{X}=4.04$) ทุกห้องเรียนมีชั้นแยกจัดเก็บอุปกรณ์เครื่องเขียน หนังสือเรียน สมุดแบบฝึกหัดอย่างเป็นระเบียบ ($\bar{X}=3.81$) ทุกห้องเรียนมีสื่อการสอนที่สอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ($\bar{X}=3.69$) และด้านห้องเรียนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ทุกห้องเรียนมีโต๊ะ เก้าอี้เพียงพอและอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ ($\bar{X}=3.33$)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านกระบวนการเรียนรู้ โดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านกระบวนการเรียนรู้	ระดับการปฏิบัติ (n = 190)			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ครูมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้อบอุ่นร่างกายที่เหมาะสม	4.23	0.84	4	มาก
2. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยนำเสนอข้อมูลและเนื้อหาบนพื้นที่หลากหลาย	4.30	0.87	2	มาก
3. ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บัตรภาพบัตรคำ แถบประโยคเพื่อเสนอความรู้ต่าง ๆ	4.13	0.91	5	มาก
4. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเพื่อสอดคล้องกับเนื้อหาที่จำเป็น	4.35	0.86	1	มาก
5. ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการสรุปเนื้อหาความรู้ ในรูปแบบของกราฟ ชาร์ต ตาราง	4.28	0.86	3	มาก
6. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นตอนการนำเสนอเนื้อหาข้อมูลด้วยเทคนิคแปลกใหม่	4.00	1.06	7	มาก
7. ครูมีกิจกรรมการสอนที่ช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล	4.16	0.80	6	มาก
รวม	4.20	0.70		มาก

จากตาราง 12 พบว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามด้านกระบวนการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) เมื่อพิจารณารายชื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเพื่อสอดคล้องกับเนื้อหาที่จำเป็น ($\bar{X} = 4.35$) ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยนำเสนอข้อมูลและเนื้อหาบนพื้นที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.30$) ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการสรุปเนื้อหาความรู้ในรูปแบบของกราฟ ชาร์ต ตาราง ($\bar{X} = 4.28$) และด้านกระบวนการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นตอนการนำเสนอเนื้อหาข้อมูลด้วยเทคนิคแปลกใหม่ ($\bar{X} = 4.00$)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน
ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านหนังสือแบบฝึกหัด
และใบงาน โดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านหนังสือแบบฝึกหัดและใบงาน	ระดับการปฏิบัติ (n = 190)			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. โรงเรียนมีหนังสือเรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตร การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน	4.12	0.84	3	มาก
2. โรงเรียนจัดมีการใช้แบบฝึกหัดที่ออกแบบ การเรียนรู้จากง่ายไปหายาก ทำให้เกิด การเรียนรู้ง่าย	4.21	0.90	2	มาก
3. โรงเรียนใช้หนังสือเรียนที่มีรูปแบบการนำเสนอ ทั้งตาราง แผนผัง แผนภาพ ไดอะแกรม ฯลฯ	4.23	0.86	1	มาก
4. โรงเรียนจัดให้มีการใช้หนังสือเรียนที่มีคุณภาพ ทั้งเพื่อกระตุ้นนักเรียนให้เกิดความสนใจ	4.00	1.03	6	มาก
5. โรงเรียนจัดให้มีหนังสืออ่านเพิ่มเติมให้นักเรียน ที่เหมาะสมกับวัย และพัฒนาการของเด็ก	4.05	0.95	5	มาก
6. โรงเรียนจัดให้มีแบบฝึกหัดที่มีจำนวนเพียงพอ ต่อจำนวนนักเรียน	3.87	1.19	7	มาก
7. โรงเรียนจัดใบงานเพียงพอต่อความต้องการ เพื่อพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ	4.11	0.95	4	มาก
รวม	4.08	0.80		มาก

จากตาราง 13 พบว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามด้านหนังสือแบบฝึกหัด
และใบงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.08$) เมื่อพิจารณารายชื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย
3 อันดับ คือ โรงเรียนใช้หนังสือเรียนที่มีรูปแบบการนำเสนอทั้งตาราง แผนผัง แผนภาพ
ไดอะแกรม ฯลฯ ($\bar{X}=4.23$) โรงเรียนจัดมีการใช้แบบฝึกหัดที่ออกแบบการเรียนรู้จากง่ายไปหายาก
ทำให้เกิดการเรียนรู้ง่าย ($\bar{X}=4.21$) โรงเรียนมีหนังสือเรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตรการจัด

การเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน ($\bar{X} = 4.12$) และด้านหนังสือแบบฝึกหัดและใบงานที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนจัดให้มีแบบฝึกหัดที่มีจำนวนเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ($\bar{X} = 3.87$)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน
ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านสื่อนวัตกรรมที่กระตุ้นสมอง
โดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านสื่อนวัตกรรมที่กระตุ้นสมอง	ระดับการปฏิบัติ (n = 190)			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. โรงเรียนมีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น สื่อของจริง สื่อสามมิติ และสื่อสองมิติ	4.12	0.77	4	มาก
2. ครูมีการจัดทำสื่อการเรียนรู้มีจุดเน้นชัดเจน มีขนาดใหญ่มองเห็นชัดเจน มีสีสันกระตุ้นความสนใจ	4.12	0.81	3	มาก
3. ครูมีการจัดทำสื่อการเรียนรู้ที่ช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจของนักเรียนอย่างเป็นขั้นตอน	3.93	0.70	5	มาก
4. ครูใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้เคลื่อนไหว	4.15	0.89	1	มาก
5. ครูจัดกิจกรรมโดยใช้สื่อการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้นักเรียนมีความอยากรู้อยากรู้	4.14	0.83	2	มาก
6. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้จากสถานที่และเหตุการณ์จริง	3.71	1.10	4	มาก
7. ครูจัดทำสื่อการเรียนรู้ที่เพียงพอให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้	3.82	0.91	6	มาก
รวม	4.00	0.64		มาก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

จากตาราง 14 พบว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามด้านหนังสือแบบฝึกหัดและใบงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณารายชื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ ครูใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้นักเรียน

ได้เคลื่อนไหว ($\bar{X} = 4.15$) ครูจัดกิจกรรมโดยใช้สื่อการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้นักเรียนมีความอยากเรียน
 อยากรู้ ($\bar{X} = 4.14$) ครูมีการจัดทำสื่อการเรียนรู้มีจุดเน้นชัดเจนมีขนาดใหญ่มองเห็นชัดเจน มีสีสัน
 กระตุ้นความสนใจ ($\bar{X} = 4.12$) และด้านสื่อนวัตกรรมที่กระตุ้นสมองที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ
 ครูจัดทำสื่อการเรียนรู้ที่เพียงพอให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้ ($\bar{X} = 3.82$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด

ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด จำแนกเป็น 5 ด้าน 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ 4) ด้านการจัดการ 5) ด้านสภาพแวดล้อม ผลปรากฏดังตาราง 15

ตาราง 15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด โดยแยกเป็นรายด้าน

ตัวแปร	y	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅
y	1.000					
X ₁	0.501**	1.000				
X ₂	0.571**	0.561**	1.000			
X ₃	0.548**	0.217**	0.572**	1.000		
X ₄	0.511**	0.615**	0.684**	0.323**	1.000	
X ₅	0.443**	0.271**	0.767**	0.752**	0.424**	1.000

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
 **p < .01

จากตาราง 15 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ระหว่างระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน ในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 5 ด้าน ตามลำดับมากไปน้อยดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านงบประมาณ (X_2) มีความสัมพันธ์กับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน อยู่ในระดับค่อนข้างสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.571 และมีความสัมพันธ์ภายในตัวแปรดังนี้ ด้านงบประมาณ (X_2) และด้านบุคลากร (X_1) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.561

ด้านที่ 2 ด้านวัสดุอุปกรณ์ (X_3) มีความสัมพันธ์กับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.548 และมีความสัมพันธ์ภายในตัวแปรจากมากไปน้อยตามลำดับ ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านวัสดุอุปกรณ์ (X_3) และด้านงบประมาณ (X_2) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.572 ลำดับที่ 2 ด้านวัสดุอุปกรณ์ (X_3) และด้านบุคลากร (X_1) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.271 ตามลำดับ

ด้านที่ 3 ด้านการจัดการ (X_4) มีความสัมพันธ์กับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.511 และมีความสัมพันธ์ภายในตัวแปรจากมากไปน้อยตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการจัดการ (X_4) และด้านงบประมาณ (X_2) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.684 ลำดับที่ 2 ด้านการจัดการ (X_4) และด้านบุคลากร (X_1) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.615 ลำดับที่ 3 ด้านการจัดการ (X_4) และด้านวัสดุอุปกรณ์ (X_3) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.323 ตามลำดับ

ด้านที่ 4 ด้านบุคลากร (X_1) มีความสัมพันธ์กับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.501

ด้านที่ 5 ด้านสภาพแวดล้อม (X_5) มีความสัมพันธ์กับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.443 และมีความสัมพันธ์ภายในตัวแปรจากมากไปน้อยตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านสภาพแวดล้อม (X_5) และด้านงบประมาณ (X_2) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.767 ลำดับที่ 2 ด้านสภาพแวดล้อม (X_5) ด้านวัสดุอุปกรณ์ (X_3) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.752 ลำดับที่ 3 ด้านสภาพแวดล้อม (X_5) และด้านการจัดการ (X_4) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.424 ลำดับที่ 4 ด้านสภาพแวดล้อม (X_5) และด้านบุคลากร (X_1) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.271 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผลการวิจัย
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
2. เพื่อศึกษาระดับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ในปีการศึกษา 2562 จำนวนทั้งสิ้น 345 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. 2562)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ในปีการศึกษา 2562 จำนวนทั้งสิ้น 190 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้อำเภอเป็นชั้นของการแบ่งหลังจากนั้นคัดเลือกครูปฐมวัยแต่ละโรงเรียนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98 แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำนวน 40 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.42 - 0.93 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำนวน 35 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.55 - 0.95 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีถึงผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 190 ฉบับ ด้วยตนเอง พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ให้โรงเรียนส่งแบบสอบถามกลับมายังผู้วิจัย โดยผู้วิจัยกำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนและมีความสมบูรณ์ครบ 190 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายด้านและรายข้อ
2. วิเคราะห์ข้อมูลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายด้านและรายข้อ
3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ใช้การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r_{xy})

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านการจัดการ และด้านวัสดุอุปกรณ์ ตามลำดับ
2. ผลการวิเคราะห์การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านหนังสือแบบฝึกหัดและใบงาน ด้านสื่อ นวัตกรรม ที่กระตุ้นสมอง ด้านห้องเรียน และด้านสนามเด็กเล่น ตามลำดับ
3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน พบว่า ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ เมื่อปัจจัยการบริหารสถานศึกษามีค่าเพิ่มขึ้นการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานก็จะมากขึ้นด้วย โดยมีความสัมพันธ์กันเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านงบประมาณ (X_2) ($R_{xy} = 0.571$) ด้านวัสดุอุปกรณ์ (X_3) ($R_{xy} = 0.548$) ด้านการจัดการ (X_4) ($R_{xy} = 0.511$) ด้านที่ 4 ด้านบุคลากร (X_1) ($R_{xy} = 0.501$) และด้านสภาพแวดล้อม (X_5) ($R_{xy} = 0.443$)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่สมควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านการจัดการ และด้านวัสดุอุปกรณ์ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด มีการจัดสรรงบประมาณเพียงพอและเหมาะสมต่อการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน เครื่องใช้สำหรับเด็กอย่างเหมาะสมและเพียงพอ ประกอบกับผู้บริหารมีการมอบหมายงานให้แก่ครูและบุคลากรได้อย่างชัดเจนและตรงกับความรู้ความสามารถ ส่วนครูก็มีเทคนิควิธีสอนและเลือกใช้สื่อการสอนที่เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบรรจบ บุญจันทร์ (2556 : 38) ที่ระบุไว้ว่า การบริหาร

เป็นการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้บริหารและสมาชิกในองค์กร เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร และเป็นไปตามแนวคิดของจอมพงศ์ มงคลวนิช (2556 : 22) ที่ระบุไว้ว่า เป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้นจึงทำให้ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิภาพร ยืนยง (2560 : 77) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานีโดยรวม อยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านหนังสือแบบฝึกหัดและใบงาน ด้านสื่อ นวัตกรรมที่กระตุ้นสมอง ด้านห้องเรียน และด้านสนามเด็กเล่น ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จัดให้มีเครื่องเล่นที่หลากหลาย มีฐานที่เหมาะสมที่ช่วยพัฒนาการของร่างกาย และมีการทาสีผนังห้องเรียนที่มีสีสัน กระตุ้น ความสนใจและเปิดสมองของเด็ก ประกอบกับมีจัดกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นตอนการนำเสนอเนื้อหา ข้อมูลด้วยเทคนิค แปลกใหม่ มีการใช้หนังสือเรียนที่มีคุณภาพ เพื่อกระตุ้นนักเรียนให้เกิดความสนใจ และมีจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยนำเสนอข้อมูลและเนื้อหาบนพื้นที่หลากหลาย ประกอบกับครูได้ จัดทำสื่อการเรียนรู้ที่เพียงพอให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกิดานันท์ มลิทอง (2554 : 88) กล่าวว่า วัสดุอุปกรณ์เป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญที่ส่งผลต่อผู้เรียน เช่น ช่วยกระตุ้น ความสนใจให้กับผู้เรียน และการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบการเรียนการสอนช่วยให้บรรยากาศ ในการสอนน่าสนใจยิ่งขึ้น และเป็นไปในทิศทางเดียวกับแนวคิดของปรีชมน กาลพัฒน์ (2554 : 4) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียนจะเป็นสิ่งที่จะเป็นสิ่งที่ สนับสนุนทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกที่อยากเรียนและเกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมอริส (Morris, 2010 : 104) ได้ศึกษาการนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ประจำเมืองเมมฟิส (Memphis City) ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนระดับประถม มีการนำแนวคิด การจัดการเรียนรู้โดยใช้ สมองเป็นฐาน ได้มากกว่าครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา แสดงให้เห็นว่าแนวคิดการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐานดังกล่าวสามารถใช้ได้ดีและเห็นกระบวนการได้เด่นชัดในระดับประถมศึกษา เป็นไปในทำนองเดียวกับงานวิจัยของคอนเนล (Connell, 2009 : 28) ได้ศึกษาแง่มุมที่เป็นภาพรวม ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

สามารถจะนำไปพัฒนาการเรียนการสอน ช่วยส่งเสริมความสามารถให้กับผู้เรียนได้รู้ลึกถึงความสะดวกในการเรียนรู้ งานวิจัยของดูแมน (Duman, 2006 : 71) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลของการสอนโดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในการสอนรายวิชาสังคมศึกษาผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้สมองเป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบดั้งเดิม จึงทำให้การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณิกา จันทเพชร (2559 : 60) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานของโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า สภาพในการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานของโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่าการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน พบว่า ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ เมื่อปัจจัยการบริหารสถานศึกษามีค่าเพิ่มขึ้นการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานก็จะมากขึ้นด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการนำนโยบายเรื่องการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานมาปฏิบัติงานในโรงเรียนนั้นต้องอาศัยทรัพยากรทางการศึกษา ซึ่งทรัพยากรทางการศึกษาถือว่าเป็นปัจจัยการบริหารสถานศึกษา โดยผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารสถานศึกษา และสามารถบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุตามจุดมุ่งหมายในแต่ละด้าน ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านบุคคล ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านงบประมาณ ด้านการจัดการ และด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมคิด บางโม (2547 : 20) กล่าวว่า การจัดการหรือการบริหารกิจการต่าง ๆ จำเป็นต้องมีทรัพยากรเป็นปัจจัยพื้นฐานทางการจัดการ ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) และการจัดการ (Method) หากผู้บริหารไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารสถานศึกษาก็อาจทำให้ไม่สามารถบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ได้ตามจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้ หรืออาจทำได้แต่ไม่ได้ประสิทธิภาพ ดังนั้นการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียนจะมีประสิทธิภาพหรือประสพผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดนั้น ต้องอาศัยปัจจัยการบริหารสถานศึกษาเป็นตัวส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จ เป็นไปตามแนวคิดของประจักษ์ บัวผัน (2554 : 31) ที่กล่าวว่า ปัจจัยทางการบริหารนั้นมีความสำคัญต่อการบริหารงานอย่างมาก เพราะประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของคุณภาพของปัจจัยการบริหาร อันประกอบด้วย ปัจจัย

ด้านกำลังคน (Man) ปัจจัยด้านงบประมาณ (Money) ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material or Machine) ปัจจัยด้านการบริหาร (Management) ปัจจัยด้านขวัญกำลังใจในการทำงาน (Moral) และ ปัจจัยด้านเวลาในการปฏิบัติงาน (Time) เรียกว่า 5 M's+IT ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนภา ศรีลักษณ์ (2552 : 81) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองชุม อำเภอบัวแก้ว จังหวัดยโสธร ผลการศึกษาค้นพบว่า หลังจากการพัฒนา สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์กิจกรรม 5 ส พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจในการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน และกิจกรรม 5 ส สามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ได้ดี และครูใช้ทักษะการสอนทำให้นักเรียนเกิดความสนใจนักเรียนมีความสุขสนุกสนานกับการเรียนส่งผลให้นักเรียนอยากมาโรงเรียน ทำให้สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนดีขึ้น ดังนั้นจึงทำให้ปัจจัย การบริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้ สมอเป็นฐาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของวราภรณ์ เนนาเพชร (2558 : 73) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับประสิทธิผลสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุดโดยรวม และรายด้าน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมอเป็นฐานใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการศึกษปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า ด้านวัสดุอุปกรณ์ มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น ผู้บริหารศึกษา จึงควรมีการจัดหา จัดซื้อ จัดจ้าง จัดทำเองและแลกเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในโรงเรียนอย่างเหมาะสม และถูกต้องตามระเบียบ ตลอดจนควรมีการซ่อมแซมบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ เพื่อที่จะได้มีวัสดุอุปกรณ์ใช้อย่างเหมาะสมและเพียงพอ

2. จากการศึกษการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมอเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า ด้านสนามเด็กเล่น มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น ผู้บริหารศึกษาจึงควรจัดสรรแบ่งพื้นที่การเล่นหรือทำเครื่องหมายสำหรับพื้นที่เล่น

เพื่อแยกเป็นสัดส่วน เพื่อเป็นการเพิ่มพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนควรจัดให้มีการตรวจสอบสภาพความปลอดภัยของสนามและเครื่องเล่นอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มความปลอดภัยแก่เด็กได้อย่างดียิ่งขึ้น

3. จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า ด้านงบประมาณ มีความสัมพันธ์กับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ เพื่อเป็นการจัดให้มีแผนการใช้จ่ายเงินของโรงเรียนที่เหมาะสมและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถ้ามีการจัดสรรงบประมาณที่ชัดเจน รวดเร็ว มีการวางแผน มีการควบคุมดูแล และมีการใช้จ่ายเงินงบประมาณที่ประหยัดและคุ้มค่าก็จะทำให้จัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐาน ได้แก่ สนามเด็กเล่น ห้องเรียน กระบวนการเรียนรู้ หนังสือแบบฝึกหัดและใบงาน และสื่อนวัตกรรม ที่กระตุ้นสมอง มีประสิทธิภาพที่มากยิ่งขึ้นตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อที่จะได้ข้อมูลที่เจาะลึกเพิ่มมากยิ่งขึ้น
2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดเท่านั้น ในการศึกษารoundต่อไปควรมีการศึกษารูปแบบในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาอื่น เพื่อจะได้นำผลการศึกษาที่ได้มาเปรียบเทียบความแตกต่าง และเพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่ถูกต้องและชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560**. กรุงเทพฯ :
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- กฤษณา สมะวรรณนะ. (2547). **เอกสารประกอบการสอนปฐมวัย**. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2554). **เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรูญี แก้วเอียน. (2557). **เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ**. สงขลา : ชานเมืองการพิมพ์.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2556). **การบริหารองค์กรและบุคลากรทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2548). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ :
บุ๊ค พอยท์.
- เฉลิมชัย หาญกล้า. (2559). **การบริหารการศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**.
กรุงเทพฯ : แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2552). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการศึกษา**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดอกจันทร์ คำมีรัตน์ และคณะ. (2552). **กลยุทธ์ในการบริหารงาน**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ดารุณี ประพันธ์. (2557). **การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบสืบเสาะหาความรู้**. สุรินทร์ :
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- ธรรมรส โชติบุญขร และจำรัส นองมาก. (2554). **การบริหารทรัพยากรมนุษย์**. กรุงเทพฯ :
เอเอส การพิมพ์.
- ธานีรินทร์ ศิลปจารุ. (2560). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS**.
กรุงเทพฯ : บิซซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- ธำรงค์ศักดิ์ คงคาสวัสดิ์. (2550). **ทุนมนุษย์ : การกำหนดตัวชี้วัดเพื่อพัฒนา**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ลักษณ์.
- นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์. (2557). **หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. นนทบุรี : ธีรณสาร.
- นภา ศรีลักษณ์. (2552). **การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน**
โรงเรียนบ้านหนองชุม อำเภอบัวตี่ จังหวัดยโสธร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นฤมล เนียมหอม. (2556). **การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย**.
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- นิตยา ภัตสรศิริ และวิศิษฐ์ ลิ้มพัฒนศิริ. (2556). การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ
สำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เหมาะสมกับท้องถิ่น. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นิตยา จันทระจิตร. (2553). การเรียนรู้ด้านการคิด. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บรรจบ บุญจันทร์. (2556). การบริหารสถาบันเพื่อความเป็นเลิศ. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ประจักษ์ บัวพันธ์. (2554). หลักการบริหารสาธารณสุข. ขอนแก่น : ภาควิชาบริหารงานสาธารณสุข
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประภาพรรณ รักเลี้ยง. (2556). หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา. พิษณุโลก :
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปริชมน กาลพัฒน์. (2554). “การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน: Brain - based Learning.”
ข่าวสารวิชาการ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 1 (11) : 4.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พรพิไล เลิศวิชา. (2550). ออกแบบกระบวนการเรียนรู้โดยเข้าใจสมอง. กรุงเทพฯ :
ด้านสุขภาพการพิมพ์.
- _____. (2558). Roadmap...การพลิกโฉมโรงเรียน ป.1 อ่านออก เขียนได้ใน 1 ปี. กรุงเทพฯ :
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ.
- พัชรี ผลโยธิน และคณะ. (2550). การเรียนรู้ ของเด็กปฐมวัยไทย : ตามแนวคิดไฮสโคป.
กรุงเทพฯ : วิ.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- ภาวดี อนันต์นารี. (2555). หลักการแนวคิดทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. ชลบุรี : พิมพ์มนตรี.
- วรารักษ์ เน่าเพชร. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับประสิทธิผลสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(การบริหารการศึกษา). ปทุมธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วิภาพร ยืนยง. (2560). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2553). การพัฒนาการเรียนการสอนภาควิชาหลักสูตรและการสอน.
มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2548). การบริหารจัดการและการบริหารการพัฒนาขององค์กรตาม

รัฐธรรมนูญและหน่วยงานของรัฐ. กรุงเทพฯ : นิธิธรรม.

วิโรจน์ สารรัตน์. (2555). แนวคิดทฤษฎีและประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ.

สถาบันคลังสมองของชาติ. (2551). สมอกับการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : เบสท์ กราฟิคเพรส.

สถาบันวิชาการการเรียนรู้. (2551). แนวทางการสอน **Brain Based Learning**. (ออนไลน์).

แหล่งที่มา : www.nbl.or.th. 18 ธันวาคม 2560.

สมคิด บางโม. (2547). หลักการจัดการ. กรุงเทพฯ : นาอักษรรการพิมพ์.

สัมมา รณรัชย์. (2553). ทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. (2560). แผนกลยุทธ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาตราด. ตราด : สำนักงานฯ.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. (2562). ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : https://data.bopp-obec.info/emis/index_area.php?Area_CODE=2301. 8 กรกฎาคม 2562.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ

พ.ศ. 2559. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. (2553). การวัดและประเมินแนวใหม่เด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า.

สุทธิวรรณ ดันตริจนาวงศ์. (2553). แนวคิดร่วมสมัยทางการบริหาร. นนทบุรี :

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุนทร โคตรบรรเทา. (2554). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.

สุพรรณิกา จันทเพชร. (2559). การดำเนินงานการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานของโรงเรียนแกนนำ

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.

(การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุรพันธ์ จันทแดนสุวรรณ. (2550). หลักการบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ : พิมพ์ลักษณ์.

สุริยา ฝ่องเสนาะ. (2556). การศึกษาของเด็กปฐมวัย หัวใจสำคัญของการศึกษา. (ออนไลน์).

แหล่งที่มา : www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy. 2 กุมภาพันธ์

2561.

เสริมสุข ชลวณิช. (2553). การบริหารงานพัสดุโดยยึดหลักธรรมาภิบาลและความโปร่งใส.

กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครอง.

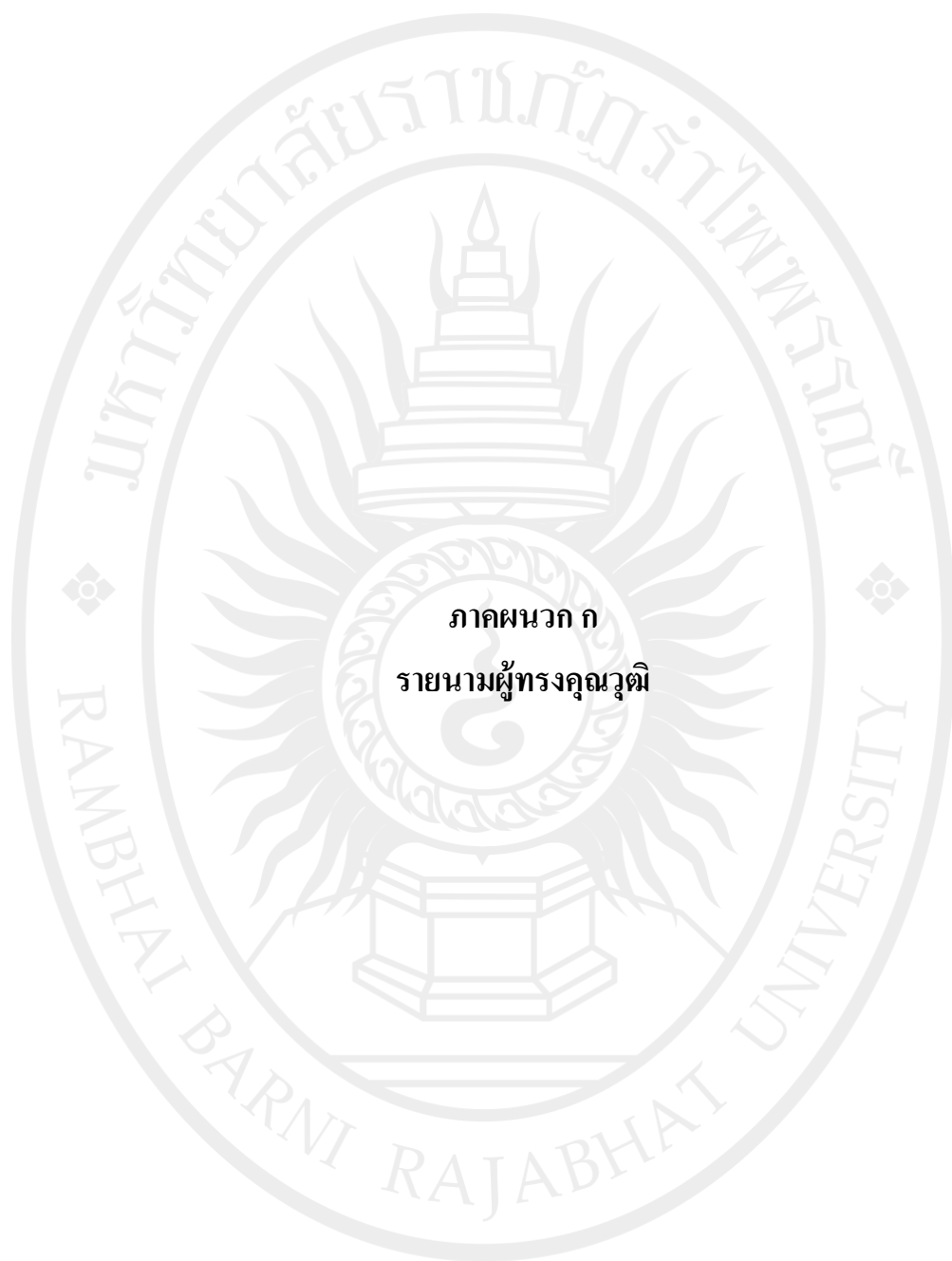
อุทัย บุญประเสริฐ. (2553). การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

- Connell, J.D. (2009). "The Global Aspects of Brain - based Learning," **Educational Horizons**. 88 (1) : 28.
- Cronbach, L.J. (1990). **Essentials of Psychological Testing**. 5th ed. New York : Harper Collins.
- Duman, B. (2006). "The Effect of Brain - based Instruction to Improve on Students Academic Achievement in Social Studies Instruction," **Paper presented in 9th international Conference on Engineering Education**.
- Krejcie, R.V., & Morgan D.W. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities," **Education and Psychology Measurement**. 30 (3) : 607 - 608.
- Morris, L.T. (2010). **Brain - based Learning and Classroom Practice: A Study Investigating Instructional Methodologies of Urban School Teachers**. America : Arkansas State University.
- Nicola, C. (2003). **The Thinking Child Brain - based Learning for the Foundation Stage**. Stafford : Network Educational.

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. นายอัมพล หันทอง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
2. นางสาวกัญชพร ปานเพชร ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนบ้านคลองมะนาว
3. นายประศาสน์ เกตุบันเทิง ผู้อำนวยการ
โรงเรียนบ้านหาดเล็ก จังหวัดตราด
5. นางสาวรุ่งทิวา หาดอ้าน ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนอนุบาลตราด จังหวัดตราด
4. นางสาวหัตถาพร ศิลาชัย ครูชำนาญการ
โรงเรียนอนุบาลวัดคลองใหญ่ จังหวัดตราด

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ อว ๐๖๓๓.๑๓/ว ๐๑๔๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวสุภาภรณ์ เทียงทางธรรม นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวัสดิ์ ศิริศาสนันท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.บุญยกุล หัตถกิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรคศรีวร)

ผู้ช่วยอธิการบดี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๓ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ว ๐๑๔๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลองมะนาว

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวสุภาภรณ์ เทียงทางธรรม นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวัสดิ์ ศิริศาสนันท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.บุญยกุล หัตถกิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรคศรีวร)

ผู้ช่วยอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

โทรศัพท์ ๐ ๓๔๓๑ ๔๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๔๔๗ ๑๐๖๑

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ว ๐๑๔๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหาดเล็ก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวสุภาภรณ์ เทียงทางธรรม นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวัสดิ์ ศิริศาสนันท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.บุญยกุล หัตถกิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๑๖๗

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรคศรีวร)

ผู้ช่วยอธิการบดี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๑ ๔๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ที่ อว ๐๖๓๓.๑๓/ว ๐๑๔๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวัดคลองใหญ่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวสุภาภรณ์ เทียงทางธรรม นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวัสดิ์ ศิริศาสนันท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.บุญยกุล หัตถกิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าบุคลากรในหน่วยงานของท่านคือนางสาวทัศนพร ศิลาชัย เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญบุคลากรเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๑๖๕

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรคศรีวร)

ผู้ช่วยอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ว ๐๑๔๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลตราด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวสุภาภรณ์ เทียงทางธรรม นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวัสดิ์ ศิริศานันท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.บุญยกุล หัตถกิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าบุคลากรในหน่วยงานของท่านคือนางสาวรุ่งทิพา หาดอ้าน เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญบุคลากรเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๑๖๗

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรคศรีวร)

ผู้ช่วยอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ว ๐๑๕๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ชุด

ด้วยนางสาวสุภาภรณ์ เทียงทางธรรม นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวัสดิ์ ศิริศาสนันท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.บุญยกุล หัตถกิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นางสาวสุภาภรณ์ เทียงทางธรรม นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูในสถานศึกษาของท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรถศรีวร)
ผู้ช่วยอธิการบดี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ว ๐๑๖๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ชุด

ด้วยนางสาวสุภาภรณ์ เทียงทางธรรม นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวรรค์ ศิริศาสนันท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.บุญยกุล หัตถกิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกสถานศึกษาของท่านเป็นกลุ่มตัวอย่าง จึงขออนุญาตนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับครูในสถานศึกษาของท่าน

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นางสาวสุภาภรณ์ เทียงทางธรรม เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

qGar

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรถศรีวร)

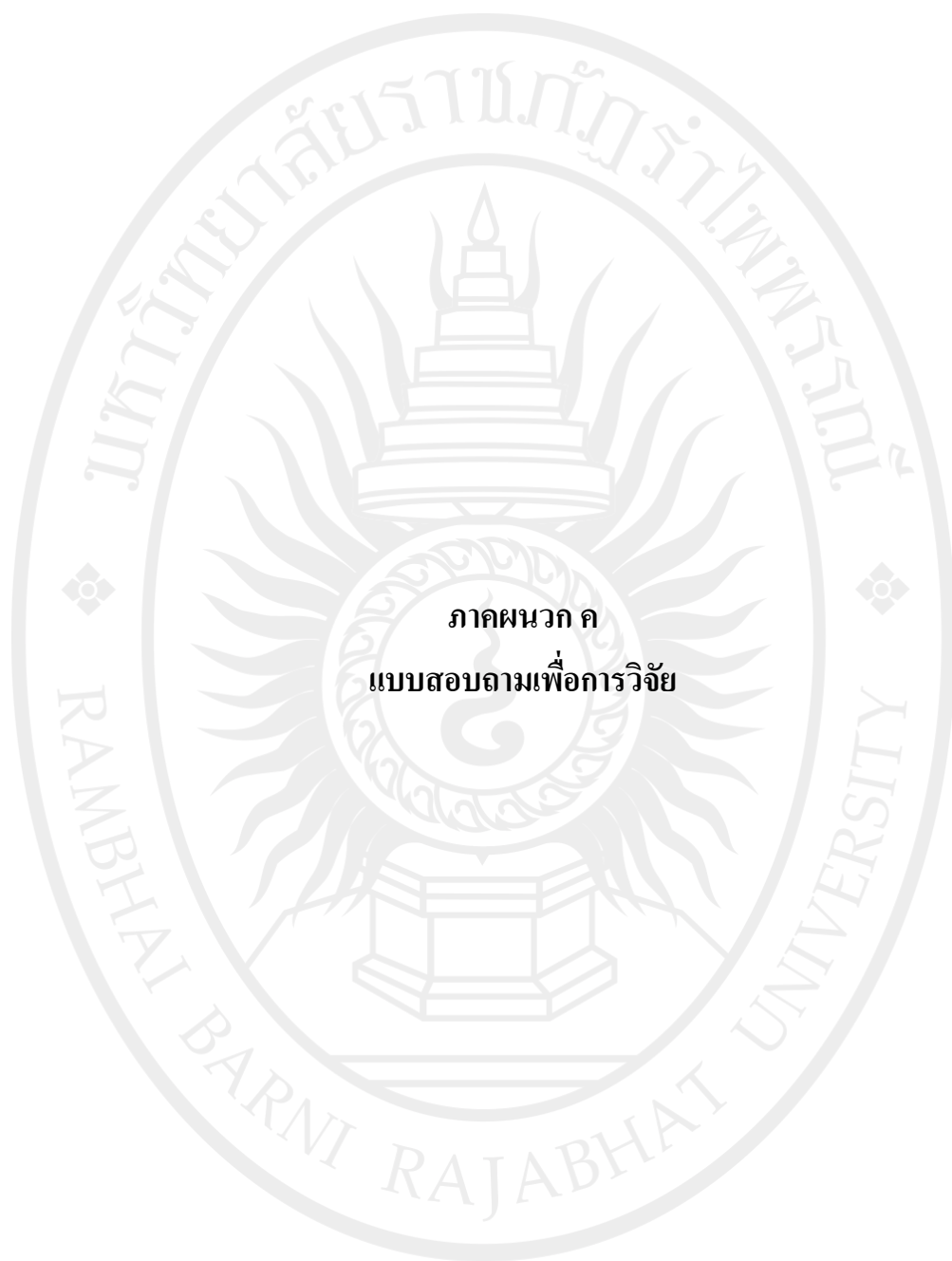
ผู้ช่วยอธิการบดี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
โดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารจัดการองค์การให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

กรุณาอ่านและตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง เพราะข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงเท่านั้นที่จะช่วยให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความถูกต้อง คำตอบของท่านผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับและการแปรผลการวิจัยจะเป็นในรูปส่วนรวม ไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการของท่านแต่อย่างใด

ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวสุภาภรณ์ เทียงทางธรรม

นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 1 ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ตราด

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือให้ตรงกับของท่านมากที่สุด โดยกำหนด
คะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมากที่สุด
4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมาก
3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติปานกลาง
2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อย
1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา		ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านบุคลากร						
1.	ผู้บริหารสถานศึกษาให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจและแก้ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน					
2.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองอยู่เสมอ					
3.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทุกคนมีสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน					
4.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน					
5.	ผู้บริหารสถานศึกษาให้อิสระในการทำงานที่ตรงกับความถนัดและความสนใจของบุคลากร					
6.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้บุคลากรที่ผ่านการศึกษาฝึกอบรมได้นำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการปฏิบัติงาน					
7.	บุคลากรมีความรู้และประสบการณ์ที่เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย					
8.	ครูมีเทคนิควิธีสอนและเลือกใช้สื่อการสอนที่เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ					

ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา		ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านงบประมาณ						
9.	โรงเรียนได้รับการจัดสรรงบประมาณเพียงพอและเหมาะสมต่อการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
10.	โรงเรียนมีระบบบริหารงบประมาณได้อย่างชัดเจนตรวจสอบได้					
11.	โรงเรียนมีการเบิกจ่ายงบประมาณเป็นไปอย่างรวดเร็วทันตามกำหนดเวลา					
12.	มีการแต่งตั้งบุคลากรในการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงินและบัญชีของโรงเรียน					
13.	มีการจัดให้มีแผนการใช้จ่ายเงินของโรงเรียนอย่างเหมาะสม					
14.	มีการควบคุม ดูแล การใช้จ่ายเงินงบประมาณอย่างประหยัดและคุ้มค่า					
15.	มีการตรวจสอบหลักฐานการรับจ่ายเงินให้เป็นปัจจุบัน					
16.	มีการรายงานผลการปฏิบัติงานด้านการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียนให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามกำหนด					
ด้านวัสดุอุปกรณ์						
17.	โรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน เครื่องใช้สำหรับเด็กอย่างเหมาะสม และเพียงพอ					
18.	มีการแต่งตั้งบุคลากรในการตรวจสอบหรือตรวจพัสดุของโรงเรียนอย่างเหมาะสม					
19.	มีการจำหน่ายพัสดุที่ชำรุด เสียหาย เสื่อมสภาพของโรงเรียนอย่างถูกต้องและเป็นปัจจุบัน					
20.	มีการควบคุม ดูแล การเบิกใช้พัสดุโรงเรียนอย่างประหยัด และได้ประโยชน์คุ้มค่า					
21.	มีการจัดให้มีแผนการใช้พัสดุของโรงเรียนอย่างเหมาะสม					

ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา		ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
22.	มีการซ่อมแซมบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน					
23.	มีการจัดหา จัดซื้อ จัดจ้าง จัดทำเองและแลกเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในโรงเรียนอย่างเหมาะสมและถูกต้องตามระเบียบ					
24.	มีการจัดให้เจ้าหน้าที่พัสดุ จัดทำบัญชีควบคุมพัสดุให้สามารถตรวจสอบและควบคุมการใช้ได้					
ด้านการจัดการ						
25.	โรงเรียนมีการจัดแบ่งงานอย่างเป็นระบบ					
26.	โรงเรียนมีการมอบหมายงานให้แก่บุคลากรได้อย่างชัดเจนไม่ซ้ำซ้อน					
27.	โรงเรียนมีการจัดทำข้อมูลการดำเนินงาน อย่างชัดเจน					
28.	โรงเรียนมีการมอบหมายงานให้แก่บุคลากรสอดคล้องกับความรู้ความสามารถ					
29.	โรงเรียนมีการวางระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง					
30.	มีการกำหนดนโยบายของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน					
31.	โรงเรียนมีการวางแผนงาน ทบทวน ปรับแผนงาน และประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ					
32.	มีการปรับปรุงการจัดระเบียบงานในโรงเรียนอยู่เสมอ					
ด้านสภาพแวดล้อม						
33.	มีการสร้างสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียนเพื่อให้มีความภาคภูมิใจในสถาบัน					
34.	มีการตกแต่งอาคารเรียน สนามหญ้า รั้ว จัดห้องเรียน ห้องพัสดุ สำนักงานห้องน้ำ ห้องส้วม ให้ปลอดภัยสวยงาม					

ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา		ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
35.	มีการสร้างความรู้สึกรักให้มีความรักต้นไม้ โดยเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียน ได้ปลูกดูแลรักษา ต้นไม้ด้วยตนเอง					
36.	มีการพัฒนาจัดแปลงให้เกิดสิ่งใหม่ เช่น การจัดสถานที่ การทำงานของครู การจัดโต๊ะเรียน การจัดป้ายนิเทศ					
37.	มีการใช้ของหรือสถานที่ของโรงเรียนอย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด					
38.	มีการจัดตกแต่งห้องเรียนมี มุมหนังสือ สื่อการเรียน การสอนและวัสดุต่าง ๆ					
39.	มีการปรับปรุง ซ่อมแซม บำรุงรักษาสภาพแวดล้อม ภายในและภายนอกบริเวณ โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง					
40.	มีการจัดสภาพแวดล้อมที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น					

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 2 การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือให้ตรงกับสภาพจริงและสอดคล้องกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพียงคำตอบเดียว โดยกำหนดคะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมากที่สุด
 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมาก
 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติปานกลาง
 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อย
 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยใช้สมองเป็นฐาน		ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านสนามเด็กเล่น						
1.	โรงเรียนจัดให้มีเครื่องเล่นที่สนุกสนานตื่นเต้น					
	2. โรงเรียนจัดให้มีสนามเด็กเล่นที่ให้นักเรียนได้เล่นทุกวัน เพื่อกระตุ้นพัฒนาการร่างกาย					
3.	โรงเรียนจัดให้มีเครื่องเล่นที่หลากหลายมีฐานที่เหมาะสมที่ช่วยพัฒนาการของร่างกาย					
4.	โรงเรียนมีการแบ่งพื้นที่การเล่นหรือทำเครื่องหมายสำหรับพื้นที่เล่น เพื่อแยกเป็นสัดส่วน					
5.	โรงเรียนมีครูคอยดูแลความปลอดภัยในการเล่นเครื่องเล่นของนักเรียน					
6.	โรงเรียนจัดให้มีพื้นที่ สนามหญ้า ทราย หรือวัสดุกันกระแทก รองรับบริเวณที่อาจมีอันตราย					
7.	โรงเรียนจัดให้มีการตรวจสอบสภาพ ความปลอดภัยของสนามและเครื่องเล่นอย่างสม่ำเสมอ					
ด้านห้องเรียน						
8.	ทุกห้องเรียนมีมุมอ่านหนังสือเพื่อจัดกิจกรรมการอ่านให้ได้รักการอ่าน					

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยใช้สมองเป็นฐาน		ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
9.	ทุกห้องเรียนมีโต๊ะ เก้าอี้เพียงพอและอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้					
10.	ทุกห้องเรียนมีการจัดโต๊ะเรียนเป็นกลุ่มเพื่อสะดวกในการจัดกิจกรรมกลุ่ม					
11.	โรงเรียนมีการทำสีผนังห้องเรียนที่มีสีสัน กระตุ้นความสนใจและเปิดสมองของเด็ก					
12.	ทุกห้องเรียนมีสื่อการสอน ที่สอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน					
13.	ทุกห้องเรียนมีพื้นที่สำหรับการจัดแสดงผลงานนักเรียน					
14.	ทุกห้องเรียนมีชั้นแยก จัดเก็บอุปกรณ์ เครื่องเขียน หนังสือเรียน สมุดแบบฝึกหัด อย่างเป็นระเบียบ					
ด้านกระบวนการเรียนรู้						
15.	ครูมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียน ได้อบอุ่นร่างกายที่เหมาะสม					
16.	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยนำเสนอข้อมูล และเนื้อหาบนพื้นที่หลากหลาย					
17.	ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บัตรภาพ บัตรคำ แถบประโยคเพื่อเสนอความรู้ต่าง ๆ					
18.	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี เพื่อสอดคล้องกับเนื้อหาที่จำเป็น					
19.	ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการสรุปเนื้อหาความรู้ ในรูปแบบของกราฟ ชาร์ต ตาราง					
20.	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นตอนการนำเสนอเนื้อหา ข้อมูล ด้วยเทคนิคแปลกใหม่					
21.	ครูมีกิจกรรมการสอนที่ช่วยเหลือนักเรียน ที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล					

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยใช้สมองเป็นฐาน		ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านหนังสือแบบฝึกหัดและใบงาน						
22.	โรงเรียนมีหนังสือเรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตรการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน					
23.	โรงเรียนจัดมีการใช้แบบฝึกหัดที่ออกแบบการเรียนรู้จากง่ายไปหายาก ทำให้ เกิดการเรียนรู้ง่าย					
24.	โรงเรียนใช้หนังสือเรียนที่มีรูปแบบการนำเสนอทั้งตาราง แผนผัง แผนภาพ ไดอะแกรม ฯลฯ					
25.	โรงเรียนจัดให้มีการใช้หนังสือเรียนที่มีคุณภาพทั้งเพื่อกระตุ้นนักเรียนให้เกิดความสนใจ					
26.	โรงเรียนจัดให้มีหนังสืออ่านเพิ่มเติมให้นักเรียนที่เหมาะสมกับวัย และพัฒนาการของเด็ก					
27.	โรงเรียนจัดให้มีแบบฝึกหัดที่มีจำนวนเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน					
28.	โรงเรียนจัดใบงานเพียงพอต่อความต้องการเพื่อพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ					
ด้านสื่อวัตกรรมการกระตุ้นสมอง						
29.	โรงเรียนมีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น สื่อของจริง สื่อสามมิติ และสื่อสองมิติ					
30.	ครูมีการจัดทำสื่อการเรียนรู้มีจุดเน้นชัดเจนมีขนาดใหญ่ มองเห็นชัดเจน มีสีสันกระตุ้นความสนใจ					
31.	ครูมีการจัดทำสื่อการเรียนรู้ที่ช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจของนักเรียนอย่างเป็นขั้นตอน					
32.	ครูใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้เคลื่อนไหว					
33.	ครูจัดกิจกรรมโดยใช้สื่อการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้นักเรียนมีความอยากเรียน อยากรู้					

34.	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้จากสถานที่และเหตุการณ์จริง					
35.	ครูจัดทำสื่อการเรียนรู้ที่เพียงพอให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้					

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ง
ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 16 ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

รายการข้อคำถาม	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
	1	2	3	4	5			
ด้านบุคลากร								
1. ผู้บริหารสถานศึกษาให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจและแก้ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
3. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทุกคน มีสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
5. ผู้บริหารสถานศึกษาให้อิสระในการทำงานที่ตรงกับความถนัดและความสนใจของบุคลากร	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
6. ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้บุคลากรที่ผ่านการศึกษาฝึกอบรมได้นำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7. บุคลากรมีความรู้และประสบการณ์ที่เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8. ครูมีเทคนิควิธีสอนและเลือกใช้สื่อการสอนที่เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 16 (ต่อ)

รายการข้อคำถาม	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
	1	2	3	4	5			
ด้านงบประมาณ								
9. โรงเรียนได้รับการจัดสรรงบประมาณ เพียงพอและเหมาะสมต่อการดำเนินงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
10. โรงเรียนมีระบบบริหารงบประมาณ ได้อย่างชัดเจน ตรวจสอบได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11. โรงเรียนมีการเบิกจ่ายงบประมาณ เป็นไปอย่างรวดเร็วทันตามกำหนดเวลา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12. มีการแต่งตั้งบุคลากรในการตรวจสอบ ภายในเกี่ยวกับการเงินและบัญชี ของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13. มีการจัดให้มีแผนการใช้จ่ายเงินของ โรงเรียนอย่างเหมาะสม	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
14. มีการควบคุม ดูแล การใช้จ่ายเงิน งบประมาณอย่างประหยัดและคุ้มค่า	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
15. มีการตรวจสอบหลักฐานการรับจ่ายเงิน ให้เป็นปัจจุบัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
16. มีการรายงานผลการปฏิบัติงาน ด้านการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียน ให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามกำหนด	+1	+1	+1	+1	-1	4	0.80	ใช้ได้
ด้านวัสดุอุปกรณ์								
17. โรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียน การสอน เครื่องใช้สำหรับเด็ก อย่างเหมาะสม และเพียงพอ	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้

ตาราง 16 (ต่อ)

รายการข้อคำถาม	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
	1	2	3	4	5			
18. มีการแต่งตั้งบุคลากรในการตรวจสอบ หรือตรวจพัสดุของโรงเรียน อย่างเหมาะสม	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
19. มีการจำหน่ายพัสดุที่ชำรุด เสียหาย เสื่อมสภาพของโรงเรียนอย่างถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
20. มีการควบคุม ดูแล การเบิกใช้พัสดุ โรงเรียนอย่างประหยัดและได้ประโยชน์ คุ้มค่า	-1	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
21. มีการจัดให้มีแผนการใช้พัสดุ ของโรงเรียนอย่างเหมาะสม	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
22. มีการซ่อมแซมบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
23. มีการจัดหา จัดซื้อ จัดจ้าง จัดทำเองและ แลกเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในโรงเรียน อย่างเหมาะสมและถูกต้องตามระเบียบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
24. มีการจัดให้เจ้าหน้าที่พัสดุ จัดทำบัญชี ควบคุมพัสดุให้สามารถตรวจสอบ และควบคุมการใช้ได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านการจัดการ								
25. โรงเรียนมีการจัดแบ่งงานอย่างเป็นระบบ	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
26. โรงเรียนมีการมอบหมายงานให้แก่ บุคลากรได้อย่างชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
27. โรงเรียนมีการจัดทำข้อมูลการดำเนินงาน อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 16 (ต่อ)

รายการข้อคำถาม	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
	1	2	3	4	5			
28. โรงเรียนมีการมอบหมายงานให้แก่บุคลากรสอดคล้องกับความรู้ความสามารถ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
29. โรงเรียนมีการวางระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
30. มีการกำหนดนโยบายของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
31. โรงเรียนมีการวางแผนงาน ทบทวน ปรับแผนงานและประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ	-1	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
32. มีการปรับปรุงการจัดระเบียบงานในโรงเรียนอยู่เสมอ	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
ด้านสภาพแวดล้อม								
33. มีการสร้างสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียนเพื่อให้มีความภาคภูมิใจในสถาบัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
34. มีการตกแต่งอาคารเรียน สนามหญ้า รั้ว จัดห้องเรียน ห้องพักรู้ สำนักงานห้องน้ำ ห้องส้วม ให้ปลอดภัยสวยงาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
35. มีการสร้างความรู้สึกรักให้มีความรักต้นไม้ โดยเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนได้ปลูกดูแลรักษาต้นไม้ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
36. มีการพัฒนาดัดแปลงให้เกิดสิ่งใหม่ เช่น การจัดสถานที่การทำงานของครู การจัดโต๊ะเรียน การจัดป้ายนิเทศ	0+	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้

ตาราง 16 (ต่อ)

รายการข้อคำถาม	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
	1	2	3	4	5			
37. มีการใช้ของหรือสถานที่ของโรงเรียน อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
38. มีการจัดตกแต่งห้องเรียนมีมุมหนังสือ สื่อการเรียนการสอนและวัสดุต่าง ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
39. มีการปรับปรุง ซ่อมแซม บำรุงรักษา สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก บริเวณโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
40. มีการจัดสภาพแวดล้อมที่สอดคล้องกับ สภาพท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 17 ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เรื่อง การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราด

รายการข้อคำถาม	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
	1	2	3	4	5			
ด้านสนามเด็กเล่น								
1. โรงเรียนจัดให้มีเครื่องเล่นที่สนุกสนาน ตื่นเต้น	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
2. โรงเรียนจัดให้มีสนามเด็กเล่นที่ให้นักเรียน ได้เล่นทุกวันเพื่อกระตุ้น พัฒนาการร่างกาย	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
3. โรงเรียนจัดให้มีเครื่องเล่นที่หลากหลาย มีฐานที่เหมาะสมที่ช่วยพัฒนาการ ของร่างกาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4. โรงเรียนมีการแบ่งพื้นที่การเล่นหรือทำ เครื่องหมายสำหรับพื้นที่เล่น เพื่อแยก เป็นสัดส่วน	+1	+1	+1	+1	-1	4	0.80	ใช้ได้
5. โรงเรียนมีครูคอยดูแลความปลอดภัย ในการเล่นเครื่องเล่นของนักเรียน	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
6. โรงเรียนจัดให้มีพื้นที่ สนามหญ้า ทราย หรือวัสดุกันกระแทก รองรับบริเวณ ที่อาจมีอันตราย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7. โรงเรียนจัดให้มีการตรวจสอบสภาพ ความปลอดภัยของสนามและเครื่องเล่น อย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านห้องเรียน								
8. ทุกห้องเรียนมีมุมอ่านหนังสือเพื่อจัด กิจกรรมการอ่านให้เด็กรักการอ่าน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 17 (ต่อ)

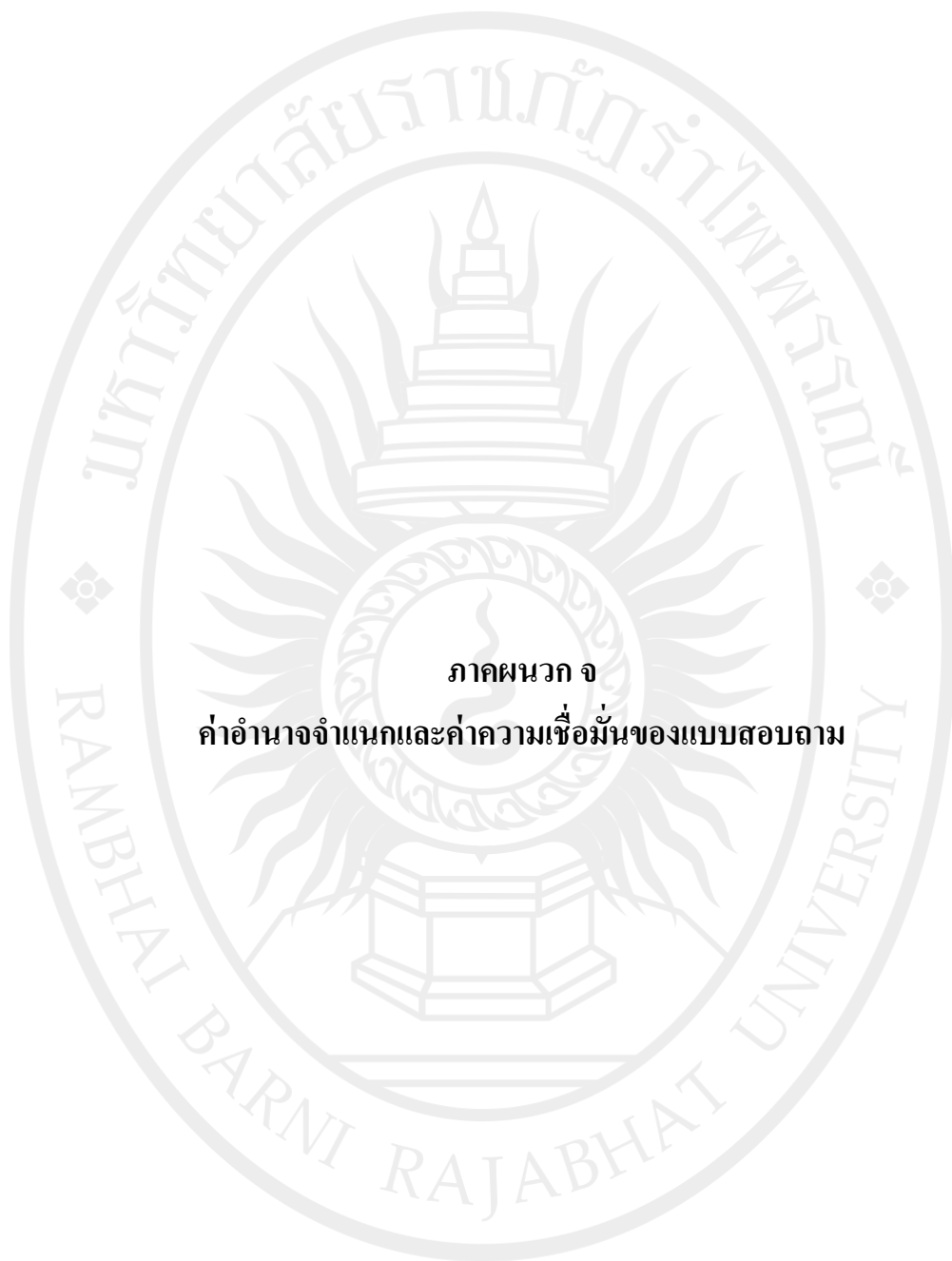
รายการข้อคำถาม	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
	1	2	3	4	5			
9. ทุกห้องเรียนมีโต๊ะ เก้าอี้เพียงพอ และอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
10. ทุกห้องเรียนมีการจัดโต๊ะเรียนเป็นกลุ่ม เพื่อสะดวกในการจัดกิจกรรมกลุ่ม	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
11. โรงเรียนมีการทาสีผนังห้องเรียนที่มีสีสัน กระตุ้นความสนใจและเปิดสมองของเด็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12. ทุกห้องเรียนมีสื่อการสอนที่สอดคล้องกับ เหตุการณ์ปัจจุบัน	+1	+1	+1	+1	-1	4	0.80	ใช้ได้
13. ทุกห้องเรียนมีพื้นที่สำหรับการจัด แสดงผลงานนักเรียน	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
14. ทุกห้องเรียนมีชั้นแยก จัดเก็บอุปกรณ์ เครื่องเขียน หนังสือเรียน สมุดแบบฝึกหัด อย่างเป็นระเบียบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านกระบวนการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
15. ครูมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้อบอุ่น ร่างกายที่เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
16. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยนำเสนอ ข้อมูลและเนื้อหาบนพื้นที่หลากหลาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
17. ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ บัตรภาพ บัตรคำ แถบประโยคเพื่อเสนอ ความรู้ต่าง ๆ	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
18. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ เทคโนโลยีเพื่อสอดคล้องกับเนื้อหา ที่จำเป็น	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้

ตาราง 17 (ต่อ)

รายการข้อคำถาม	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
	1	2	3	4	5			
19. ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการ สรุปเนื้อหาความรู้ ในรูปแบบของกราฟ ชาร์ต ตาราง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
20. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นตอนการ นำเสนอเนื้อหาข้อมูล ด้วยเทคนิคแปลก ใหม่	+1	+1	+1	+1	-1	4	0.80	ใช้ได้
21. ครูมีกิจกรรมการสอนที่ช่วยเหลือนักเรียน ที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ด้านหนังสือแบบฝึกหัดและใบงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
22. โรงเรียนมีหนังสือเรียนที่สอดคล้องกับ หลักสูตรการจัดการเรียนรู้แบบใช้ สมองเป็นฐาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
23. โรงเรียนจัดมีการใช้แบบฝึกหัด ที่ออกแบบการเรียนรู้จากง่ายไปหายาก ทำให้เกิดการเรียนรู้ง่าย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
24. โรงเรียนใช้หนังสือเรียนที่มีรูปแบบ การนำเสนอทั้งตาราง แผนผัง แผนภาพ ไดอะแกรม ฯลฯ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
25. โรงเรียนจัดให้มีการใช้หนังสือเรียน ที่มีคุณภาพทั้งเพื่อกระตุ้นนักเรียนให้เกิด ความสนใจ	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
26. โรงเรียนจัดให้มีหนังสืออ่านเพิ่มเติมให้ นักเรียนที่เหมาะสมกับวัย และพัฒนาการ ของเด็ก	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้

ตาราง 17 (ต่อ)

รายการข้อคำถาม	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
	1	2	3	4	5			
27. โรงเรียนจัดให้มีแบบฝึกหัดที่มีจำนวน เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
28. โรงเรียนจัดใบงานเพียงพอต่อความ ต้องการเพื่อพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ	+1	+1	+1	+1	-1	4	0.80	ใช้ได้
ด้านสื่อวัตกรรมการกระตุ้นสมอง	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
29. โรงเรียนมีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น สื่อของจริงสามมิติ และสื่อสองมิติ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
30. ครูมีการจัดทำสื่อการเรียนรู้มีจุดเน้น ชัดเจนมีขนาดใหญ่มองเห็นชัดเจน มีสีสัน กระตุ้นความสนใจ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
31. ครูมีการจัดทำสื่อการเรียนรู้ที่ช่วยสร้าง ความรู้ความเข้าใจของนักเรียน อย่างเป็นขั้นตอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
32. ครูใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้เคลื่อนไหว	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
33. ครูจัดกิจกรรมโดยใช้สื่อการเรียนรู้ ที่กระตุ้นให้นักเรียนมีความอยากเรียน อยากรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
34. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาส ให้เด็กได้เรียนรู้จากสถานที่ และเหตุการณ์จริง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
35. ครูจัดทำสื่อการเรียนรู้ที่เพียงพอให้นักเรียน ทุกคนได้เรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก จ
คำอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 18 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัจจัยการบริหาร
สถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
ด้านบุคลากร	
1.	0.93
2.	0.86
3.	0.84
4.	0.88
5.	0.66
6.	0.53
7.	0.87
8.	0.65
ด้านงบประมาณ	
9.	0.84
10.	0.87
11.	0.65
12.	0.70
13.	0.62
14.	0.86
15.	0.57
16.	0.50
ด้านวัสดุอุปกรณ์	
17.	0.75
18.	0.47
19.	0.63
20.	0.57
21.	0.68
22.	0.90
23.	0.93

ตาราง 18 (ต่อ)

	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
ด้านการจัดการ	24.	0.48
	25.	0.44
	26.	0.44
	27.	0.65
	28.	0.72
	29.	0.62
	30.	0.86
	31.	0.46
	32.	0.50
ด้านสภาพแวดล้อม	33.	0.61
	34.	0.47
	35.	0.47
	36.	0.69
	37.	0.73
	38.	0.88
	39.	0.42
	40.	0.52

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด มีค่าอยู่ระหว่าง 0.42 - 0.93

ค่าความเชื่อมั่นของปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาตราด เท่ากับ 0.97

ตาราง 19 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการจัดการศึกษาระดับ
ปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
ด้านสนามเด็กเล่น	
1.	0.55
2.	0.95
3.	0.56
4.	0.69
5.	0.91
6.	0.91
7.	0.77
ด้านห้องเรียน	
8.	0.88
9.	0.86
10.	0.86
11.	0.60
12.	0.62
13.	0.91
14.	0.60
ด้านกระบวนการเรียนรู้	
15.	0.72
16.	0.77
17.	0.74
18.	0.60
19.	0.62
20.	0.91
21.	0.60

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
ด้านหนังสือแบบฝึกหัดและใบงาน	
22.	0.72
23.	0.77
24.	0.74
25.	0.95
26.	0.95
27.	0.88
28.	0.86
ด้านสื่อวัตกรรมการกระตุ้นสมอง	
29.	0.86
30.	0.60
31.	0.62
32.	0.91
33.	0.60
34.	0.87
35.	0.91

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด มีค่าอยู่ระหว่าง 0.55 - 0.95

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เท่ากับ 0.98

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นางสาวสุภาภรณ์ เทียงทางธรรม
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 1 ธันวาคม 2525
สถานที่เกิด	จังหวัดตราด
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	90 หมู่ที่ 8 ตำบลด่านขุนพล อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู โรงเรียนบ้านคลองมะนาว
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านคลองมะนาว ตำบลไม้รุค อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2540	มัธยมศึกษาปีที่ 3 ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด
พ.ศ. 2542	มัธยมศึกษาปีที่ 6 ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด
พ.ศ. 2553	ครุศาสตรบัณฑิต ค.บ. (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
พ.ศ. 2563	ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี